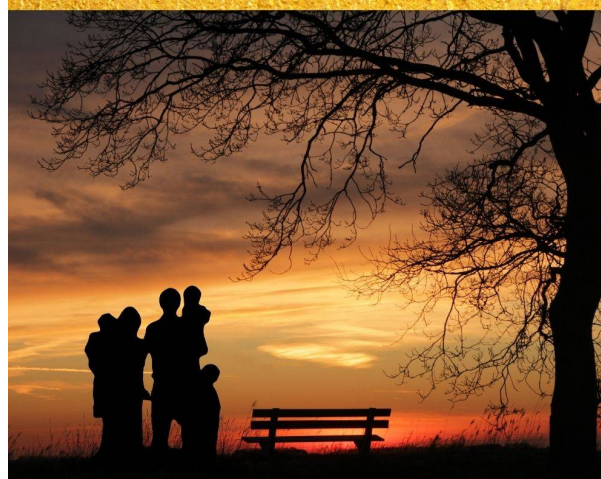
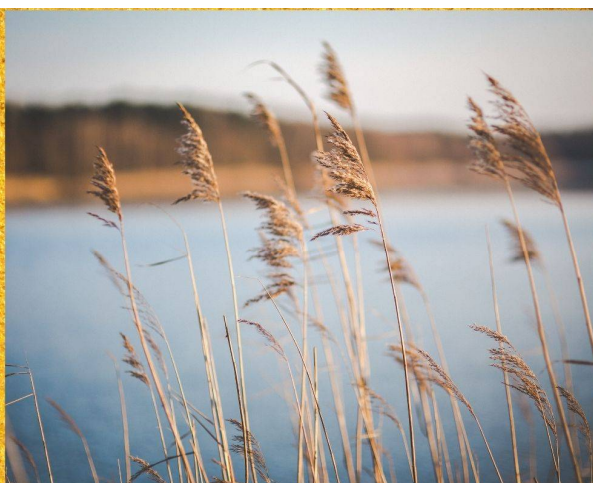
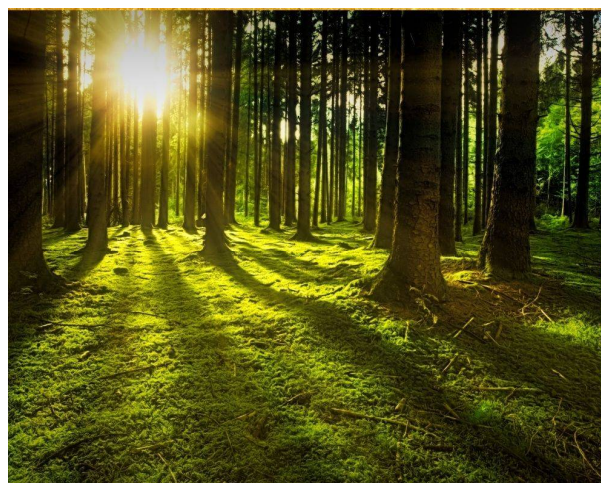

Gmina Pęczniew

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PĘCZNIEW NA LATA 2021 - 2027

Spis treści

1. Wstęp.....	6
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym Strategią.....	8
2.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru.....	8
2.1.1. Położenie	8
2.1.2. Powierzchnia.....	11
2.1.3. Ludność	12
2.1.4. Środowisko przyrodnicze.....	13
2.1.5. Rys historyczny	18
2.1.6. Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne	20
2.2. Zagospodarowanie przestrzenne	24
2.2.1. Infrastruktura techniczna	31
2.2.2. Własność nieruchomości.....	42
2.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	42
2.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska	45
2.3. Sfera społeczna	47
2.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze.....	47
2.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców.....	57
2.3.3. Oświata i edukacja	62
2.3.4. Opieka zdrowotna	64
2.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia	64
2.3.6. Rynek pracy	68
2.4. Sfera gospodarcza	76
2.4.1. Gospodarka	76
2.4.2. Turystyka.....	88
2.5. Wyniki badań ankietowych	93
2.6. Analiza SWOT.....	96
2.7. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie	101
3. Trendy rozwojowe	103
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	106
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	117
6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym..	120
7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	125
8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	131
9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań.....	133

10. Źródła finansowania	134
11. System wdrażania Strategii	135
12. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii	137
12.1. System monitorowania	138
12.2. Sposób oceny	138
13. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego	140

Spis tabel

Tabela 1 Struktura użytkowania gruntów (%) w gminie Pęczniew w 2018 roku.	24
Tabela 2 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Pęczniew	26
Tabela 3 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Pęczniew	31
Tabela 4 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Pęczniew – stan na lipiec 2021 r.	31
Tabela 5 Długość sieci wodociągowej i ilość przyłączy w gminie Pęczniew w latach 2014 -2019	37
Tabela 6 Obiekty zabytkowe w gminie Pęczniew	42
Tabela 7 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze gminy Pęczniew w latach 2010 – 2019	47
Tabela 8 Dynamika liczby ludności w latach 2010 - 2019 - analiza porównawcza	48
Tabela 9 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Pęczniew w latach 2010 - 2019	49
Tabela 10 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym - analiza porównawcza gmin ościennych	50
Tabela 11 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Pęczniew (stan w dniu 31XII) w latach 2010 – 2019	51
Tabela 12 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach ościennych, powiecie poddębickim, sieradzkim i województwie łódzkim w latach 2010 – 2019	52
Tabela 13 Saldo migracji wewnętrznych w gminie Pęczniew i w gminach ościennych, powiecie poddębickim, sieradzkim oraz województwie łódzkim w latach 2010 – 2019	53
Tabela 14 Główne wskaźniki demograficzne dla 2019 roku – podsumowująca analiza porównawcza	54
Tabela 15 Prognoza liczby ludności w gminie Pęczniew	56
Tabela 16 Prognoza liczby ludności na lata 2019 – 2030 – analiza porównawcza	56
Tabela 17 Zasoby mieszkaniowe w 2019 roku – analiza porównawcza	58
Tabela 18 Zasoby mieszkaniowe, stan techniczny i położenie lokali mieszkalnych w zasobach gminy Pęczniew	59
Tabela 19 Zasoby mieszkaniowe w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019	59
Tabela 20 Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2019 roku w gminie Pęczniew oraz gminach ościennych – analiza porównawcza	60
Tabela 22 Uczniowie w placówkach oświatowych w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2020	62
Tabela 23 Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2020	62
Tabela 24 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019	65
Tabela 25 Ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019	65
Tabela 26 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2019 roku – analiza porównawcza	66
Tabela 27 Wydatki z budżetu gminy Pęczniew w roku 2019 (w zł)	66
Tabela 28 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w gminie Pęczniew w latach 2013 – 2019	67
Tabela 29 Wydatki ogółem oraz na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem – analiza porównawcza w 2019 roku	67
Tabela 30 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Pęczniew w latach 2010 – 2020	69

Tabela 31 Udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Pęczniew	70
Tabela 32 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2010 -2019 – analiza porównawcza	70
Tabela 33 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia (%) w powiecie poddębickim w latach 2010 - 2020	71
Tabela 34 Bezrobocie rejestrowane w powiecie poddębickim w latach 2010 - 2020.....	71
Tabela 35 Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w powiecie poddębickim ora w gminie Pęczniew w końcu miesiąca lutego 2021 roku.....	72
Tabela 36 Wybrane kategorie osób bezrobotnych z ogółem	72
Tabela 37 Pracujący z terenu gminy Pęczniew w latach 2010 - 2019.....	73
Tabela 38 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza.....	74
Tabela 39 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Pęczniew w latach 2010 - 2019	76
Tabela 40 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Pęczniew wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)	77
Tabela 41 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Pęczniew w latach 2014-2019 wg rejestru REGON	78
Tabela 42 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza	79
Tabela 43 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach wiejskich w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza	79
Tabela 44 Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach (2016/2019) – analiza porównawcza	80
Tabela 45 Wyniki finansowe samorządu gminy Pęczniew w latach 2015 – 2019.....	82
Tabela 46 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2017 – 2019 – analiza porównawcza.....	84
Tabela 47 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w gminie Pęczniew w zł w latach 2010 – 2019	86
Tabela 48 Przewidywane źródła finansowania inwestycji.....	135

Spis map

Mapa 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat poddębicki, gmina Pęczniew.....	8
Mapa 2 Położenie gminy Pęczniew na mapie województwa łódzkiego w przybliżeniu.....	9
Mapa 3 Położenie gminy Pęczniew na mapie drogowej.....	10

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019	48
Wykres 2 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2019	49
Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.....	51
Wykres 4 Przyrost naturalny ludności w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019 (na 1000 ludności) ..	52
Wykres 5 Saldo migracji w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019	53
Wykres 6 Przyrost naturalny i saldo migracji ogółem w mikrootoczeniu gminy Pęczniew - rok 2019 ...	55
Wykres 7 Liczba mieszkańców w gmin Pęczniew w latach 2021 - 2030 – prognoza	56
Wykres 8 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2019 oraz prognozy na rok 2030 ..	57
Wykres 9 Budynki mieszkalne w 2019 roku w gminach – analiza porównawcza	58
Wykres 10 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019	66
Wykres 11 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Pęczniew z podziałem na płeć w latach 2010 - 2020	69
Wykres 12 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Pęczniew	73
Wykres 13 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców - analiza porównawcza, rok 2019.....	74
Wykres 14 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019.....	76
Wykres 15 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2010-2019 w gminie Pęczniew	80
Wykres 16 Struktura dochodów i wydatków gminy Pęczniew w latach 2015 – 2019.....	83
Wykres 17 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019	83

Wykres 18 Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 - analiza porównawcza.....	84
Wykres 19 Wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 - analiza porównawcza.....	85
Wykres 20 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2019 roku - analiza porównawcza.....	85
Wykres 21 Struktura dochodów w gminie Pęczniew w latach 2017 - 2019	87

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie gminy Pęczniew w powiecie poddębickim.....	9
Rysunek 2 Gmina Pęczniew w przybliżeniu.....	12
Rysunek 3 Struktura zagospodarowania gminy Pęczniew	28
Rysunek 4 Szerokopasmowy dostęp do Internetu w gminie Pęczniew (północna część gminy) – wg stanu na dzień 31.12.2019 r.....	40
Rysunek 5 Szerokopasmowy dostęp do Internetu w gminie Pęczniew (południowa część gminy) – wg stanu na dzień 31.12.2019 r.....	41
Rysunek 6 Szlaki turystyczne na terenie gminy Pęczniew	91
Rysunek 7 Pozostałe obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym – fragment rysunku.....	106
Rysunek 8 Potencjał turystyczny gmin w obszarze turystycznym doliny rzecznej Warty w 2016 r.....	108

Spis fotografii

Fotografia 1 Miejscowość Pęczniew – siedziba władz Gminy.....	11
Fotografia 2 Kościół w Siedlątkowie	20
Fotografia 3 Miejscowość Siedlątków	26
Fotografia 4 Rynek w Pęczniewie.....	29
Fotografia 5 Droga w miejscowości Brzeg	32
Fotografia 6 Przystanek w miejscowości Brzeg	33
Fotografia 7 Przystanek w Pęczniewie	34
Fotografia 8 Kościół Parafialny p.w. Św. Katarzyny w Pęczniewie	44
Fotografia 9 Wiatrak w Zagórkach.....	44
Fotografia 10 Port jachtowy w Wylazłowie.....	89
Fotografia 11 Ośrodek turystyczny Pęczniew – Wylazłów	90
Fotografia 12 Stawy hodowlane w okolicach Pęczniewa.....	92
Fotografia 13 Miejscowość Pęczniew	119

1. Wstęp

Strategia rozwoju gminy Pęczniew jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju gminy na lata 2021-2027. Jest ona komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi, obowiązującymi w gminie, w województwie łódzkim. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru gminy Pęczniew, jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu - Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+, a także Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania. Strategia rozwoju gminy Pęczniew na lata 2021 - 2027 została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji było spotkanie konsultacyjne. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, jest ustawa z dnia 15 lipca 2020 r o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto, w trakcie prac nad Strategią przeanalizowano poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Prace nad Strategią rozpoczęto w lutym 2021 roku, kiedy to Rada Gminy Pęczniew podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą pogłębiano podczas warsztatów strategicznych oraz badania ankietowego. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Powstały w ten sposób projekt dokumentu strategicznego udostępniono mieszkańcom z prośbą o zapoznanie się i przekazanie uwag. Ostateczny dokument uwzględnia opinie mieszkańców gminy.

Prace nad strategią gminy Pęczniew toczyły się z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach gminy Pęczniew – strategia powinna zmierzać do wszechstronnego wykorzystania unikalnych zasobów lokalnych, w szczególności historycznych, przyrodniczych, a także kapitału ludzkiego oraz cennych odmienności. Dlatego

zawartość celów strategicznych to przede wszystkim pomysły na wykorzystanie atutów lokalnych, na które zarówno Urząd Gminy Pęczniew, jak i sami mieszkańcy mają największy wpływ;

- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości – przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości gminy. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie;
- zasada koncentracji tematycznej – Strategia Rozwoju gminy Pęczniew na lata 2021 – 2027 będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Ta swojego rodzaju wybiórczość zapobiega stworzeniu dokumentu, który będzie obejmować wszystkie cele, a faktyczna realizacja następuje tylko w niewielu przypadkach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2021 – 2027. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2018 – 2027 obejmą także następny okres programowania.

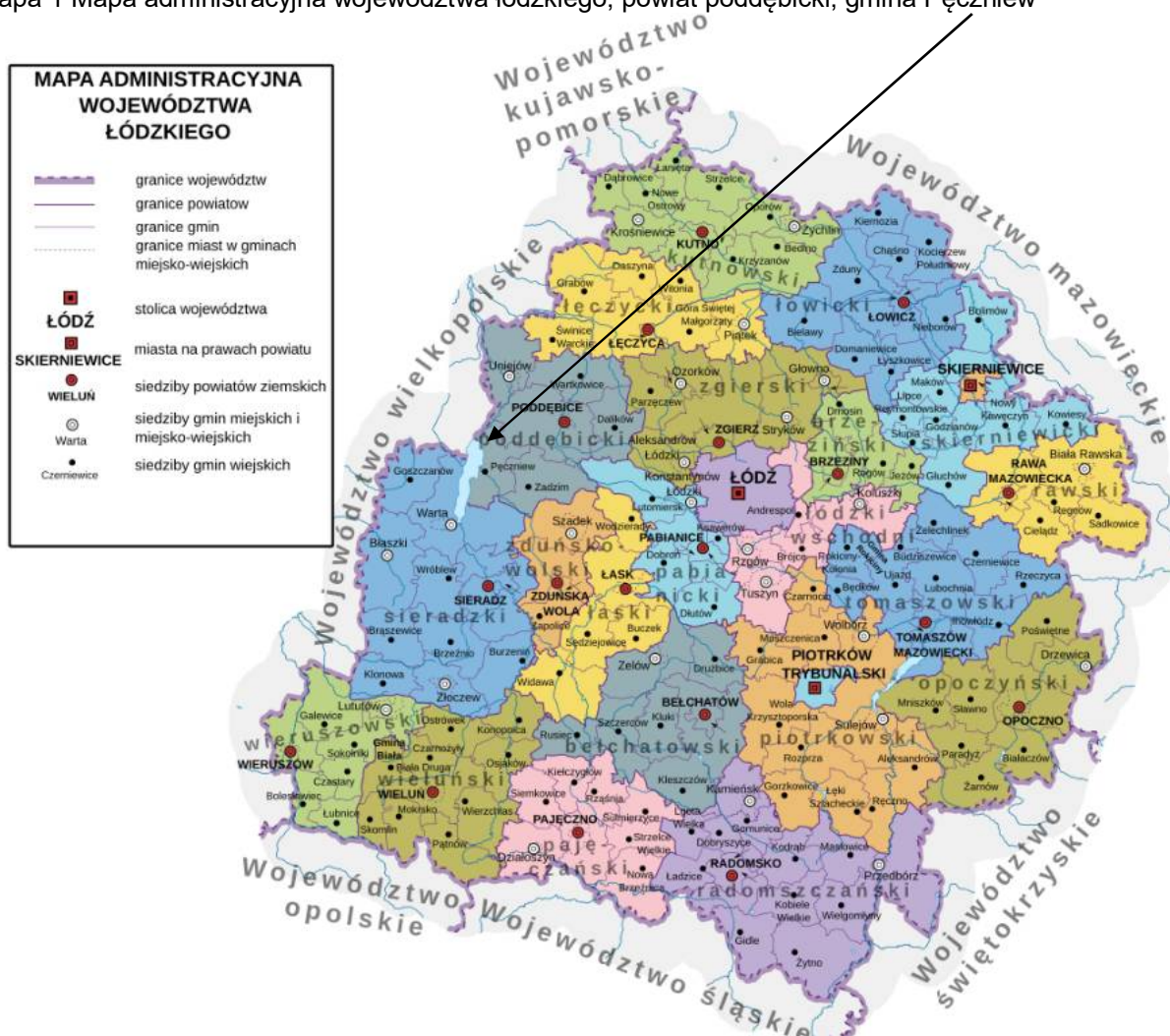
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym Strategią

2.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru

2.1.1. Położenie

Gmina Pęczniew jest gminą wiejską położoną w województwie łódzkim, w południowo-zachodniej części powiatu poddębickiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Pęczniew.

Mapa 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat poddębicki, gmina Pęczniew

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%82%C3%B3dskie

Gmina Pęczniew sąsiaduje z następującymi gminami:

- z gminą Zadzim na wschodzie (powiat poddębicki),
- z gminą Poddębice na północy (powiat poddębicki),

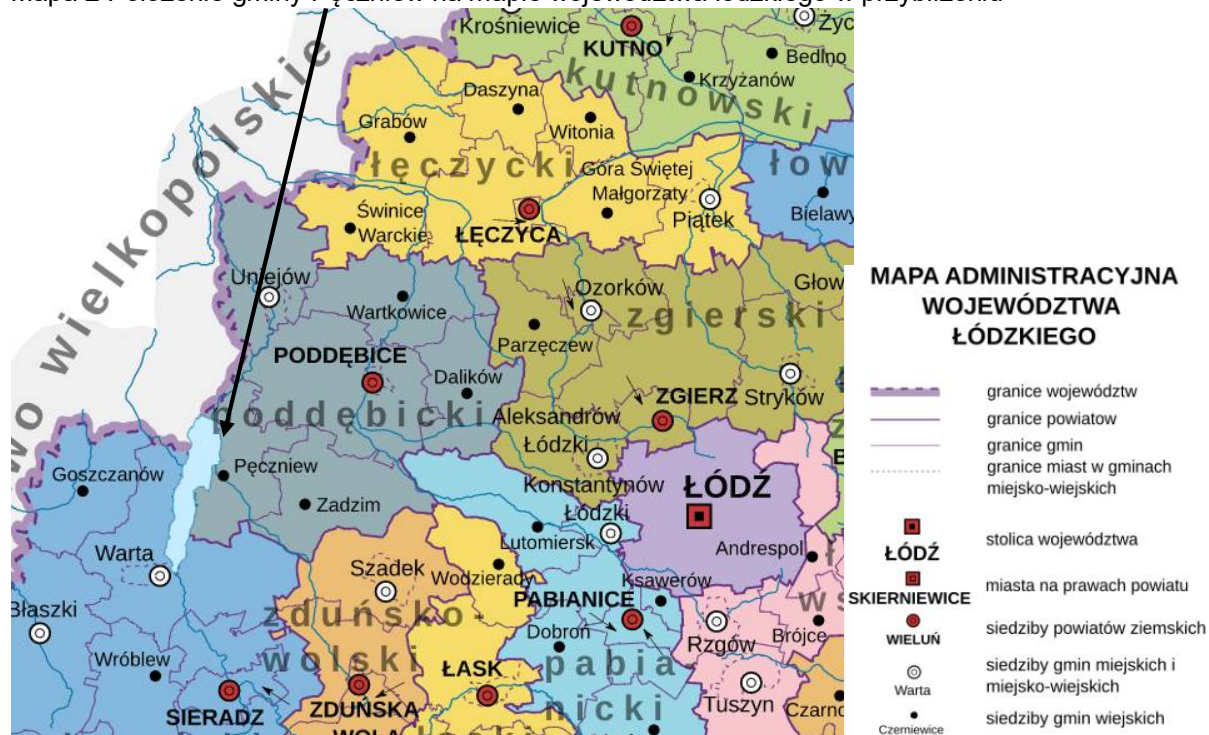

- z gminą Warta na zachodzie (powiat sieradzki),
- z gminą Dobra na północnym zachodzie (powiat turecki, woj. wielkopolskie).

Zachodnią granicę gminy stanowi zbiornik retencyjny Jezioro.

Północno-zachodnia granica gminy jest jednocześnie granicą województwa łódzkiego i wielkopolskiego.

Mapa 2 Położenie gminy Pęczniew na mapie województwa łódzkiego w przybliżeniu

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%82%C3%B3dzkie

Rysunek 1 Położenie gminy Pęczniew w powiecie poddębickim

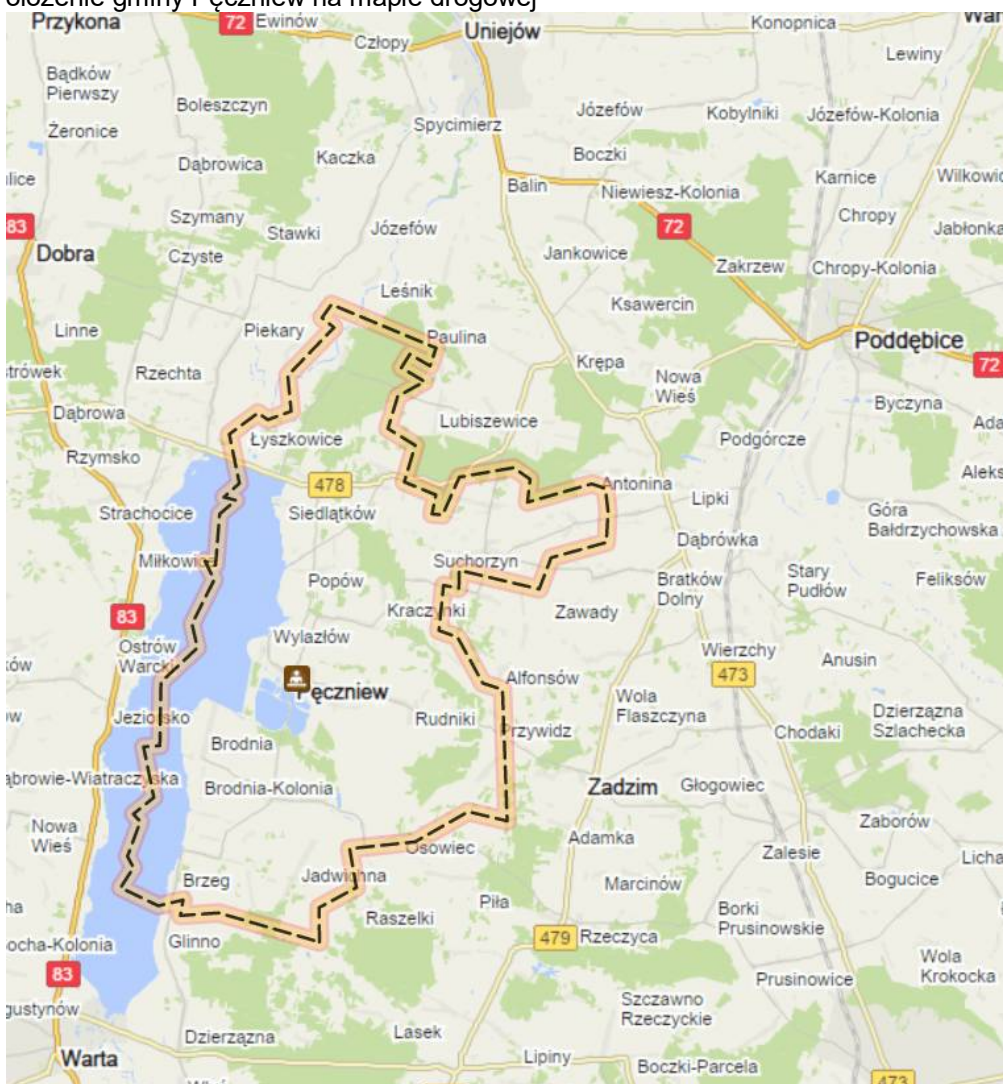
Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pęczniew

Miarą spójności terytorialnej jest między innymi dostępność komunikacyjna obszaru gminy. Podstawowym elementem systemu transportowego gminy jest układ drogowy, który zapewnia zarówno powiązania zewnętrzne w skali regionu i kraju, jak i powiązania wewnętrzne gminnej sieci osadniczej. Do ciągów komunikacyjnych strategicznych dla gminy Pęczniew, ale leżących poza obrębem gminy należą:

- droga krajowa nr 83 (na zachód od granic gminy),
- droga krajowa nr 72 (na północ od granic gminy),
- drogi wojewódzkie nr 473 oraz 479 (na wschód od granic gminy),
- droga wojewódzka nr 710 (na południe od granic gminy);

Obszar gminy Pęczniew w północnej części przecina w układzie równoleżnikowym droga wojewódzka nr 478, która prowadzi w kierunku zachodnim do drogi krajowej nr 83, a w kierunku wschodnim do miasta powiatowego Poddębice (drogi krajowej nr 72).

Mapa 3 Położenie gminy Pęczniew na mapie drogowej

Źródło: mapa.targeo.pl

Pod względem fizyczno- geograficznym gmina leży w obrębie Kotliny Sieradzkiej, Wysoczyzny Łaskiej i Kotliny Kolskiej nad zbiornikiem Jezioro.

Gmina położona jest z dala od ważniejszych szlaków komunikacyjnych, aglomeracji miejskich i zakładów przemysłowych, co podnosi jednak jej walory turystyczne – środowiskowe.

Fotografia 1 Miejscowość Pęczniew – siedziba władz Gminy

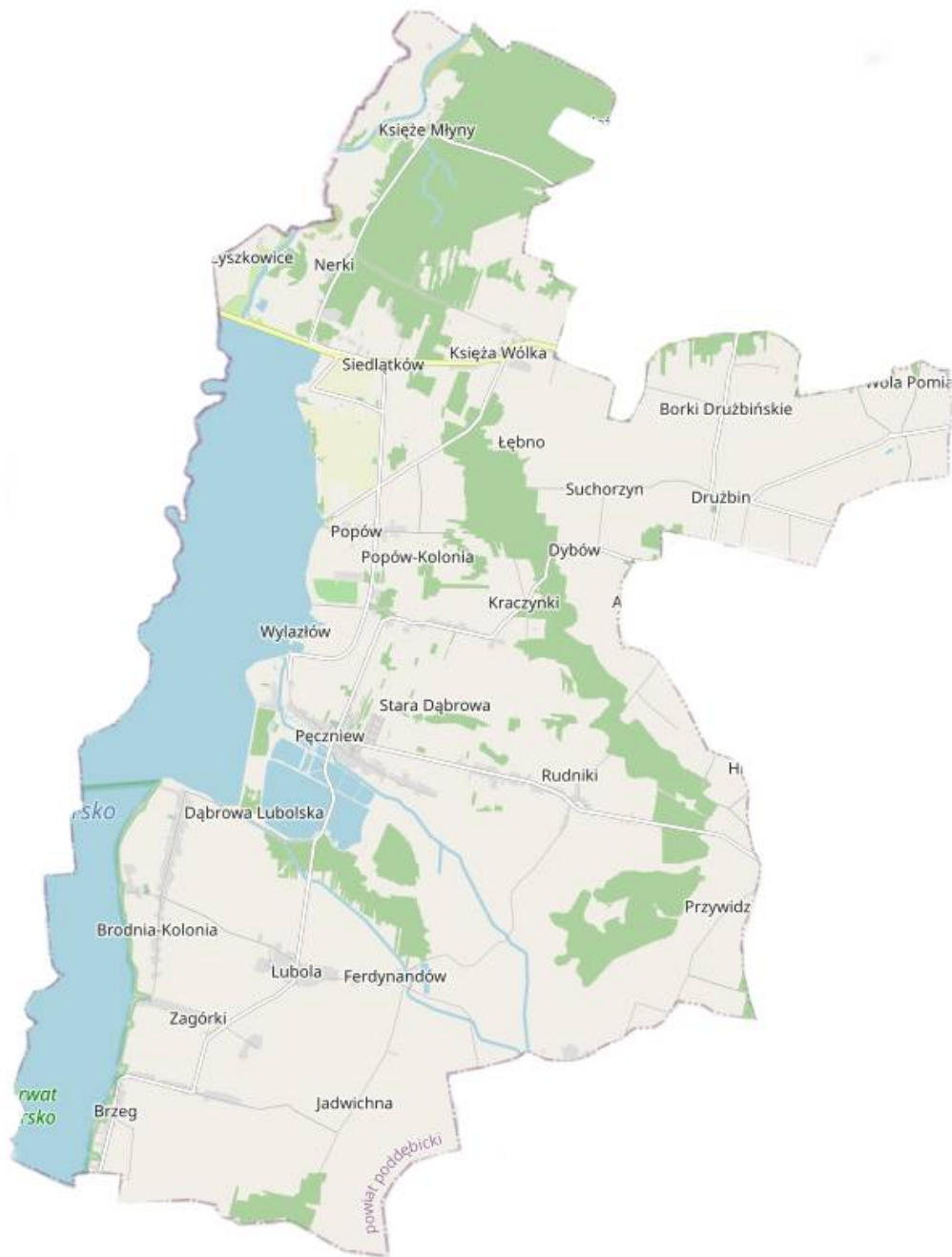
Zródło: Opracowanie własne

2.1.2. Powierzchnia

Powierzchnia gminy wynosi 128 km², co stanowi ok. 14,5% powierzchni powiatu poddębickiego. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 27 osoby na km².

Administracyjnie gmina podzielona jest na 20 sołectw. Są to: sołectwo Borki Drużbińskie, sołectwo Brodnia, sołectwo Brodnia Kolonia, sołectwo Brzeg, sołectwo Drużbin, sołectwo Dybów, sołectwo Ferdynandów, sołectwo Jadwichna, sołectwo Kraczynki, sołectwo Księża Młyny, sołectwo Księża Wólka, sołectwo Lubola, sołectwo Osowiec, sołectwo Pęczniew, sołectwo Popów, sołectwo Przywidz, sołectwo Rudniki, sołectwo Siedlątków, sołectwo Wola Pomianowa, sołectwo Zagórki.

Rysunek 2 Gmina Pęczniew w przybliżeniu

Źródło: Opracowanie własne

2.1.3. Ludność

Na dzień 31 grudnia 2019 roku gminę Pęczniew zamieszkiwało 3 478 osób. Zarejestrowano więcej kobiet niż mężczyzn, różnica wyniosła 18 osób. Liczba osób zamieszkujących gminę w porównaniu z rokiem 2010 zmniejszyła się o 111 osób. W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 59,9% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na

przeźreni badanych lat ciągły wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym osiągnący 22,6% społeczeństwa i stopniowy spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym osiągnący pułap 17,4% w roku 2018. Na uwagę zasługuje fakt, iż w roku 2019 odnotowano niewielki bo sięgnący 0,2% wzrost ilości osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do roku 2018.

2.1.4. Środowisko przyrodnicze

„Szata roślinna gminy Pęczniew jest dość urozmaicona. Składa się na nią roślinność lasów, łąk, pastwisk oraz zespoły (...) związane z terenami upraw i (...) związane z przestrzeniami zurbanizowanymi. Grunty leśne zajmują obszar 1 851 ha, stanowiąc 14,5% powierzchni gruntów w gminie. Największe kompleksy lasów znajdują się w północnej i wschodniej części gminy, są to w znacznej części lasy chronione - wodochronne, będące własnością Skarbu Państwa, administrowane przez Nadleśnictwo Poddębice. Pozostałe lasy są niewielkie powierzchniowo i wykazują duże rozproszenie. Lasy na terenie gminy wykazują średnią żyzność siedlisk, w strukturze drzewostanów dominują bory sosnowe, z niewielkim udziałem drzewostanów dębowych i brzożowych. Na terenach podmokłych występują skupiska olszy czarnej. W warstwie podszytu wyróżniającymi gatunkami są kruszyna pospolita, jarzab pospolity, czeremcha pospolita i jałowiec. Runo leśne zbudowane jest w większości także z gatunków pospolitych i charakterystycznych dla regionu, w szczególności z różnych gatunków mchów, paproci czy traw.

Elementem ekosystemu nieleśnego na terenie gminy są zadrzewienia:

- przywodne, ciągnące się wzdłuż cieków wodnych (wierzby, olsze, brzozy, kruszyna),
- przydrożne, towarzyszące ciągom komunikacyjnym,
- śródpolne, często porastające tereny nie użytkowane rolniczo i miedze (zarośla tarniny, dzikiej róży, jeżyn, derenia i pojedyncze drzewa).

Do cennych ekosystemów, związanych z nieleśnymi formacjami, zaliczyć należy również zespoły roślinności łąkowej, występujące w dolinach rzek (głównie rzeki Warty, Pichny i Jadwichny), mniejszych cieków oraz w naturalnych obniżeniach terenu. Zbiorowiska te odznaczają się szczególnymi walorami przyrodniczymi, umożliwiają zachowanie dużej bioróżnorodności oraz pełnią funkcje wodno- i glebochronne, hydrologiczne, klimatyczno-higieniczne i krajobrazowe. Specyficznymi walorami przyrodniczymi odznaczają się, występujące głównie w dolinach cieków, rzadziej w zagłębieniach bezodpływowych, zespoły roślinności szuwarowo-torfowiskowej. Stwarzają one dogodne warunki bytowania dla bogatego zespołu zwierząt, związanych ze środowiskiem wodno-błotnym.

Na całym omawianym obszarze grupą wykazującą silną ekspansję są rośliny synantropijne tj. związane z siedliskami stworzonymi przez człowieka (np. pola, ogrody, nieużytki, drogi, podwórza, śmietniki). Tereny użytkowane rolniczo (pola i sady) są specyficznym typem biocenozy, charakteryzującym się z reguły znacznym uproszczeniem pod względem składu gatunkowego, w porównaniu z biocenozą naturalną.

Na terenie zbiornika Jeziorsko i w jego sąsiedztwie stwierdzono występowanie ponad 250 gatunków ptaków, w tym około 150 lęgowych. Gniazdują tu bardzo rzadkie gatunki ptaków, poza tym pospolite gatunki występują tu w bardzo dużych ilościach. Dla niektórych gatunków Jeziorsko to jedno z nielicznych stanowisk lęgowych w głębi kraju. W okresie przelotu, zwłaszcza jesienno, liczebność przebywających w rezerwacie ptaków sięga dziesiątków tysięcy osobników. W celu ochrony ostoi ptaków utworzono rezerwat przyrody "Jeziorsko" oraz obszar Natura 2000 Zbiornik Jeziorsko PLB100002. (...) Poza ptakami faunę gminy reprezentują gatunki, z których większość spotykana jest również w pozostałych częściach województwa i kraju. Poszczególne gatunki zwierząt związane są z określonymi ekosystemami krajobrazami, w tym: leśnym, dolinami rzecznyymi, zbiornikami wodnymi (sztucznymi i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym. W faunie borów, zwłaszcza suchych, znaczny udział mają gatunki owadów, związanych pokarmowo z sosną (przy czym wiele z nich to znane szkodniki lasów). Występują tu również typowe dla Polski środkowej gatunki płazów (np. ropucha szara, kumak nizinny, traszka zwyczajna i grzebieniasta) i gadów (w tym: jaszczurka zwinka, która zasiedla suche i nasłonecznione okrajki borów, padalec, żmija zygzakowata, a na terenach wilgotnych zaskroniec). Fauna ssaków jest bardzo zróżnicowana, występują tu bowiem zarówno duże parzystokopytne, jak i drobne ssaki. Dość pospolicie spotyka się tu sarny i dziki, jakkolwiek ich stan liczebny jest trudny do ustalenia. Z rzędu ssaków owadożernych występuje: jeż, kret, ryjówka, a wśród gryzoni można spotkać: bobry, nornice rude, myszy leśne, myszy zaroślowe i wiewiórki rude.

Gmina Pęczniew znajduje się w całości w dorzeczu Odry. Sieć rzeczną tworzą rzeki naturalne uregulowane: Warta (prawy dopływ Odry), Pichna (prawy dopływ Warty), Jadwiczna i Urszulinka. Na całym obszarze gminy liczne są rowy melioracyjne. Bardzo istotnym elementem sieci wód powierzchniowych gminy Pęczniew jest zbiornik zaporowy Jeziorsko, spiętrzający wody Warty, leżący na granicy województwa łódzkiego i wielkopolskiego, pomiędzy miejscowościami Skęczniew (tama) i Warta. Pod względem całkowitej objętości wodnej jest to czwarty, po zbiorniku Solińskim, Włocławskim i Czorsztyńskim, zbiornik zaporowy w Polsce, a jeśli chodzi o pojemność powodziowo-użytkową i powierzchnię zalewu terenu, nawet największy. Jego powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu wynosi 43 km², przy minimalnym 17,6 km². Zbiornik ma szerokość od 1,8 do 3,5 km i długość 16 km. Rzeczywiste rozmiary zalanych powierzchni są zależne od regulowanego przez człowieka poziomu piętrzenia wód. Część parametrów zbiornika zmienia się sezonowo, zależnie od aktualnego poziomu piętrzenia, który jest z kolei zależny od przepływów Warty, sytuacji hydrologicznej doliny i obowiązującego pozwolenia wodno-prawnego, regulującego sposób gospodarowania wodami Warty. (...) W swych założeniach zbiornik ma służyć ochronie przeciwpowodziowej terenów położonych poniżej, stanowić rezerwar wody zabezpieczający potrzeby przemysłu, energetyki i gospodarki komunalnej w rejonie Turka, Konina, Śremu i Poznania, umożliwić przeprowadzenie nawodnień rolniczych, pozwolić na prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej, stworzyć warunki dla rekreacji mieszkańców terenów ościennych oraz poprawić stan sanitarny Warty, poprzez zasilanie jej w okresie niżówkowym wodą z wiosennych wezbrań. (...) W cyklu rocznym charakterystyczne dla zbiornika są silne zmiany poziomu wody. Jego napełnianie odbywa się wiosną i trwa do końca kwietnia. Z końcem czerwca poziom wody w zbiorniku może ponownie obniżyć się, by osiągnąć stan

minimalny w listopadzie. Taki cykl zmian powoduje, że począwszy od lipca lub sierpnia, znaczną część zbiornika tworzą rozległe płytkie rozlewiska i błotniste plaże.

Źródłami zanieczyszczeń zlewni zbiornika mającymi największy wpływ na trofię akwenu są:

- oczyszczone, niedostatecznie oczyszczone lub nieoczyszczone ścieki z miast położonych na terenie zlewni,
- ścieki z wiejskich gospodarstw, posiadających wodociągi, a pozbawionych przyłączy kanalizacyjnych, szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe czy też przydomowych oczyszczalni ścieków,
- wody drenażowe zapory,
- wody odwadniające ośrodek zarybieniowy w Pęczniewie,
- ścieki opadowe i spływy powierzchniowe,
- ptactwo wodne, którego odchody w istotny sposób zasilają (głównie w fosfor) wody zbiornika.

W okolicach Pęczniewa do zbiornika Jeziorsko przylega ośrodek zarybieniowy o powierzchni 220 ha. Około 2/3 powierzchni kompleksu stanowią 2 duże stawy, resztę zajmuje 7 mniejszych. Napełnianie stawów ośrodka rozpoczęto w 1990 roku. Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają mniejsze zbiorniki wodne m.in. staw w Ferdynandowie.

(...) Zagrożenia środowiska

Gmina Pęczniew charakteryzuje się dobrymi warunkami aerosanitarnymi. Na terenie gminy brak jest zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska pod względem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Pewnym zagrożeniem dla jakości powietrza jest emisja zanieczyszczeń z lokalnego transportu samochodowego oraz emisja pyłów i gazów ze spalania węgla w domowych piecach (w okresie zimowym). (...) Stan środowiska akustycznego gminy jest względnie dobry. Nie występują tutaj przedsiębiorstwa uciążliwe, w których używane są systemy wentylacyjne wytwarzające hałas oraz zakłady posiadające bazę transportową. Ze względu na brak odpowiednich badań, można jedynie przypuszczać, że poziom hałasu emitowanego przez istniejące w gminie podmioty nie przekracza dopuszczalnych norm. Największe zagrożenie hałasem stwarza droga wojewódzka Nr 478

(...)

Na obszarze gminy Pęczniew występują zarówno wielkoobszarowe jak i indywidualne formy ochrony przyrody, w tym:

- obszar chronionego krajobrazu,
- rezerwat przyrody,
- pomnik przyrody,
- stanowisko dokumentacyjne,
- obszar Natura 2000.

Obszar chronionego krajobrazu

Na obszarze gminy Pęczniew znajduje się Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu (...) obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Celem Nadwarciańskiego Obszaru

Chronionego Krajobrazu jest ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych doliny Warty, a w szczególności naturalnego koryta rzeki Warty.

Rezerwat przyrody

Na obszarze gminy znajduje się, jedyny w województwie łódzkim, faunistyczny rezerwat przyrody - rezerwat Jeziorsko. (...) Niniejszy rezerwat faunistyczny ptaków stanowi obszar o powierzchni 1967,65 ha, położony na terenie gminy Warta (1289,55 ha) w powiecie sieradzkim i gminy Pęczniew (678,10 ha) w powiecie poddębickim, w województwie łódzkim. Rezerwat obejmuje część zbiornika zaporowego, utworzonego na rzece Warcie i położony jest w całości na terenie obszaru Natura 2000 Zbiornik Jeziorsko PLB100002. Rezerwat obejmuje południową część zbiornika zaporowego Jeziorsko, aż do linii łączącej miejscowość Jeziorsko z miejscowością Brodnia, znajdujących się na terenie miasta i gminy Warta oraz gminy Pęczniew. Utworzenie rezerwatu przyrody w 1998 roku było następstwem wcześniejszego wybudowania zapory wodnej na odcinku rzeki Warty w rejonie wsi Jeziorsko i utworzeniu zbiornika retencyjnego. (...) Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, ostoi ptaków wodno-błotnych na obszarze płytkiej, cofkowej części zbiornika Jeziorsko, w tym licznie występujących ptaków rzadkich i zagrożonych. Znajduje się tu najważniejsze w skali kraju stanowisko lęgowe czapli białej, istotne także m.in. dla rybitwy białowąsej i czarnej. Na śródlądziu Polski, w okresie migracji, jest to miejsce o wyjątkowym znaczeniu dla przelotnych ptaków blaszkodziobych i siewkowych. Stwierdzono tu występowanie około 250 gatunków ptaków, w tym 150 lęgowych. W okresie przelotu liczebność w rezerwacie ptaków przekracza 10 tys. osobników. Liczebność stanowisk ptaków lęgowych oraz ich skład gatunkowy pozwalają zaliczyć ten rezerwat do ostoi ptaków o znaczeniu europejskim. Rezerwat przyrody "Jeziorsko" porośnięty jest głównie przez zbiorowisko wierzb wąskolistnych *Salicetum triandro-viminalis* oraz szuwar turzycy zaostrej zespołu *Caricetum gracilis*. Mniejszy udział mają zbiorowiska łąkowe i trzcinowiska.

Pomnik przyrody

Na obszarze gminy znajduje się pomnik przyrody ożywionej (...) - jesion wyniosły o obwodzie 480 cm, zlokalizowany przy kościele parafialnym p.w. św. Katarzyny w Pęczniewie, na działce nr ewid. 222 w obrębie geodezyjnym Pęczniew.

Stanowisko dokumentacyjne

Na obszarze gminy znajduje się stanowisko dokumentacyjne - skarpa z profilem geologicznym w Siedlątkowie, którą uznano za cenny obiekt dydaktyczny. Skarpa położona jest w granicach Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, na terenie Nadleśnictwa Poddębice, na wschodnim brzegu zbiornika Jeziorsko, pomiędzy wsią Siedlątków a wsią Popów. (...)

Obszar Natura 2000 Zbiornik Jeziorsko

W granicach gminy znajduje się obszar Natura 2000 Zbiornik Jeziorsko PLB100002, wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.). Ostoja ma łączną powierzchnię 10 186,1 ha, z czego w obrębie gminy znajduje się ok. 4 385,5 ha. Zgodnie z informacjami zawartymi w standardowym formularzu danych dotyczącym Obszaru Natura 2000 Zbiornik Jeziorsko: „Teren ostoi stanowi: zbiornik zaporowy Jeziorsko wraz z przyległym od południa fragmentem doliny Warty oraz

doliną Pichny i jej dopływami na odcinku od ujścia do wsi Rudniki, kompleksem stawów rybnych koło Pęczniewa oraz obszarem podmokłych łąk i pastwisk w okolicach wsi Chorążka¹. (...) Południową część zajmuje rezerwat przyrody "Jeziorsko" o powierzchni 2 350,6 ha porośniętych głównie przez zbiorowisko wierzb wąskolistnych *Salicetum triandro-viminalis* oraz szuwar turzycy zaostrej zespołu *Caricetum gracilis* (głównie południowa i środkowa część lądowej części rezerwatu). Mniejszą udziałem zajmują zbiorowiska łąkowe i trzcinowiska. Zbiornik otoczony jest przede wszystkim przez grunty orne, zajęte pod uprawy zbóż i roślin okopowych. Jedynie w południowej części zbiornika, w okolicach wsi Glinno, Włyn i Proboszczowice, przylegają do niego większe obszary łąk i pastwisk. Oba brzegi zbiornika są zupełnie bezleśne, z wyjątkiem okolic przepompowni w Ostrowie Warckim i stawów w Pęczniewie, gdzie istnieją niewielkie powierzchnie drągowin sosnowych. Natomiast w okolicy Glinna, w odległości około 1 km od brzegu zbiornika, znajduje się bardzo duży i zróżnicowany biotopowi kompleks leśny, ciągnący się na południe w kierunku Zduńskiej Woli i Sieradza, częściowo leżący w granicach ostoi. (...) Dolina Warty w granicach ostoi zajęta jest głównie przez zmeliorowane łąki i pastwiska. Tylko wewnątrz obwałowań, którymi otoczona jest rzeka, dochodzi do wylewów i lokalnych podtopień. Rosną tu łożowiska, kępy drzewiastych wierzb, a obszary dawnych łąk i pastwisk są nieużytkowane. Poza wałami wyjątkowo zdarzają się niewielkie zabagnienia, a na terenach otwartych prowadzi się regularne koszenie lub wypas. Krajobraz doliny urozmaicają starorzecza. Wschodnią część ostoi stanowi, otoczony lasem, kompleks łąk i torfowisk. Ich teren jest obecnie częściowo przesuszony i tylko lokalnie występują miejsca silniej zabagnione, jak niewielkie olsy czy kompleks silnie zarośniętych torfianek." (...) W okresie lęgowym ostoja jest ważna dla 5 gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej: bączka, czapli białej, rybitwy rzecznej, rybitwy białowąsej i rybitwy czarnej, spoza tego załącznika: ohara, krakwy, perkozka, perkoza dwuczubego, kormorana, czapli siwej, gęgawy, krwawodzioba, brzegówki, remiza oraz gatunku zagrożonego w skali światowej - rycyka. W okresie pozalęgowym ostoja jest ważna dla 4 gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej: łabędzia krzykliwego oraz czapli białej, mewy małej i żurawia oraz 7 gatunków spoza tej listy: gęsi zbożowej, gęsi białoczelnej, krakwy, cyraneczki, krzyżówki, głowienki, kormorana, czajki i jednego gatunku zagrożonego w skali światowej - kulika wielkiego."²

ISTNIEJĄCE PROBLEMY ŚRODOWISKA

„Na jakość powietrza w gminie Pęczniew wpływ mają emisje napływające z sąsiednich ośrodków przemysłowych. Na terenie gminy nie ma przemysłu ciężkiego i większych przemysłowych źródeł zanieczyszczenia powietrza. Największe przedsiębiorstwa o charakterze produkcyjno-usługowym, które stanowią potencjalne emitory zanieczyszczeń przemysłowych to kotłownie to min.: Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe „Konrad” w Pęczniewie. Poważnym zagrożeniem dla jakości powietrza jest emisja niska z lokalnych kotłowni i pieców węglowe używanych w indywidualnych gospodarstwach domowych. Materiałem opałowym jest przeważnie węgiel kamienny. Działania samorządu gminnego powinny więc koncentrować się na sektorze komunalnym - zmniejszeniu jego energochłonności i emisyjności. Na terenie gminy Pęczniew zagrożenie ze strony

¹Chorążka to wieś położona w gminie Warta w powiecie sieradzkim.

²Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

komunikacji stanowi przede wszystkim droga wojewódzka nr 478 relacji Rzymisko – Krępa oraz liczne drogi powiatowe, które przebiegają przez teren gminy.”³

„Podstawowym źródłem zanieczyszczenia gleb jest nieracjonalna gospodarka na użytkach rolnych. Powodem degradacji może być zarówno nadmierne, jak i niedostateczne nawożenie upraw. Gleby zakwaszone powinny być regularnie wapnowane, a środki ochrony roślin stosowane zgodnie z zalecanymi dawkami. Środowisko glebowe może być też zanieczyszczone przez zagospodarowywanie we własnym zakresie ścieków bytowych na obszarach nieskanalizowanych (wylewanie ścieków na pola oraz do sieci melioracyjnej). Podobne skażenia mogą wystąpić w rejonach nielegalnych składowisk odpadów komunalnych. Lokalnie, wzdłuż szlaków drogowych o dużym natężeniu ruchu, może wystąpić zanieczyszczenie metalami ciężkimi. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych powodują przede wszystkim następujące punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń:

- zrzuty ścieków z jednostek wiejskich, gdzie budowa wodociągów wyprzedziła budowę sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków – stopień zwodociągowania gminy jest wysoki, brak natomiast wystarczającej ilości sieci kanalizacyjnych i obiektów oczyszczania ścieków;
- ścieki deszczowe, spływające z terenów komunikacyjnych, placów utwardzonych i stacji paliw;
- spływy z terenów rolniczych (stosowane w nadmiarze nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, nawozy naturalne – obornik, gnojowica);
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości płynne, nielegalne wykorzystywanie nie eksploatowanych studni jako zbiorników na nieczystości ciekłe, powodujące bezpośrednie zanieczyszczenie poziomów wodonośnych.”⁴

2.1.5. Rys historyczny⁵

„Teren gminy Pęczniew jest obszarem o długiej historii osadniczej. Rozwój osadnictwa możemy prześledzić na podstawie badań archeologicznego zdjęcia Polski. Z lokalizacji stanowisk wynika, że zasadnicze osadnictwo grupowało się wokół rzeki Warty i jej dopływu - rzeki Pichny. Mało atrakcyjne osadniczo były tereny zalewowe i obszar wysoczyzn. Na omawianym obszarze brak jest śladów najstarszego osadnictwa z okresu paleolitu i mezolitu. Okres wczesnego średniowiecza reprezentuje stanowisko Pęczniew, Popów, Siedlątków - udokumentowane przez archeologa - Janinę Kamińską w dziele pt. „Grody wczesnośredniowieczne ziem Polski Środkowej”. Cennych odkryć dokonano także w Brzegu. Zidentyfikowano tam resztki cmentarza pogańskiego dawnych Słowian, naczynia gliniane z prochami zmarłych. Na terenie Łyszkowic archeolodzy odkryli osadę kultury przeworskiej z okresu rzymskiego. Zabytki archeologiczne, pochodzące z terenów zajętych obecnie przez zbiornik „Jeziorsko”, są eksponowane w Muzeum Miasta i Rzeki Warty. Bronisław Chlebowski w

³ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pęczniew

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

„Słowniku Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” podał, że od XVI w. istniała tutaj parafia Pęczniew, posiadająca drewniany kościół parafialny, którego fundatorem była rodzina Pęczniewskich. Według opisów Chlebowskiego parafia była nieludna i przy ubogiej glebie, w 1790 roku liczyła tylko 960 dusz. Zgodnie ze „Słownikiem etymologicznym miast i gmin PRL” Pęczniew był gniazdem rodziny Pęczniewskich. W XV wieku używano nazwy Pancznowo lub Pyancznowo, czyli Pęcznowo lub Pięcnowo. W pierwszym wypadku podstawą było imię Pęczen od pęk, zaś w drugim Pięczen od piękny. W Siedlątkowie zidentyfikowano obronną siedzibę rycerską z XIV wieku, a w niej pozostałości zbroi. Wiele cennych informacji, wzmiankowanych już od 1298 r., dotyczy miejscowości Brodnia, będącej własnością księżęcą (do 1298 r. w rękach Stoigniewa z Okrzów, byłego kasztelana rudzkiego), a następnie własnością królewską. Brodnia była miejscem sądów nadwornych (tzw. roczków) Władysława Jagiełły (18 pobytów w okolicach Niedzieli Palmowej) i Kazimierza Jagiełończyka (raz, w 1450 r.). We wczesnym średniowieczu teren gminy Pęczniew leżał na terenie państwa plemiennego, którego stolicę lokuje się w Łęczycy, a zamieszkane było przez plemię łączycan. W X w. weszło ono w skład Księstwa Polan. Na mocy testamentu Bolesława Krzywoustego łączyckie stanowiło odprawę wdowią księżnej Salomei, drugiej żony Bolesława, a po jej śmierci jako prowincja seniorska, rządzona była przez synów Bolesława Krzywoustego, Mieszka III Starego i Kazimierza Sprawiedliwego, a następnie przez potomków Kazimierza Sprawiedliwego. Około 1264 r. z Księstwa Łęczyckiego zostało wydzielone Księstwo Sieradzkie, które we władanie objął Leszek Czarny. Odtąd granica między łączyckim, a sieradzkim biegła wzdłuż rzeki Ner. W XIV w. dawne księstwa przekształciły się w województwa, natomiast na miejsce kasztelanii powstały powiaty. Województwo sieradzkie (od 1306 r.) składało się z powiatów: sieradzkiego, szadkowskiego, piotrkowskiego i radomskiego. Pęczniew wchodził w skład powiatu szadkowskiego. Podział terytorialny wytworzony w XIV w. przez króla Wacława II Czeskiego przetrwał bez większych zmian do rozbiorów. Władze pruskie na miejsce województw wprowadziły departamenty, sieradzkie weszło do departamentu kaliskiego. W 1816 r. przywrócono podział na województwa, a w 1837 r. województwa przekształcono w gubernie. Powiaty łączycki i sieradzki weszły w skład guberni kaliskiej. Po odzyskaniu niepodległości powstało województwo łódzkie, które obejmowało między innymi powiat sieradzki, łączycki i turecki. W 1938 r. powiat turecki przeszedł do województwa poznańskiego. Podział administracyjny państwa okresu międzywojennego utrzymał się w ogólnych zarysach do roku 1950. Po II wojnie światowej nastąpiły dalsze zmiany terytorialne. W 1956 r. utworzono z części powiatów łączyckiego, sieradzkiego i tureckiego powiat poddębicki. W wyniku nowego podziału administracyjnego kraju 1 czerwca 1975 roku nastąpiła likwidacja powiatów i tereny powiatu poddębickiego weszły w skład nowopowstałego województwa sieradzkiego. W 1999 r. województwo sieradzkie zostało włączone do województwa łódzkiego. Ważnym wydarzeniem dla gminy było rozpoczęcie w 1974 roku budowy zbiornika Jeziorsko. Wcześniej wysiedlono około 400 gospodarstw, zamieszkałych przez około 1,5 tysiąca mieszkańców oraz rozebrano część budynków. Zalane zostały m.in. tereny szkoły rolniczej w Popowie, której historia sięgała 1917 roku.”

Fotografia 2 Kościół w Siedlątkowie

Źródło: Opracowanie własne

2.1.6. Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne

Działalność związaną z upowszechnianiem kultury, czytelnictwem i zachowaniem tradycji prowadzi w gminie Pęczniew Gminna Biblioteka Publiczna w Pęczniewie.

Biblioteka jest łącznikiem między środowiskiem lokalnym a kulturą, oddziałuje na różne aspekty życia i aktywizuje społeczność gminną. Biblioteka nastawiona jest również na rozwój i innowacje, posiada 7 stanowisk komputerowych w tym 4 dla czytelników z bezpłatnym dostępem do Internetu. Biblioteka posiada szeroką ofertę zajęć edukacyjnych i kulturalnych skierowaną do dzieci i młodzieży – konkursy czytelnicze, plastyczne, ortograficzne, lekcje biblioteczne, zajęcia plastyczne, odczyty, wystawy. Aktywizuje także seniorów poprzez współpracę ze stowarzyszeniem seniorów – „Bliżej siebie” np. cykliczne spotkania seniorów z ciekawymi ludźmi wyjazdy kulturalno-edukacyjne, odczyty, spotkania autorskie. Integruje też osoby niepełnosprawne ze społecznością lokalną np. wieczór kolęd, konkursy, spotkania (współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Pęczniewie).

W 2019 roku biblioteka starała się włączyć poprzez swoją działalność do życia społecznego gminy, będąc organizatorem imprez o charakterze kulturalnym i edukacyjnym, skierowanych szczególnie do dzieci, młodzieży i seniorów. Biblioteka zorganizowała 106 spotkań o charakterze kulturalnym i edukacyjnym, w tym między innymi spotkania edukacyjne dla dzieci (lekcje biblioteczne,

odczyty, konkursy) oraz 28 spotkań z seniorami i podopiecznymi Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy (wycieczki do teatru i krajoznawcze).

Na terenie gminy działają trzy zespoły śpiewacze. Są to: „Lubolanki”, „Jarzębiny”, „Sobótki” oraz orkiestry dęte przy OSP w Siedlątkowie, a także przy OSP Drużbin. Artyści biorą udział w ogólnopolskich przeglądach twórczości ludowej, zyskując uznanie publiczności.

Imprezy kulturalne:

- Regionalne Święto Ryby w Pęczniewie,
- Regaty Żeglarskie w miejscowości Pęczniew-Wylazłów,
- Dzień Matki połączony z dniem Dziecka w Luboli,
- Gminne Święto Plonów.

Zespoły ludowe:

- Zespół Pieśni Dawnej „Jarzębina” z Brzegu,
- Ludowy Zespół Śpiewaczy „Lubolanki” z Luboli,
- Zespół śpiewaczy „Sobótki” z Brodni.

Orkiestry Dęte:

- Orkiestra Dęta przy OSP Siedlątków,
- Orkiestra Dęta przy OSP Drużbin.

Na terenie Gminy Pęczniew działają następujące organizacje pozarządowe:

- OSP Brzeg,
- OSP Brodnia,
- OSP Lubola,
- OSP Jadwichna,
- OSP Rudniki,
- OSP Pęczniew,
- OSP Drużbin,
- OSP Siedlątków,
- OSP Księżę Młyny,
- OSP Księża Wólka,
- Stowarzyszenie „MY-DLA PĘCZNIEWA,
- Stowarzyszenie Seniorów „Bliżej Siebie”,
- Ludowy Klub Sportowy „Sazan Pęczniew”,
- Stowarzyszenie „Bieg nad Jeziorskiem”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brzeg.

Zespoły ludowe promują kulturę ludową na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju, biorą udział w licznych konkursach oraz uświetniają swoimi występami imprezy kulturalne i okolicznościowe. Działalność kulturową w gminie wspiera także Szkoła Podstawowa w Pęczniewie. Na bazie dostępnych obiektów sportowych na terenie gminy działają: Ludowy Klub Sportowy „Sazan Pęczniew”, Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk”, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego nr 17 Pęczniew oraz Stowarzyszenie „Bieg nad Jeziorskiem”.

Powiązania funkcjonalne oraz współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego⁶

Gmina Pęczniew należy do następujących stowarzyszeń i związków międzygminnych:

- Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikrą”,
- Lokalna Grupa Działania „Przymierze Jeziorsko”,
- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- Związek Gmin Regionu Poddębickiego.

Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikrą” ma na celu działanie na rzecz rozwoju regionalnego i lokalnego, a w szczególności: działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów rybackich, realizację Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich opracowaną przez RLGD „Z Ikrą”, dla obszaru gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia, podnoszenie atrakcyjności obszarów wiejskich, aktywizowanie mieszkańców obszarów zależnych od rybactwa, poprawę jakości życia na obszarach rybackich, rozbudowę infrastruktury na obszarach rybackich, budowanie wizerunku i promocję obszaru objętego działaniem Stowarzyszenia, łagodzenie skutków zmian w sektorze rybackim, rozwój sektora rybackiego, promocję konsumpcji ryb, różnicowanie działalności gospodarczej na terenach rybackich, lepsze wykorzystywanie i ochronę zasobów lokalnych, rozwój technik rybactwa zmierzających do ochrony środowiska, wspólne działanie na rzecz ochrony wód i ich zasobów, promocję i rozwój wędkarstwa, poprawę współpracy pomiędzy władzami publicznymi a podmiotami reprezentującymi sektor rybacki, jak również pomiędzy grupami rybackimi, inicjowanie oraz wspieranie działań realizowanych na zasadach partnerstwa, wspieranie, opracowywanie i wdrażanie programów rozwoju, finansowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, struktury Unii Europejskiej oraz inne podmioty krajowe i zagraniczne, działalność edukacyjną, informacyjną i szkoleniową zmierzającą do poprawy spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską, na poziomie regionalnym oraz krajowym, promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych utratą pracy, upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, turystyki i agroturystyki, ochronę i promocję zdrowia, promowanie produktów lokalnych, rzemiosła, rękodzielnictwa itp., upowszechnianie i ochronę praw kobiet oraz zasady równych szans kobiet i mężczyzn, wspieranie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, wspieranie edukacji ekologicznej, aktywności proekologicznej mieszkańców oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, działania z zakresu pomocy społecznej, w tym prowadzenie m.in. świetlic, klubów środowiskowych, inną działalność profilaktyczną, działania na rzecz bezpiecznej, ekologicznej i racjonalnej eksploatacji,

---

⁶ Raport o stanie gminy Pęczniew za rok 2020

projektowania i wykonania urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, wspieranie działalności obejmującej wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję energii w tym ze źródeł odnawialnych, w szczególności z wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu, biomasy, działanie na rzecz ekologii, ochrony środowiska i gospodarki komunalnej, wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz infrastruktury teleinformatycznej, wspieranie innowacyjnej gospodarki, ochronę dziedzictwa kulturowego i narodowego, działanie na rzecz poprawy bezpieczeństwa, prowadzenie innych działań na rzecz rozwoju obszarów objętych terenem działania Stowarzyszenia.

Lokalna Grupa Działania „Przymierze Jeziorsko” powołana została 18 marca 2006 roku. Gminy członkowskie wchodzące w jego skład to: Burzenin, Pęczniew, Sieradz oraz Warta. Główne cele LGD to: działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz wzmocnienia aktywności ludności wiejskiej w tym kształtowania postaw przedsiębiorczych, rozwijanie potencjału turystycznego i rekreacyjnego obszaru, promocja aktywnego stylu życia, dbałość o dziedzictwo kulturowe, historyczne i przyrodnicze oraz wspieranie działalności organizacji pozarządowych. Stowarzyszenie opiera swoją działalność w głównej mierze na programie LEADER. Jest realizatorem jego wszystkich edycji począwszy od pilotażu, w którego skład wchodziły Schemat I i II, następnie edycja 2007-2013 oraz obecnie 2014-2020 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W ramach zrealizowanych naborów wniosków beneficjenci pozyskali za pośrednictwem LGD łącznie ponad 5 mln złotych. Były to w głównej mierze projekty inwestycyjne, promocyjne oraz edukacyjne, które miały wymierny wpływ na obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej to największa ogólnopolska organizacja skupiająca gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Związek jest bezpośrednim kontynuatorem tradycji przedwojennej organizacji o tej samej nazwie. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Wspólne działania za pośrednictwem Związku pomagają w sposób zorganizowany walczyć o interesy członków. Działania ZGW RP są prowadzone na wielu płaszczyznach. Dotyczą zarówno negocjacji z Rządem, konsultacji w Parlamencie, wymiany doświadczeń pomiędzy członkami, jak i działań w celu gospodarczego i kulturalnego rozwoju gmin wiejskich. Związek od lat działa skutecznie w wielu sferach broniąc spraw gmin wiejskich. Dzięki zaangażowaniu wiele złych z punktu widzenia samorządów wiejskich rozwiązań proponowanych przez Rząd lub Parlament zostało oprotestowanych i tym samym skutecznie zablokowanych. Związek tworzy szeroką platformę współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy gminami (kongresy, konferencje, grupy wymiany doświadczeń, baza dobrych praktyk, różnorodne formy współdziałania z wykorzystaniem technologii informatycznych). Na przestrzeni ostatnich lat ZGW RP intensywnie wspierał gminy w dostosowaniu się do standardów unijnych, realizował różnorakie programy badawczo-analityczne, organizował liczne szkolenia, warsztaty i konferencje wspierające realizację gminnych zadań i doskonalące umiejętności przedstawicieli samorządów.

Związek Gmin Regionu Poddębickiego - związek wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Zadaniem Związku jest lepsze zaspokojenie potrzeb

publicznych gmin i interesów ich mieszkańców oraz rozwiązywanie problemów przekraczających możliwości realizacyjne każdej z gmin, a także tworzenie warunków do harmonijnego ich rozwoju. Zadaniem Związku są w szczególności przedsięwzięcia podejmowane w zakresie polityki regionalnej, ochrony środowiska, produkcji roślinnej i zwierzęcej, przemysłowej, przetwórstwa rolno- spożywczego i zaopatrzenia, gospodarki komunalnej i urzędzeń komunalnych, wodociągownia i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, dróg, wysypisk i utylizacji odpadów, gazownictwa, ochrony zdrowia, oświaty i nauki, upowszechniania kultury, kultury fizycznej, terenów i urzędzeń rekreacyjnych, obrony cywilnej. W celu wykonywania zadań Związek może prowadzić działalność gospodarczą, tworzyć jednostki organizacyjne i przedsiębiorstwa, zawierać umowy z innymi podmiotami. Członkami Związku są następujące gminy: Dalików, Pęczniew, Poddębice, Wartkowice, Zadzim. Związek ma charakter otwarty, do Związku mogą przystąpić gminy akceptujące cele i statut Związku.

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

W użytkowaniu ziemi przeważają użytki rolne, stanowiące 67,8% ogólnej powierzchni gminy. Lasy występują głównie w północnej i wschodniej części gminy i stanowią 14,48% jej ogólnej powierzchni, podobny udział - ze względu na lokalizację na terenie gminy części zbiornika Jeziorsko - stanowią grunty pod wodami, zajmujące 14,16% ogólnej powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane wraz z zabudowanymi użytkami rolnymi zajmują niecałe 5% powierzchni gminy.

Wyraźnie dominujący odsetek powierzchni użytków rolnych i lasów w całkowitej powierzchni gminy świadczy o znaczącej roli rolnictwa i leśnictwa na jej terenie.

Według danych ewidencyjnych powierzchnia gminy wynosi 12779 ha. Struktura użytkowania gruntów według stanu na 2018 rok przedstawia się następująco:

Tabela 1 Struktura użytkowania gruntów (%) w gminie Pęczniew w 2018 roku.

Rodzaj gruntów	Udział %
Użytki rolne	
grunty orne - 5 866 ha	8 664 ha 67,80%
sady - 119 ha	
łąki trwałe - 915 ha	
pastwiska trwałe - 711 ha	
grunty rolne zabudowane - 264 ha	
grunty pod stawami - 204 ha	
grunty pod rowami - 374 ha	
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych - 65 ha	
nieużytki - 146 ha	
Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	
Lasy - 1 851 ha	1 851 ha 14,48%
grunty zadrzewione i zakrzewione - 0 ha	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	
tereny mieszkaniowe - 33 ha	343 ha
tereny przemysłowe - 1 ha	2,68%

Rodzaj gruntów	Udział %
inne tereny zabudowane - 44 ha	
zurbanizowane tereny niezabudowane - 20 ha	
tereny rekreacji i wypoczynku - 7 ha	
drogi - 238 ha	
tereny kolejowe - 0 ha	
inne tereny komunikacyjne - 0 ha	
Grunty pod wodami	
płynącymi - 1 376 ha	1 809 ha
stojącymi - 433 ha	14,16%
użytki ekologiczne - 0 ha	0,00%
tereny różne - 112 ha	0,88%
Razem	100%

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pęczniew (dane z Urzędu Gminy Pęczniew)

Użytki rolne stanowią główną formę wykorzystywania ziemi w gminie. Zajmują one łącznie 8 664 ha, co stanowi 67,80% powierzchni ogólnej gminy. Największą powierzchnię w gminie zajmują grunty orne (45,90%). Drugą pozycję pod względem wielkości użytków rolnych zajmują łąki trwałe (10,56%). Najmniejszą powierzchnię użytków rolnych zajmują grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (0,75% wszystkich zewidencjonowanych użytków rolnych). Rolnictwo stanowi zatem główną tradycyjną gałąź gospodarki gminy.

Udział kompleksów leśnych (lasy, grunty leśne) odgrywa znaczącą rolę w obrazie gminy, wzbogacając jej walory krajobrazowe. Lasy zajmują ponad 14,48% powierzchni gminy. Największe nagromadzenie kompleksów leśnych występuje w północnej i wschodniej części gminy.

Ze względu na lokalizację na terenie gminy części zbiornika Jeziorsko, w ogólnej powierzchni gminy znaczny udział stanowią grunty pod wodami płynącymi i stojącymi, które wynoszą, aż 14,16%.

Grunty zabudowane i zurbanizowane gminy Pęczniew zajmują 343 ha, co stanowi ponad 2,68% powierzchni ogólnej. W tej grupie największy obszar zajmują drogi (69,39% terenów zurbanizowanych), następnie inne tereny zabudowane (12,83% terenów zurbanizowanych), a tereny mieszkaniowe stanowią (9,62% zabudowy gminy).

Według danych z Urzędu Gminy Pęczniew w 2018 roku w gminie były zlokalizowane tereny przemysłowe, które stanowiły (0,29%) gruntów zabudowanych i zurbanizowanych⁷.

⁷ Dane te nie zmieniły się znacznie w porównaniu do stanu na rok 2020 i mogą być użyte w diagnozie.

Fotografia 3 Miejscowość Siedlątków

Źródło: Opracowanie własne

Z uwagi na korzystne walory przyrodnicze i krajobrazowe (obecność zbiornika Jeziorsko oraz zwartych kompleksów leśnych) istotną rolę w gminie pełni funkcja turystyczno-wypoczynkowa oraz rekreacji indywidualnej. Ośrodki wypoczynkowe z własną bazą i zapleczem sportowo-wypoczynkowym usytuowane są w Pęczniewie oraz Księżych Młynach. Zabudowa rekreacji indywidualnej występuje na obszarze całej gminy, zaś duża ich koncentracja znajduje się na terenie sołectw: Siedlątków, Popów, Brodnia Kolonia, Łyszkowice, Księża Młyny i Księża Wólka. Bazę noclegową uzupełniają tu również liczne gospodarstwa agroturystyczne.

POWIĄZANIA INFRASTRUKTURALNE I FUNKCJONALNE

Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów

Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew*, na obszarze gminy obowiązuje siedem planów miejscowych, obejmujących powierzchnię 67,0 ha, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Pęczniew

Lp.	Uchwała	Dziennik urzędowy
1	Nr III/8/98 Rady Gminy Pęczniew z dnia 07.12.1998 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pęczniew	Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 25.02.1999 r. Nr 13 poz. 47
2	Nr III/9/98 Rady Gminy Pęczniew z dnia 07.12.1998 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy	Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia

Lp.	Uchwała	Dziennik urzędowy
	Pęczniew	28.02.1999 r. Nr 3 poz. 48
3	Nr XXIII/133/2001 Rady Gminy w Pęczniewie z dnia 27.04.2001 r. w sprawie zmian w miejscowym ogólnym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew	Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 23.05.2001 r. Nr 88 poz. 900
4	Nr XXIII/134/2001 Rady Gminy w Pęczniewie z dnia 27.04.2001 r. w sprawie zmian w miejscowym ogólnym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew	Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 23.05.2001 r. Nr 88 poz. 901
5	Nr XVIII/88/2004 Rady Gminy Pęczniew z dnia 2.07.2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Siedlątków w gminie Pęczniew	Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 10.08.2004 r. Nr 226 poz. 2025
6	Nr XXVI/146/2005 Rady Gminy Pęczniew z dnia 30.06.2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w miejscowości Wylazłów w gminie Pęczniew	Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 27.08.2005 r. Nr 268 poz. 2637
7	Nr XV/91/2008 Rady Gminy Pęczniew z dnia 12.06.2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Popów, gmina Pęczniew	Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 29.07.2008 r. Nr 252 poz. 2277

Obowiązujące plany miejscowe nie odgrywają znaczącej roli w planowaniu przestrzennym gminy. Gmina Pęczniew w 2019 r. wydała łącznie 56 decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia zasad zagospodarowania oraz 1 decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Łącznie do Urzędu Gminy w roku 2019 wpłynęło 68 wniosków.

Ponadto na wnioski zainteresowanych wydano 3 wypisy i wyrisy z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 133 zaświadczenia o braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które wnioskodawcy przedkładali przede wszystkim w kancelariach notarialnych.

Ze względu na fakt, iż niewielka powierzchnia gminy jest objęta ustaleniami planów miejscowych, polityka przestrzenna gminy prowadzona jest głównie w oparciu o wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Mankamentem tego rozwiązania jest fakt, iż decyzje te nie muszą być zbieżne z zapisami Studium, co może skutkować niezgodnością pomiędzy kierunkami rozwoju określonymi w studium, a rzeczywistym obrazem gminy.

Rysunek 3 Struktura zagospodarowania gminy Pęczniew

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

Struktura osadnicza⁸

⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

„Głównym ośrodkiem i najważniejszym elementem struktury przestrzennej gminy jest miejscowość Pęczniew. Centralna część wsi charakteryzuje się zabudową typową dla centrów małych miasteczek – szczelnie obudowane uliczki z pierzejami wyraźnie wykształconymi przez budynki mieszkalne jednorodzinne. W północno-wschodniej części zlokalizowane jest wyraźnie ukształtowane osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, natomiast w południowej części oraz na obrzeżach miejscowości gminnej dominują tereny zabudowy zagrodowej. Pęczniew pełni również rolę lokalnego ośrodka usługowego skupiającego większość urzędów i instytucji, w tym między innymi: urząd gminy, oddział *Banku Spółdzielczego w Poddębicach*, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Pęczniewie, ośrodki zdrowia, aptekę, ośrodek pomocy społecznej, jednostki oświatowe, ochotniczą straż pożarną, parafię pw. św. Katarzyny oraz liczne punkty handlowo-usługowe.

W pozostałych miejscowościach dominuje zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych, uzupełniona zabudową mieszkaniową jednorodziną. Obecność funkcji usługowej ogranicza się tutaj w większości do usług służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców z zakresu: oświaty, usług kultu religijnego czy handlu.

Sama sieć osadnicza jest stosunkowo równomiernie rozmieszczona. Podstawowym typem wsi są ulicówki i szeregówki. Rozwój przestrzenny wsi następuje przede wszystkim w postaci pasm zabudowy, wzdłuż tras komunikacyjnych. Negatywnym skutkiem takiego typu ukształtowania osadnictwa jest brak wyraźnych granic pomiędzy miejscowościami oraz zwiększanie odległości do podstawowych usług, zlokalizowanych najczęściej w centralnych częściach miejscowości.”

Fotografia 4 Rynek w Pęczniewie

Źródło: Opracowanie własne

Rewitalizacja (obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, założenia i przedsięwzięcia rewitalizacyjne)

Rada Gminy Pęczniew nie podjęła uchwały oprzyśtaąpieniu do sporządzenia gminnego planu rewitalizacji. Na terenie gminy nie wyznaczono obszarów zdegradowanych, obszarów rewitalizacji czy Specjalnej Strefy Rewitalizacji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9.10.2015 r. orewitalizacji.

Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pęczniew, na terenie gminy nie wyróżnia się również obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji. Nie występują tu obszary zdegradowane.

Obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

W gminie Pęczniew przewiduje się realizację następujących celów publicznych o znaczeniu lokalnym:

- zagospodarowanie turystyczne rzeki Warty oraz zbiornika Jeziorsko – rozbudowę portu jachtowego wraz z zapleczem i przyłączami w Wylazłowie,
- rozbudowę oczyszczalni ścieków w Pęczniewie,
- budowę, przebudowę i modernizację dróg gminnych i konieczne w tym zakresie ukształtowanie dróg w nowych liniach rozgraniczających stosownie do obecnych i przyszłościowych kategorii dróg.

Obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym⁹

Na obszarze gminy Pęczniew nie występują przedsięwzięcia umieszczone w programach zadań rządowych. Planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego to:

- budowa linii 400 kV Rogowiec – Pabianice Bis – Pątnów,
- modernizacja konstrukcji istniejących budynków i budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie. Uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych. Trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków. Wdrożenie i realizacja programu dopłat dla właścicieli budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o Q1%,
- budowa i usprawnienie lokalnych systemów ostrzegania przed powodzią. Wprowadzenie Elektronicznego Systemu Ostrzegania Powodziowego,
- zbiorniki i poldery - zbiornik Jeziorsko - modernizacja jazu,
- modernizacja obiektów hydrotechnicznych zbiornika wodnego Jeziorsko w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- budowa i usprawnienie lokalnych systemów ostrzegania przed powodzią. Wprowadzenie Systemu Prognozowania napływu do zbiorników i optymalizacji sterowania (Jeziorsko).

Obszary o szczególnych problemach lub barierach rozwojowych i obszary o wyjątkowym potencjale rozwojowym

Nie wyznacza się obszarów o szczególnych problemach lub barierach rozwojowych i obszarów o wyjątkowym potencjale rozwojowym.

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

2.2.1. Infrastruktura techniczna

Infrastrukturą techniczną nazywa się zbiór różnego rodzaju urządzeń i obiektów o charakterze publicznym, niezbędnych do poprawnego funkcjonowania gospodarki narodowej oraz społeczeństwa na określonym terytorium¹⁰. Stan i poziom nowoczesności infrastruktury warunkują zatem z możliwości rozwoju danego obszaru oraz poziom życia społeczeństwa zamieszkującego go. W ramach infrastruktury technicznej wyróżnia się infrastrukturę: transportu, energetyczną, wodnokanalizacyjną, związaną z gospodarką odpadami oraz infrastrukturę łączności.

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU

Podstawowym elementem systemu transportowego gminy jest układ drogowy, który zapewnia zarówno powiązania zewnętrzne w skali regionu i kraju, jak i powiązania wewnętrzne gminnej sieci osadniczej. Układ komunikacyjny gminy Pęczniew stanowią: droga wojewódzka, drogi powiatowe i drogi gminne. Przez gminę przebiega droga wojewódzka:

- nr 478 relacji Rzymisko - Księża Wólka– Krępa.

Drogi powiatowe:

Tabela 3 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Pęczniew

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Długość (w km)
1	1700E	Sieradz(ul.Borek) – Włyń – Dzierżazna – Lubola – Pęczniew – Rzechta-Wierzchy	15,48
2	3710E	Łyszkowice – Dzierżazna-Krępa	5,78
3	3711E	Księża Młyny – Niemysłów-Porczyny	2,31
4	3712E	Siedlątków – Pęczniew – Zadzim-Chodaki	13,34
5	3713E	Księża Wólka-Popów	2,74
6	3714E	Niemysłów-Rzechta	3,19
7	3715E	Brodnia – Lubola – Rzeczycza-Szadek (ul. Przedmieście Grabowiny, ul. Stodolniana)	5,56
8	3717E	Drużbin-Busina Stara	3,12
9	3718E	Drużbin-Bratków Dolny	1,14

Zródło: Raport o stanie Gminy Pęczniew za 2020 rok

Łączna długość dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy wynosi ok. 53km. Ich nawierzchnie są zniszczone, posiadają odkształcenia i spękania siatkowe oraz liczne laty po wykonanych remontach przebudowy wymaga 21,5 km, remontu poprzez nakładkę 22,2 km.

Drogi gminne:

Tabela 4 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Pęczniew – stan na lipiec 2021 r.

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi (w km)	Rodzaj nawierzchni
-----	-------------	----------------	----------------------	--------------------

¹⁰ „Znaczenie infrastruktury komunalnej dla rozwoju lokalnego i regionalnego – przykład województwa łódzkiego” Katedra Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, Uniwersytet Łódzki, dr Bartosz Bartosiewicz – prezentacja, www.rpo.lodzkie.pl

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi (w km)	Rodzaj nawierzchni
1	111006E	(Porczyny)gr. gm. Poddębice- Wola Pomianowa -gr.gm Zadzim (Charchów Pański)	1,816	asfalt 0,7 km -pozostała żwir/natur.grunt
2	111101E	Księża Młyny- Księża Wólka	4,103	Asfalt (1,04 km) – pozostała żwir/natur.grunt
3	111102E	Pieńki-Suchorzyn Drużbin	4,098	Asfalt (1,81km) - pozostałażwir/natur.grunt
4	111103E	Suchorzyn-Dybów	0,872	Asfalt
5	111104E	Pęczniew-Dąbrowa Nowa -Rudniki	1,744	Asfalt
6	111105E	Brzeg – Szklanki – Brodnia-Dąbrowa Lubolska	6,664	Asfalt (3,7km) – pozostała żwir/tłuczeń
7	111106E	Brzeg – Szklanki-Jadwichna	2,282	Asfalt
8	111107E	(Kolonja Kraczynki)-dr.pow.nr1700E-dr.pow.3712E	0,451	Asfalt
9	111108E	Kolonja Popów-Zbiornik Jeziorsko	0,934	Asfalt
10	111259E	(Wola Flaszczyna)-gr.gm. Zadzim-Przywidz gr.gm. Zadzim -(Grabina)	5,562	Asfalt
11	114459E	(Pierzchnia Góra)-gr. gm. Warta – Jadwichna – Ferdynandów – Rudniki-gr.gm. Zadzim (Rzechta)	10,807	Asfalt 3,1 km – pozostała żwir/tłuczeń/natur.grunt
12	114461E	(Rososzyca)-gr.gm. Warta-Jadwichna	0,985	Natur.grunt
13	111109E	Zbiornik Jeziorsko-Popów-Siedlątków	2,315	Asfalt
14	111110E	Pęczniew, ul. Sportowa	0,489	Asfalt
15	111111E	Pęczniew, ul. Rynek	0,240	asfalt
RAZEM43,362 km				

Źródło: Dane Urzędu gminy Pęczniew

Większość dróg gminnych charakteryzuje się zadowalającym stanem technicznym. Część z nich jednak wymaga przebudowy bądź modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i rodzaju nawierzchni. Ponadto na obszarze gminy występuje szereg dróg wewnętrznych, przeważnie o nawierzchniach gruntowych i zmiennej szerokości pasa drogowego, pełniących drugorzędną rolę w układzie komunikacyjnym.

Fotografia 5 Droga w miejscowości Brzeg

Źródło: Opracowanie własne

Sieć drogowa zapewnia dobrą dostępność do terenów zurbanizowanych i możliwość ich właściwego skomunikowania. W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew* zapisano, iż w ramach istniejącego układu, w celu poprawy płynności ruchu i zwiększenia bezpieczeństwa, przewiduje się:

- przebudowę i modernizację drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych i gminnych do wymaganych parametrów;
- budowę sieci dróg dojazdowych wewnątrz nowo wyznaczonych terenów zabudowy;
- przebudowę skrzyżowań w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa;
- budowę ścieżek rowerowych.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, sieć drogowa powinna zostać sparametryzowana. Wytyczne studium uwarunkowań w tym zakresie dotyczą w szczególności szerokości pasa drogowego uzależnionego od klasy drogi. Klasy dróg powinno się przyjmować zgodnie z przepisami dotyczącymi dróg publicznych. Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W gminie Pęczniew brak jest infrastruktury sprzyjającej rozwojowi elektromobilności w gminie. Komunikacja publiczna realizowana jest przez autobusy w kierunku Poddębic, Sieradza, a za ich pośrednictwem do innych większych miast, w tym Łodzi.

Fotografia 6 Przystanek w miejscowości Brzeg

Źródło: Opracowanie własne

Fotografia 7 Przystanek w Pęczniewie

Źródło: Opracowanie własne

Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów)

Według danych na portalu swaid.stat.gov.pl, długość ścieżek rowerowych w gminie Pęczniew w 2019 roku wynosi zero. Ruch rowerowy odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach dróg publicznych. Brak wyznaczonych ścieżek jest bardzo odczuwalny dla mieszkańców gminy, poruszających się jednośladami, ale również dla kierowców, którzy muszą zachowywać jeszcze większą czujność na drogach. Ścieżki w gminie są niezbędne.

Kolej

Przez obszar gminy nie przebiegają linie kolejowe. Najbliższe stacje kolejowe zlokalizowane są w Poddębicach oraz Sieradzu.

INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Energia elektryczna¹¹

Przez wschodnią część gminy przebiega linia elektroenergetyczna o napięciu 220 kV relacji Adamów-Pabianice. Podstawowe źródło zasilania gminy w energię elektryczną stanowią stacje 110/15kV, zlokalizowane poza terenem gminy, połączone systemem linii elektroenergetycznych 110kV. Rozdział oraz dystrybucja energii do poszczególnych miejscowości oraz odbiorców odbywa się za pośrednictwem sieci rozdzielczej (dystrybucyjnej) średniego napięcia 15 kV, stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV i sieci niskiego napięcia. Istniejący system dystrybucyjny energii zaspokaja obecne i perspektywiczne potrzeby gminy w tym zakresie, przy założeniu umiarkowanego tempa jej wzrostu.

Poza konwencjonalnymi źródłami energii elektrycznej, na terenie gminy zlokalizowana jest elektrownia wodna Jeziorsko, zbudowana przy zaporze czołowej zbiornika, która powstała jako zadanie dodatkowe do inwestycji pn. Zbiornik wodny Jeziorsko. Przekazanie elektrowni do użytkowania oraz jej rozruch nastąpił w 1994 roku. Elektrownia wodna pracuje na podstawie instrukcji gospodarowania wodą na zbiorniku Jeziorsko. Nadrzędną rolą zbiornika jest praca w reżimie ograniczającym skutki występowania nadmiaru wody oraz jej braku. Pracę elektrowni podporządkowano reżimowi pracy zbiornika, turbiny spracowują wodę w ilościach zrzucanych z górnego stanowiska. Elektrownia pracuje przepływowo przez 24 godziny na dobę, wykorzystując aktualne dla danego okresu poziomy piętrzenia wody w zbiorniku oraz regulowane odpływy wody. Moc zainstalowania (maksymalna) elektrowni wynosi 4890 kW. W czasie eksploatacji elektrowni, czyli od listopada 1994 r. do grudnia 2015 r., wyprodukowano łącznie ok. 418 GWh energii elektrycznej. Średnioroczna produkcja z tego okresu wynosi 19 897 MWh (przy zakładanej na etapie projektowania 20 000 MWh). Najważniejszymi czynnikami wpływającymi na wielkość produkcji energii elektrycznej są warunki hydrologiczne w przekroju oraz poziom normalnego piętrzenia, który w stosunku do poziomu na etapie wyliczania zakładanej wielkości produkcji został dwukrotnie obniżony (*Elektrownia wodna Jeziorsko, Gospodarka Wodna 9/2016*). Na terenie gminy nie są zlokalizowane elektrownie wiatrowe.

---

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

W związku z przeznaczeniem nowych terenów pod zabudowę w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew*, przewiduje się rozbudowę sieci elektroenergetycznej. Dla zaopatrzenia w energię terenów planowanych pod zainwestowanie, niezbędne jest przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego powierzchni pod stacje transformatorowe i linie elektroenergetyczne. Na terenach, których walory estetyczne powinny być podkreślone, sieć rozdzielczą wykonywać należy w wersji kablowej. Należy także podejmować działania zmierzające do systematycznej modernizacji i rozbudowy infrastruktury elektroenergetycznej, mającej na celu zaspokojenie potrzeb, ujawniających się wraz z sukcesywnym rozwojem przestrzennym gminy i jej aktywizacją gospodarczą. W ramach prowadzonych prac, związanych z przebudową i rozbudową sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej na terenie gminy, należy dążyć do kablowania istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych i napowietrznych linii oświetlenia ulicznego. Wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych ustala się strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, w stosunku do których wszelkie ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Najistotniejszą dla systemu elektroenergetycznego inwestycją, przewidzianą w studium, jest realizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii.

Zgodnie z założeniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego zakłada się budowę linii 400 kV Rogowiec – Pabianice Bis – Pątnów, biegnącej przez północną część gminy. Studium uwarunkowań uwzględnia przedmiotową inwestycję jako cel publiczny o znaczeniu ponadlokalnym.

Ciepłownictwo

W gminie Pęczniew nie funkcjonuje zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło. Sposób ogrzewania budynków opiera się na wykorzystaniu lokalnych źródeł ciepła – kotłowni lokalnych, produkcyjnych i indywidualnych, zasilanych tradycyjnymi nośnikami energii (głównie węglem kamiennym) oraz pelletem drzewnym. W celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin główne zmiany dotyczyć będą modernizacji źródeł ciepła oraz stopniowej ich wymiany na zasilane paliwem ekologicznym. Kolejnym krokiem do stworzenia ekologicznie czystego obszaru powinno stać się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina Pęczniew nie posiada linii przesyłowych gazu. Na obszarze gminy nie przewiduje się budowy sieci gazowej. Zaopatrzenie mieszkańców czy podmiotów gospodarczych w to paliwo będzie się opierać na źródłach indywidualnych.

Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy Pęczniew aktualnie wykorzystywana jest energia grawitacyjna wody, produkowana przez elektrownię wodną Jeziorsko (usytuowaną przy zaporze czołowej zbiornika). Wychodząc naprzeciw polityce proekologicznej w studium przewiduje się zwiększenie wykorzystania potencjału wody w tym zakresie – w obrębie ewidencyjnym Łyszkwice, w odległości około 250 m od istniejącej hydroelektrowni, planuje się realizację nowej małej elektrowni wodnej na rzece Warcie. Dodatkowo w celu intensyfikacji ilości energii produkowanej ze źródeł odnawialnych w studium wskazuje się tereny

energetyki odnawialnej o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Lokalizację powyższych urządzeń przewidziano w obrębach geodezyjnych: Drużbin, Kraczynki, Księża Wólka, Lubola, Łyszkowice, Pęczniew, Popów, Siedlątków, Wylazłów. Na terenie gminy zakazuje się lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii wykorzystujących energię wiatru, niespełniających warunków mikroinstalacji w rozumieniu przepisów o odnawialnych źródłach energii. Zlokalizowana w północno-wschodniej części strefa (obręb Drużbin i Wola Pomianowa), określona zgodnie z ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, wynika z rozmieszczenia turbin na terenie gminy Zadzim.

INFRASTRUKTURA WODNOKANALIZACYJNA

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest realizowane przez Samorządowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pęczniewie.

Na terenie gminy funkcjonują trzy systemy wodociągów wiejskich ze stacjami wodociągowymi¹²:

- Księża Wólka – północna część gminy,
- Pęczniew – środkowa część gminy,
- Lubola – południowa część gminy.

Ogólna długość sieci wodociągowej na terenie gminy Pęczniew wzrosła z 98,5 km w 2014 roku do 103 km w 2018 roku. Liczba przyłączy wodociągowych wyniosła w 2014 r. 1500 sztuk i zwiększyła się 318 sztuki od 2010 r. W ciągu 5 lat, tj. od 2014 do 2018 r., procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej wzrósł do poziomu 99,8%.

Tabela 5 Długość sieci wodociągowej i ilość przyłączy w gminie Pęczniew w latach 2014 -2019

Sieć wodociągowa	Długość czynnej sieci rozdzielczej w (km)	Liczba przyłączy (szt.)
2014	98,5	1500
2015	101,9	1670
2016	103	1740
2017	103	1816
2018	103	1934
2019	103	1944

Źródło: Raport o stanie Gminy Pęczniew za 2020 rok

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Pęczniew wynosiła w 2014 roku zaledwie 0,9 km z 9 sztukami przyłączy. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 7% i na przestrzeni 5 lat prawie nie uległ zmianie.

W zakresie usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę nadrzędnym celem Samorządowego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pęczniewie jest zapewnienie niezawodności dostawy wody, podwyższenie jakości świadczonych usług.

W zakresie sieci wodociągowej planuje się również inwestycje rozwojowo-modernizacyjne, których podstawowym celem jest zapewnienie ciągłości dostawy wody do odbiorców. Planowana

¹²Raport o stanie Gminy Pęczniew za 2020 rok

rozbudowa sieci umożliwi spięcie systemów wodociągowych zasilanych z niezależnych stacji wodociągowych. Samorządowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pęczniewie w swej działalności wodociągowo-kanalizacyjnej, dąży do optymalizacji gospodarowania zasobami wodnymi poprzez racjonalizację zużycia wody przez odbiorców oraz minimalizację strat wody w procesach technologicznych uzdatniania i dystrybucji wody, a także oczyszczania ścieków.

Istniejąca sieć wodociągowa, bazująca na ujęciach w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce zapewnia zwodociągowanie wszystkich miejscowości na terenie gminy. Wraz z przeznaczaniem nowych terenów pod zabudowę konieczne jest podjęcie działań zmierzających do jak najszybszej rozbudowy sieci wodociągowej. W dalszym rozwoju należy uwzględnić działania na rzecz: utrzymania sprawności systemów wodociągowych, likwidacji punktów krytycznych z punktu widzenia awaryjności, usprawnienia technologii uzdatniania wody, racjonalnej i oszczędnej gospodarki zasobami wód oraz zapewnienia odpowiedniej ilości wody dla celów przeciwpożarowych, określonej w przepisach dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

Rozwój przestrzenny gminy w najbliższych latach pociągnie za sobą zwiększone zapotrzebowanie na wodę, a tym samym proporcjonalny będzie wzrost wytwarzanych ścieków. W związku z tym konieczny jest rozwój sieci kanalizacji sanitarnej, dostosowany do zachodzących zmian w miejscach, gdzie budowa zbiorczych systemów będzie technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, zakłada się, że odprowadzanie ścieków odbywać się będzie do przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków albo do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

INFRASTRUKTURA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI

Gmina jest zobowiązana do odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców i ich właściwego, zgodnego z obowiązującym prawem, zagospodarowania. Mieszkańcy wnoszą opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów do gminy.

Odpady komunalne, wytwarzane w ramach poszczególnych gospodarstw domowych oraz instytucji, odbierane są przez wyspecjalizowane firmy oraz transportowane na składowisko odpadów w Dylowie A (gmina Pajęczno). Gospodarka odpadami działa w oparciu o zorganizowany system zbiórki odpadów komunalnych, wykorzystujący do tego celu kontenery i pojemniki rozmieszczone w dogodnych miejscach odbioru oraz w pobliżu posesji. Na terenie gminy funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów. Prowadzone są zbiórki odpadów wielkogabarytowych i problemowych¹³. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) jest zlokalizowany przy oczyszczalni ścieków w Pęczniewie, ul. Krótka 9. Obsługą PSZOK zajmuje się Samorządowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Wspólna 6.

Najważniejszym zadaniem strategicznym gminy w zakresie gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko oraz maksymalny wzrost ich gospodarczego wykorzystania. Służyć temu ma szereg przedsięwzięć, w tym:

- zapobieganie powstawaniu odpadów realizowane poprzez:
  - stosowanie czystych technologii produkcji;
  - selektywną zbiórkę odpadów i powtórne wykorzystanie;

¹³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

- program działań edukacyjnych, którego celem będzie stworzenie kontaktu ze społeczeństwem i przekazanie mu obrazu potrzeb, zachowań i celów, jakim jest reorganizacja i wdrożenie nowoczesnej gospodarki odpadami;
- rozbudowa istniejącego systemu gospodarki odpadami.

Za główne cele gospodarki odpadami realizowanymi na terenie gminy należy uznać:

- objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną selektywną zbiórką odpadów komunalnych;
- wdrożenie na obszarze gminy przydomowych metod kompostowania odpadów kuchennych ulegających biodegradacji oraz odpadów zielonych;
- organizację i rozwijanie systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych;
- organizację i rozwijanie systemu zbierania odpadów budowlanych;
- wdrożenie systemu ewidencji rodzaju i ilości odpadów przemysłowych na terenie gminy;
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów;
- wdrożenie systemu edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami;
- utworzenie ponadgminnych struktur gospodarki odpadami komunalnymi, dla realizacji wspólnych przedsięwzięć (we współpracy z powiatem).

Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zbiórką odpadów pomoże wyeliminować niekontrolowane wprowadzanie odpadów komunalnych do środowiska, czyli zapobiegnie powstawaniu tzw. „dzikich wysypisk”, dlatego też należy podjąć restrykcyjne działania polegające na karaniu osób i podmiotów gospodarczych składujących swoje odpady w miejscach innych, niż wyznaczone do tego celu.

INFRASTRUKTURA ŁĄCZNOŚCI

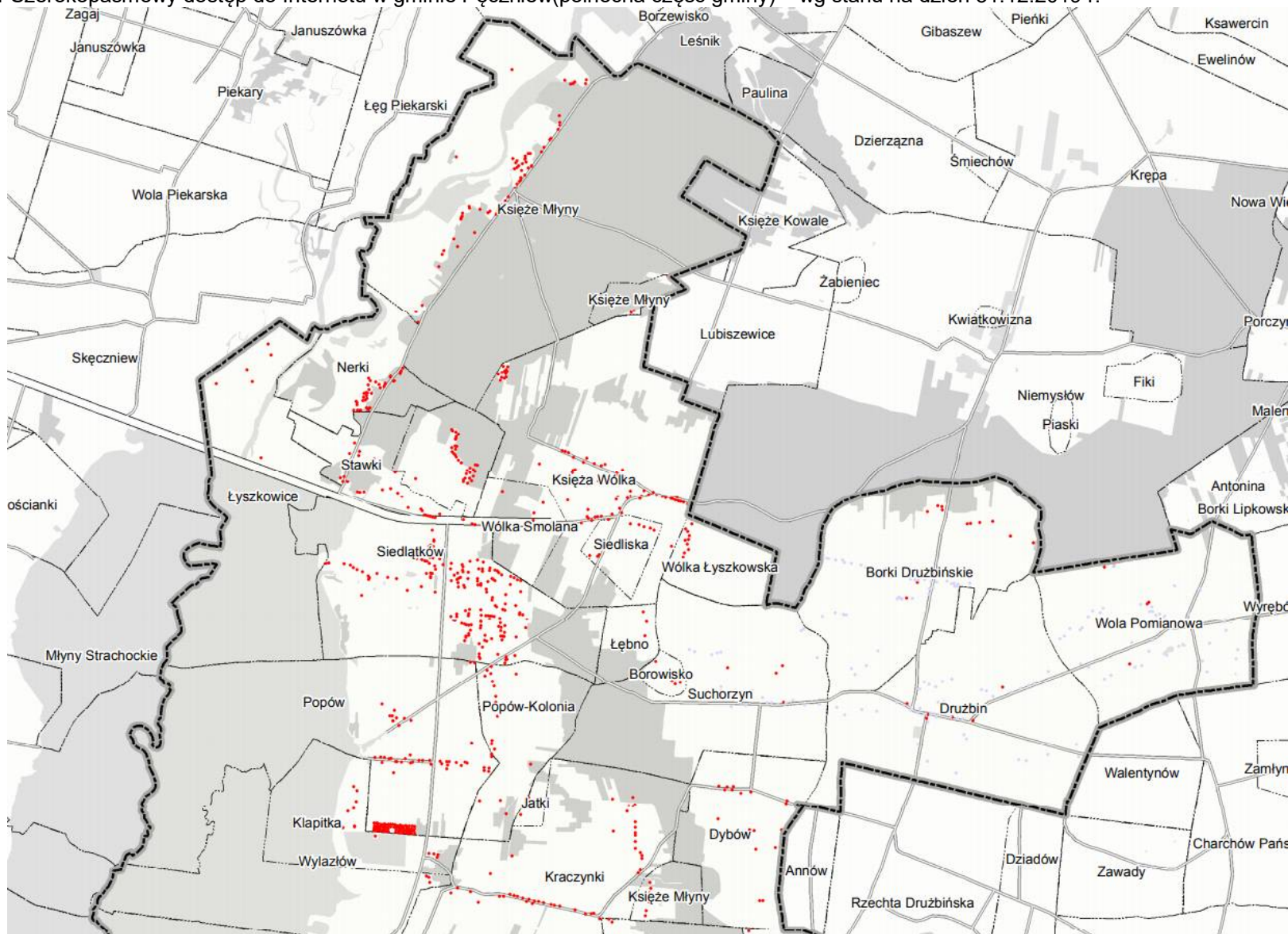
Telekomunikacja

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć telefoniczną. Wraz z rozwojem technologicznym, sieć telefonii stacjonarnej traci na znaczeniu na rzecz łączności bezprzewodowej oraz Internetu. Zakłada się, że w najbliższych latach proces ten będzie ulegał pogłębieniu.

Dostęp do Internetu

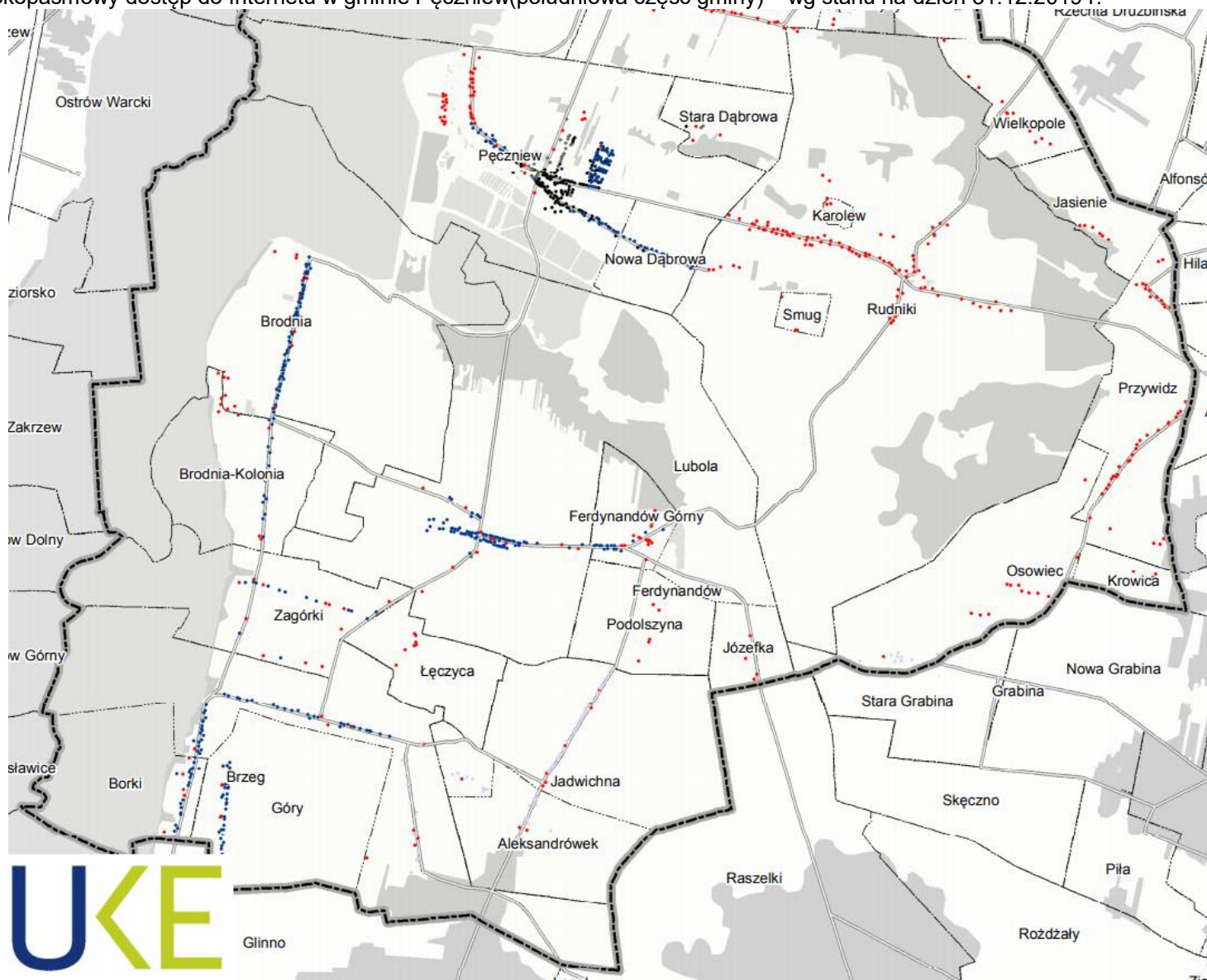
Poniżej przedstawiono mapę obrazującą dostępność sieci internetowej na obszarze gminy Pęczniew. Białe plamy, czyli punkty adresowe, w których nie jest dostępny Internet szerokopasmowy o prędkości powyżej 30 Mb/s, to obszar północnej części gminy zaprezentowany na pierwszym rysunku poniżej oraz wschodnia część z kolejnego rysunku, a także punkty w pozostałej części gminy – oznaczone są one na mapie czerwonymi kropkami. Czarne plamy oznaczone czarnymi kropkami, czyli obszary o dostępności 100 Mb/s to centrum miejscowości Pęczniew.

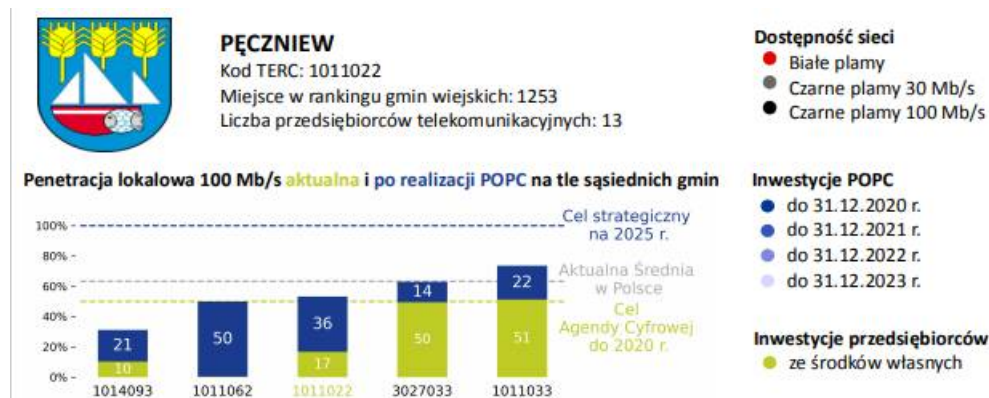
Rysunek 4 Szerokopasmowy dostęp do Internetu w gminie Pęczniew(północna część gminy) – wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Rysunek 5 Szerokopasmowy dostęp do Internetu w gminie Pęczniew(południowa część gminy) – wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Źródło: mapbook.uk.gov.pl

2.2.2. Własność nieruchomości

Gmina Pęczniew jest właścicielem wszystkich obiektów użyteczności publicznej, gdzie prowadzi działalność publiczną. Wartość początkowa majątku Gminy Pęczniew na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 36 294 853,55zł.

2.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Poniżej wyszczególniono wszystkie obiekty znajdujące się na terenie gminy Pęczniew wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków:¹⁴

Tabela 6 Obiekty zabytkowe w gminie Pęczniew

L.p.	Nazwa obiektu	adres	Wpis do rejestru	Gminna ewidencja zabytków
BRODNIA				
1	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. STANISŁAWA B.M.	Brodnia 93, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0002.545	X 701/193/A z dnia 02.10.1967 r.	x
2	CMENTARZ PARAFIALNY	Działka ewidencyjna 101102_2.0002.514		x
3	PLEBANIA w zespole kościoła par. p.w. św. Stanisława B.M.	Brodnia 92, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0002.515/1		x
4	CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY w granicach ogrodzenia w zespole kościoła par. p.w. św. Stanisława B.M	Brodnia 93, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0002.545		x
5	DZWONNICA w zespole kościoła par. p.w. św. Stanisława B.M.	Brodnia 93, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna	X 702/193/A z dnia	x

¹⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

L.p.	Nazwa obiektu	adres	Wpis do rejestru	Gminna ewidencja zabytków
		101102_2.0002.545	02.10.1967 r.	
6	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY (granice układu ruralistycznego zostaną określone podczas aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków)	99-235 Pęczniew obręb 0002 Brodnia		x
7	DOM NR 67	Brodnia 67, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0002.475/3		x
8	DOM NR 76	Brodnia 76, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0002.487/4		x
DRUŻBIN				
9	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. STANISŁAWA B.M.	Drużbin 28, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0005.76	X 704/396/A z dnia 03.10.1967 r.	x
10	KAPLICA GROBOWA J.GŁODZIŃSKIEGO w zespole kościoła parafialnego	Drużbin 28, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0005.76	X 705/397/A z dnia 03.10.1967 r.	x
11	CMENTARZ PARAFIALNY	Działka ewidencyjna 101102_2.0005.169		X
12	OGRODZENIE z BRAMĄ w zespole kościoła parafialnego	Drużbin 28, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0005.76		X
13	PLEBANIA w zespole kościoła parafialnego	Drużbin 28, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0005.76		X
14	KAPLICA CMENTARNA	Działka ewidencyjna 101102_2.0005.169		X
15	CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY w granicach ogrodzenia w zespole kościoła parafialnego	Drużbin 28, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0005.76		x
ŁYSZKOWICE (zwyczajowo SIEDŁĄTKÓW)				
16	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. MARKA EWANGELISTY	Łyszkowice 1, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0013.1124	X 711/214/A z dnia 10.10.1967 r.	X
17	OGRODZENIE w zespole kościoła parafialnego	Łyszkowice 1, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0013.1124		X
18	DZWONNICA w zespole kościoła parafialnego	Łyszkowice 1, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0013.1124		X
19	CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY w granicach ogrodzenia w zespole kościoła parafialnego	Łyszkowice 1, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0013.1124		x
PĘCZNIEW				
20	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W.ŚW. KATARZYNY	ul. Rynek 12,	X 95/211/A z dnia 06.10.1967 r.	
21	PARK KOŚCIELNY	ul. Rynek 12, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0015.222	X 303 z 08.02.1979 r.	x
22	CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY w granicach ogrodzenia w zespole kościoła parafialnego	ul. Rynek 12, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0015.222		x
23	CMENTARZ PARAFIALNY	Działka ewidencyjna 101102_2.0015.328		X
24	DZWONNICA w zespole kościoła parafialnego	ul. Rynek 12, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0015.222		X
25	OGRODZENIE w zespole kościoła parafialnego	ul. Rynek 12, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0015.222		X

L.p.	Nazwa obiektu	adres	Wpis do rejestru	Gminna ewidencja zabytków
26	KAPLICZKA PRZYDROŻNA – zabytek ruchomy	ul. Rynek 12, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0015.222	X B/250/98/1 z dnia 24.11.1973 r.	x
RUDNIKI				
27	SPICHLERZ przy budynku remizy strażackiej	Rudniki 14a, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0018.408/5		X
28	KAPLICZKA PRZYDROŻNA ŚW. ANTONIEGO – zabytek ruchomy	Pomiędzy posesjami, Rudniki 41 a Rudniki 39C, 99-235 Pęczniew		x
SIEDŁATKÓW				
29	CMENTARZ PARAFIALNY	Działka ewidencyjna 101102_2.0019.288		X
30	KAPLICA CMENTARNA	Działka ewidencyjna 101102_2.0019.288		X
31	WIATRAK	Siedlątków 8, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0019.404	X 333/12/86/A z dnia 03.10.1986 r.	x
ZAGÓRKI				
32	WIATRAK	Działka ewidencyjna 101102_2.0022.245	X 348/27/86/A z dnia 06.10.1986 r.	X
33	DOM NR 10	Zagórki 10, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0022.198		X
34	DOM NR 19	Zagórki 19, 99-235 Pęczniew Działka ewidencyjna 101102_2.0022.146, 147		x

Fotografia 8 Kościół Parafialny p.w. Św. Katarzyny w Pęczniewie

Źródło: Opracowanie własne

Fotografia 9 Wiatrak w Zagórkach

Źródło: Opracowanie własne

2.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

W gminie Pęczniew realizowany jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pęczniew na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023*. Program ten definiuje cele długookresowe (8 lat) i zadania dla najbliższych czterech lat, monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń programu.

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska jest długotrwały, zrównoważony rozwój gminy, w którym kwestie ochrony środowiska są rozważane na równi z kwestiami rozwoju społecznego i gospodarczego. W opracowaniu zawarto zatem diagnozę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania łącznie z harmonogramem działań i źródłami ich finansowania.

Program zawiera m.in.:

- Charakterystykę i ocenę stanu środowiska gminy;
- Najważniejsze kierunki ochrony środowiska w gminie;
- Strategię ochrony środowiska do roku 2022;
- Harmonogram realizacji przedsięwzięć.

Program wskazuje, iż główne zagrożenia naturalne na terenie gminy Pęczniew dotyczą:

- zagrożenia powodziowego,
- nadmiernego zakwaszenia i zubożenia gleb w składniki pokarmowe,
- suszy glebowej.

Zagrożenia antropogeniczne dla środowiska naturalnego wynikają z działalności człowieka i związane są z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów. Są to poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Program wytycza następujące priorytety ochrony środowiska:

- W zakresie ochrony przyrody:
  - o Ochrona obszarów cennych przyrodniczo
  - o Ochrona dolin rzecznych
- W zakresie ochrony wód:
  - o Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej
  - o Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia ludności w wodę
  - o Zapewnienie najwyższej jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:
  - o Zmniejszenie emisji niskiej
  - o Stosowanie energooszczędnych technologii i termomodernizacja budynków
  - o Zmniejszenie emisji komunikacyjnej
- W zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem jonizującym:
  - o Zmniejszenie negatywnego oddziaływania hałasu komunikacyjnego na człowieka i środowisko

- Rozpoznanie terenów zagrożonych niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym
- W zakresie ochrony powierzchni ziemi:
  - Zapewnienie dotrzymania standardów jakości gleb
- W zakresie gospodarki odpadami:
  - Ograniczanie wytwarzania i uciążliwości odpadów
- W zakresie edukacji ekologicznej:
  - Kontynuacja edukacji ekologicznej mieszkańców.

2.3. Sfera społeczna

2.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

Gmina Pęczniew należy do województwa łódzkiego, powiatu poddębickiego, zamieszkuje ją 8,5% ludności powiatu, stanowi ona około 14,5% powierzchni powiatu. Gmina Pęczniew jest najmniejszą gminą wiejską powiatu poddębickiego pod względem liczby ludności. Rozmieszczenie ludności w gminie jest bardzo nierównomierne - 37,7% z nich mieszka w miejscowościach: Pęczniew, Rudniki, Brzeg, najmniej, 2,7%, w: Wylątlowie, Łyszkowicach i Ferdynandowie.

Obszarami o największym zagęszczeniu ludności na terenie gminy są miejscowości Pęczniew (94 os/km²) oraz Brodnia Kolonia (63 os/km²). Obszarami wiejskimi o gęstości zaludnienia zbliżonej do średniej dla województwa łódzkiego, czyli od 40 do 60 os/km², są miejscowości Wola Pomianowa i Drużbin. Najniższą gęstością zaludnienia na terenie gminy (poniżej 8 os/km²) charakteryzują się: Wylątlów, Łyszkowice i Księżę Młyny¹⁵.

Zgodnie z danymi GUS, na dzień 31.12.2019 r. liczba ludności faktycznie zamieszkałej na obszarze gminy Pęczniew wyniosła 3 478 osób (ostatnie dostępne dane statystyczne). Zarejestrowano więcej kobiet niż mężczyzn, różnica wyniosła 18 osób. Na przestrzeni badanych lat liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się aż o 111 osób. Wśród kobiet odnotowujemy spadek o 58 osób, natomiast wśród mężczyzn o 53 osoby. W roku 2019 kobiety stanowiły 50,26% ogółu ludności.

Tabela 7 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze gminy Pęczniew w latach 2010 – 2019

	Stan ludności na dzień 31 XII									
rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	3589	3551	3505	3522	3522	3525	3512	3482	3464	3478
mężczyźni	1783	1764	1758	1760	1761	1757	1761	1737	1729	1730
kobiety	1806	1787	1747	1762	1761	1768	1751	1745	1735	1748

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

¹⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

W analizowanych latach zauważalne są wahania w liczbie mieszkańców gminy. W roku 2011 liczba mieszkańców była najwyższa i wynosiła 3 589 osób. Jednak na przestrzeni badanych lat 2010 – 2019 trend ten jest malejący. W roku 2019 w porównaniu do roku 2018 zauważalny jest wzrost o 14 osób.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Pęczniew to zdecydowanie najmniejsza gmina wśród analizowanych JST pod względem liczby ludności.

Tabela 8 Dynamika liczby ludności w latach 2010 - 2019 - analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat poddębicki	42 239	42 026	41 881	41 871	41 788	41 679	41 484	41 380	41 205	41 108
Dalików	3 832	3 858	3 847	3 859	3 847	3 854	3 870	3 901	3 903	3 920
Pęczniew	3 589	3 551	3 505	3 522	3 522	3 525	3 512	3 482	3 464	3 478
Poddębice	15 917	15 894	15 907	15 914	15 910	15 857	15 747	15 663	15 606	15 505
Uniejów	7 308	7 225	7 186	7 238	7 183	7 126	7 068	7 062	7 004	7 010
Wartkowice	6 354	6 329	6 318	6 282	6 284	6 295	6 255	6 260	6 229	6 228
Zadzim	5 239	5 169	5 118	5 056	5 042	5 022	5 032	5 012	4 999	4 967
Powiat sieradzki	120 943	120 699	120 410	120 057	119 622	119 268	119 009	118 692	118 240	117 674
Warta	12 996	12 974	12 961	12 893	12 880	12 897	12 844	12 784	12 737	12 636
województwo łódzkie	2 542 436	2 533 681	2 524 651	2 513 093	2 504 136	2 493 603	2 485 323	2 476 315	2 466 322	2 454 779

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W większości analizowanych jednostek terytorialnych odnotowano zmniejszenie się liczby ludności w roku 2019 w stosunku do roku 2010. Największy spadek wystąpił w gminach miejsko – wiejskich:

- gmina Poddębice (- 412);
- gmina Warta (- 360);
- gmina Uniejów (-298);

Natomiast najmniejszy spadek w gminach wiejskich:

- Pęczniew (- 111);

- Wartkowice (- 126);
- Zadzim (- 272).

Jedyną gminą z analizowanych z dodatnim przyrostem ludności jest gmina wiejska Dalików (+ 88) osób na przestrzeni 10 lat. W tym samym czasie w powiecie poddębickim liczba mieszkańców zmniejszyła się o 1 131 osoby, w powiecie sieradzkim o 3 269 osób, a w województwie łódzkim o 87 657 osób.

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

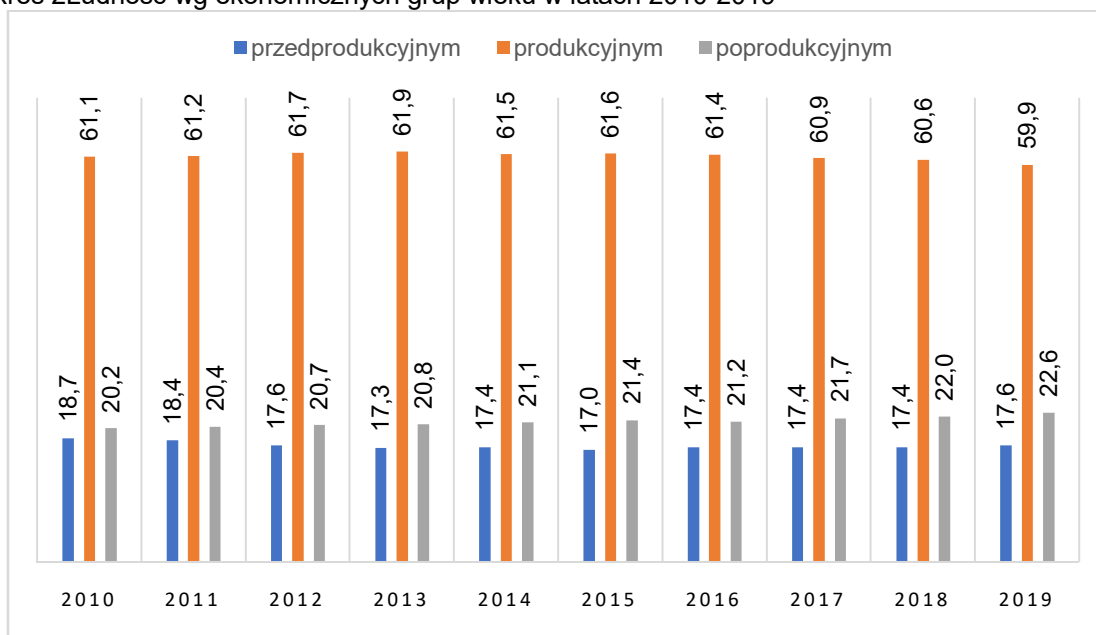
- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 15 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Tabela 9 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Pęczniew w latach 2010 - 2019

W % ogółem ludność w wieku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
przedprodukcyjnym	18,7	18,4	17,6	17,3	17,4	17,0	17,4	17,4	17,4	17,6
produkcyjnym	61,1	61,2	61,7	61,9	61,5	61,6	61,4	60,9	60,6	59,9
poprodukcyjnym	20,2	20,4	20,7	20,8	21,1	21,4	21,2	21,7	22,0	22,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 2 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wg danych za 2019 rok w gminie Pęczniew dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 59,9% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym obejmujący 22,6% społeczeństwa w 2019 roku i stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do 17,6% w roku 2019. Na uwagę zasługuje fakt, iż w gminie nieustannie większy jest odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym (22,6%) w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (17,6%).

Zmiany w strukturze wieku ludności (zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży) dają podstawy do twierdzenia, że proces ten będzie postępował. Problem dotyczy większości gmin województwa łódzkiego. Proporcje ekonomicznych grup wieku w gminach ościennych, powiecie i województwie kształtują się następująco:

Tabela 10 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym - analiza porównawcza gmin ościennych

Jednostka terytorialna	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
		liczba	udział %	liczba	udział %	Liczba	udział %
Powiat poddębicki	41 108	7 045	17,1	24 664	60,0	9 399	22,9
Dalików	3 920	735	18,8	2 343	59,8	842	21,5
Pęczniew	3 478	611	17,6	2 082	59,9	785	22,6
Poddębice	15 505	2 689	17,3	9 328	60,2	3 488	22,5
Uniejów	7 010	1 116	15,9	4 158	59,3	1 736	24,8
Wartkowie	6 228	1 048	16,8	3 829	61,5	1 351	21,7
Zadzim	4 967	846	17,0	2 924	58,9	1 197	24,1
Powiat sieradzki	117 674	20 818	17,7	71 154	60,5	25 702	21,8
Warta	12 636	2 171	17,2	7 594	60,1	2 871	22,7
województwo łódzkie	2454779	417117	17,0	1442226	58,8	595436	24,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W tabeli powyżej przeanalizowano ekonomiczne grupy wieku w jednostkach terytorialnych wyłonionych do analizy porównawczej. Kolorem niebieskim oznaczono wskaźniki o najwyższych, zaś kolorem pomarańczowym o najniższych wartościach udziału % ludności w danej grupie wieku. Stwierdza się, że:

- najwyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym odnotowano w gminie wiejskiej Dalików (18,8%), najniższy w gminie miejsko – wiejskiej Uniejów (15,9%)
- najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym odnotowano w gminie wiejskiej Wartkowie (61,5), najniższy w gminie wiejskiej Zadzim (58,9%)
- najwyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Uniejów (24,8%), najniższy w gminie wiejskiej Dalików (21,5%).

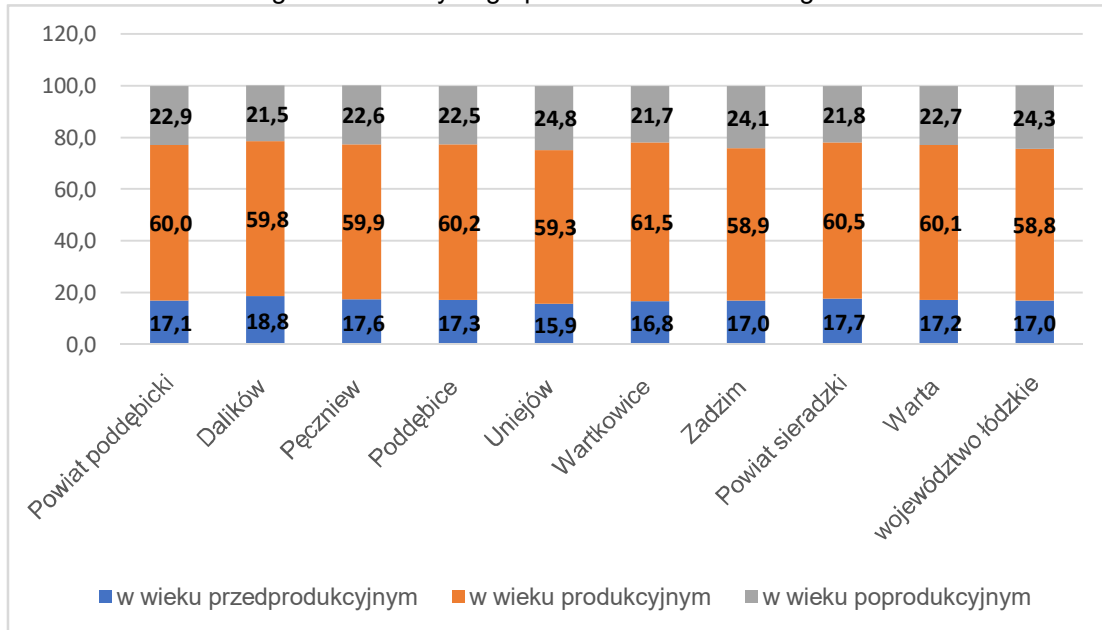
W Gminie Pęczniew podział wg ekonomicznych grup wieku kształtował się następująco:

- 17,6% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym,
- 59,9% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym,
- 22,6% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźnik dla osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Pęczniew jest wyższy od wskaźnika średniej powiatu poddębickiego oraz województwa łódzkiego.

Wskaźniki dla grupy osób w wieku produkcyjnym oraz poprodukcyjnym gminy Pęczniew są niewiele niższe od wskaźników dla powiatu poddębickiego ogółem. Wartości wskaźnika dotyczącego udziału % osób w wieku produkcyjnym województwa łódzkiego są niższe w stosunku do udziału % dla gminy Pęczniew, natomiast dla grupy osób w wieku poprodukcyjnym większy udział % osób odnotowujemy dla województwa łódzkiego ogółem.

Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Analizując wskaźnik liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w poszczególnych jednostkach należy zauważyć, iż gmina wiejska Pęczniew należy do gmin z wyższą wartością wskaźnika. Wskaźnik dotyczący wieku produkcyjnego nie odbiega znacząco od gmin sąsiednich, a wynik 59,9% klasyfikuje gminę po środku analizowanych gmin. Podobnie kształtuje się sytuacja w przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym. Reasumując, struktura ekonomiczna ludności w gminie Pęczniew na tle badanych jednostek przyjmuje średnie wartości.

Stan i struktura ludności w obrębie gminy Pęczniew prezentuje się podobnie jak w innych JST województwa łódzkiego. Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się podobnie jak w większości analizowanych JST. Przewaga liczby osób w wieku poprodukcyjnym względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym to również stała cecha wszystkich analizowanych JST.

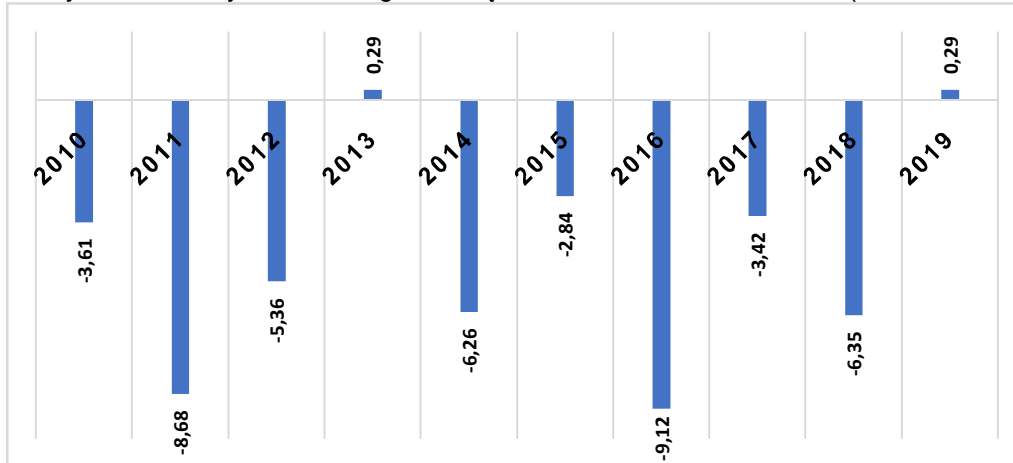
Na zmianę liczby mieszkańców wpływ mają wysokość przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z niego). W analizowanym przedziale czasowym przyrost naturalny w gminie Pęczniew był ujemny, za wyjątkiem 2013 oraz 2019 roku, w tych latach liczba urodzeń żywych była wyższa od liczby zgonów. Najniższą wartość ujemną wskaźnika na 1000 ludności odnotowano w roku 2016 (-9,12).

Tabela 11 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Pęczniew (stan w dniu 31XII) w latach 2010 – 2019

Na 1000 ludności:	Lata									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	11,10	8,40	9,59	13,12	8,54	10,24	8,83	11,98	9,23	12,66
zgony	14,70	17,09	14,95	12,83	14,80	13,08	17,95	15,40	15,58	12,37
przyrost naturalny	-3,61	-8,68	-5,36	0,29	-6,26	-2,84	-9,12	-3,42	-6,35	0,29

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 4 Przyrost naturalny ludności w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019 (na 1000 ludności)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizie porównawczej w latach 2010 – 2019 przyrost naturalny był przeważnie ujemny we wszystkich analizowanych JST. W tabeli poniżej kolorem niebieskim oznaczono wartości dodatnie przyrostu naturalnego, są to sporadyczne przypadki. Ujemny przyrost naturalny w Gminie Pęczniew nie jest zatem cechą wyjątkową gminy i dotyczy całego powiatu poddębickiego, jest również charakterystyczny dla całego województwa łódzkiego.

Tabela 12 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach ościennych, powiecie poddębickim, sieradzkim i województwie łódzkim w latach 2010 – 2019

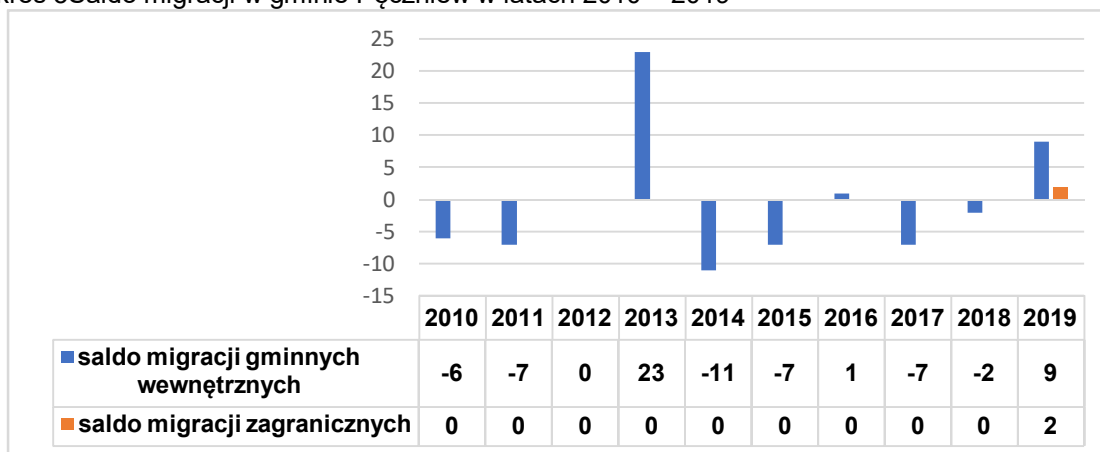
Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat poddębicki	-1,63	-3,80	-3,41	-3,86	-2,39	-4,15	-3,61	-2,63	-4,02	-1,92
Dalików	0,78	0,00	-3,12	-3,91	-6,72	-4,67	1,29	-1,80	-5,63	0,26
Pęczniew	-3,61	-8,68	-5,36	0,29	-6,26	-2,84	-9,12	-3,42	-6,35	0,29
Poddębice	1,07	-0,57	-0,76	-3,47	0,38	-2,27	-1,96	-2,61	-0,64	-2,31
Uniejów	-3,28	-6,47	-5,26	-0,70	-4,30	-7,27	-5,77	-3,26	-7,41	-1,28
Wartkowice	-5,66	-5,67	-3,64	-7,33	-1,59	-3,66	-5,42	-1,92	-3,85	-2,25
Zadzim	-3,05	-7,12	-7,59	-8,07	-3,37	-6,78	-3,39	-2,79	-7,22	-4,41
Powiat sieradzki	-0,66	-0,53	-2,06	-2,35	-1,39	-1,44	-1,24	-1,65	-2,06	-2,42
Warta	-5,58	-2,16	-2,86	-5,35	-2,56	-1,79	-3,42	-4,99	-4,08	-4,96
województwo łódzkie	-2,24	-2,70	-2,97	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98	-2,98	-3,47	-3,64

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „Migracjami (lub wędrówkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności”.¹⁶ Ruchy migracyjne mają wpływ nie tylko na wielkość populacji w danym regionie, ale również na jej strukturę pod względem wieku, płci czy wykształcenia. Procesy migracyjne nabrały szczególnego znaczenia w dobie globalizacji, gdyż znoszenie barier w swobodnym przepływie kapitału finansowego i dóbr prowadzi do swobodnego przepływu osób.

¹⁶ Definicja zaczerpnięta z „Materiałów dydaktycznych Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

Wykres 5 Saldo migracji w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wartość salda migracji wewnętrznych w analizowanych latach w większości osiągała wartości ujemne. Największy spadek salda odnotowano w 2014 roku (-11 osób). W 3 latach odnotowano dodatnią wartość salda migracji, z najwyższą wartością w roku 2013 - aż 23 osoby. Saldo migracji zagranicznych w analizowanym okresie przyjmowało wartości zerowe za wyjątkiem 2019 roku (+ 2 osoby). Wskazane powyżej wartości opisujące ruch migracyjny pokazują, że w ciągu ostatnich lat więcej ludzi zdecydowało się na opuszczenie terenu gminy, niż na zamieszkanie na jej obszarze.

Tabela 13 Saldo migracji wewnętrznych w gminie Pęczniew i w gminach ościennych, powiecie poddębickim, sieradzkim oraz województwie łódzkim w latach 2010 – 2019

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat poddębicki	15	-54	13	4	-23	22	-66	-2	-31	-26
Dalików	8	26	11	9	35	23	15	31	28	19
Pęczniew	-6	-7	0	23	-11	-7	1	-7	-2	9
Poddębice	-23	-14	-1	-8	-34	0	-71	-37	-53	-85
Uniejów	15	-38	21	-7	-17	-11	-12	6	-11	13
Wartkowice	16	12	-4	1	2	11	7	10	2	19
Zadzim	5	-33	-14	-14	2	6	-6	-5	5	-1
Powiat sieradzki	-283	-162	-157	-260	-284	-206	-236	-224	-219	-270
Warta	-35	7	6	-39	5	24	20	-8	10	-22
województwo łódzkie	-1757	-1844	-1643	-2104	-1701	-1727	-1695	-1961	-2163	-2824

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wskaźnik salda migracji wewnętrznych dla powiatu sieradzkiego oraz województwa nie napawa optymizmem, gdyż w latach poddanych analizie przyjmują wartości ujemne. Sytuacja w powiecie poddębickim również nie jest optymistyczna - ostatnie analizowane lata obrazują ujemne saldo migracji.

W ramach badanych gmin wskaźnik salda migracji wewnętrznych kształtuje się różnie.

Dodatkowo wartości salda migracji przyjmuje dla gmin:

- Dalików – we wszystkich analizowanych latach,
- Wartkowice – we wszystkich analizowanych latach za wyjątkiem roku 2012.

Z przewagą wartości ujemnych salda migracji występują następujące gminy:

- Poddębice,
- Uniejów,

- Zadzim,
- Pęczniew.

Wśród badanych gmin zauważalny jest stały odpływ mieszkańców w gminie miejsko – wiejskiej Poddębice. Gmina Dalików jako jedyna nie odnotowała ujemnego salda migracji wewnętrznych. Gmina Pęczniew podobnie jak gmina Warta oraz gmina Zadzim charakteryzuje się zmiennym poziomem salda, wartości ujemne wskaźników przeplatają się z dodatnimi.

Tabela 14 Główne wskaźniki demograficzne dla 2019 roku – podsumowująca analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	ogółem	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny		przyrost naturalny	saldo migracji ogółem
		liczba	udział %	liczba	udział %	liczba	udział %		
Powiat poddębicki	41 108	7 045	17,1	24 664	60,0	9 399	22,9	-79	-20
Dalików	3 920	735	18,8	2 343	59,8	842	21,5	1	19
Pęczniew	3 478	611	17,6	2 082	59,9	785	22,6	1	11
Poddębice	15 505	2 689	17,3	9 328	60,2	3 488	22,5	-36	-83
Uniejów	7 010	1 116	15,9	4 158	59,3	1 736	24,8	-9	13
Wartkowice	6 228	1 048	16,8	3 829	61,5	1 351	21,7	-14	21
Zadzim	4 967	846	17,0	2 924	58,9	1 197	24,1	-22	-1
Powiat sieradzki	117 674	20 818	17,7	71 154	60,5	25 702	21,8	-285	-281
Warta	12 636	2 171	17,2	7 594	60,1	2 871	22,7	-63	-22
województwo łódzkie	2454779	417117	17,0	1442226	58,8	595436	24,3	-8 965	-2510

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

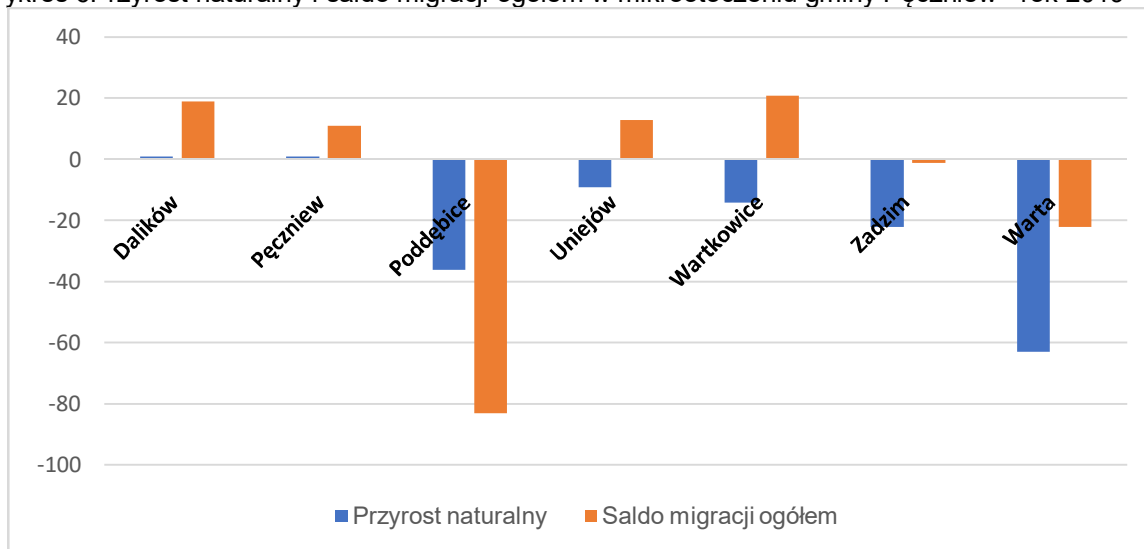
Wartość wskaźnika dla gminy Pęczniew dotycząca:

- wieku przedprodukcyjnego jest wyższa od wartości wskaźnika dla powiatu poddębickiego oraz wszystkich gmin w obrębie powiatu za wyjątkiem gminy Dalików,
- wieku produkcyjnego zbliżona jest do wartości wskaźnika dla powiatu poddębickiego,
- wieku poprodukcyjnego jest niższa od wartości wskaźnika dla powiatu poddębickiego oraz województwa łódzkiego.

Saldo migracji dla gminy Pęczniew w 2019 roku wyniosło + 11 osób, wyższe saldo migracji wśród analizowanych gmin notujemy w gminach: Dalików (+19), Uniejów (+13), Wartkowice (+21). Gmina miejsko – wiejska Poddębice przyjmuje wartość ujemną (- 83 osoby) podobnie jak powiat poddębicki ogółem (- 20 osób).

Przyrost naturalny w gminie Pęczniew oraz Dalików w 2019 jest dodatni (+1 osoba), w pozostałych JST odnotowujemy ujemne wartości przyrostu naturalnego. W kolejnych latach sytuacja raczej się nie poprawi, panująca od 2020 roku w Polsce i na świecie pandemia przyczyniła się do wzrostu liczby zgonów, przy jednoczesnej tendencji spadkowej liczby porodów. Poniższy wykres przedstawia wartości wskaźnika salda migracji ogółem oraz przyrost naturalny ogółem w mikrootoczeniu gminy Pęczniew.

Wykres 6 Przyrost naturalny i saldo migracji ogółem w mikrootoczeniu gminy Pęczniew - rok 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Podsumowanie:

Stan i struktura ludności w obrębie gminy Pęczniew są podobne do sytuacji, jaka panuje w obrębie województwa łódzkiego. Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się, podobnie jak w większości analizowanych JST, również przyrost naturalny w gminie Pęczniew w analizowanych latach był przeważnie ujemny poza rokiem 2019 i 2013.

W gminie obserwujemy również przeważnie ujemne saldo migracji, choć w roku 2019 saldo migracji ogółem było dodatnie i wyniosło (+11). Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie osób ogółem był niższy od udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Taka sama tendencja zachodzi w powiatach poddębickim, sieradzkim oraz w całym województwie łódzkim.

Kolejne lata nie przedstawiają się zatem optymistycznie, jest to związane z obecną sytuacją epidemiologiczną w Polsce i na świecie. W roku 2020 zanotowano dużą umieralność ludzi z powodu wirusa SARS - Covid 19, przy jednoczesnym spadku ilości porodów. Ujemny przyrost naturalny jest zatem jednym z głównych problemów gminy w wymiarze społecznym i gospodarczym. Problem dotyczy ogólnie całej Polski.

Prognoza liczby ludności

Prognozy GUS¹⁷ wykonane w 2017 roku (na podstawie danych z lat 2013 – 2014) wskazują, iż liczba ludności zamieszkująca gminę Pęczniew będzie stopniowo maleć w kolejnych latach, aż do roku 2030. Są to jednak pewne przypuszczenia, które nie muszą się sprawdzić, lecz patrząc w szczególności na rozpoczętą w 2020 roku pandemię koronawirusa Covid -19 można założyć, że tendencja zmniejszania się liczby ludności prawdopodobnie będzie się utrzymywać. Na uwagę

¹⁷ „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”. Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia „Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050” oraz „Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050.”

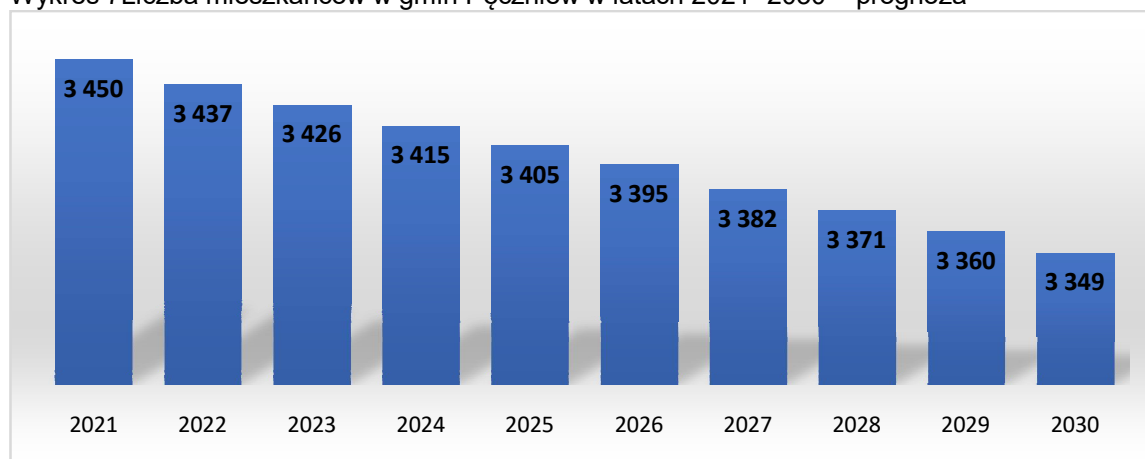
zasługuje jednak fakt, iż dane prognozowane na rok 2019 są niższe od stanu faktycznego o 4 osoby. Poniżej zaprezentowano prognozę na lata 2019 – 2030, czyli w czasie obejmującym ostatnie dane dostępne statystyczne, czas obowiązywania przedmiotowej Strategii oraz kilka kolejnych lat.

Tabela 15 Prognoza liczby ludności w gminie Pęczniew

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
ogółem	3 474	3 462	3 450	3 437	3 426	3 415	3 405	3 395	3 382	3 371	3 360	3 349
mężczyźni	1 728	1 719	1 708	1 695	1 683	1 676	1 668	1 662	1 655	1 651	1 648	1 644
kobiety	1 746	1 743	1 742	1 742	1 743	1 739	1 737	1 733	1 727	1 720	1 712	1 705

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 7 Liczba mieszkańców w gminie Pęczniew w latach 2021 -2030 – prognoza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Dokonano analizy porównawczej prognozowanej liczby mieszkańców w latach 2019 - 2030. W żadnej z gmin nie prognozuje się drastycznych zmian w liczbie mieszkańców. Jednak przedstawione prognozy nie napawają optymizmem gdyż, w aż 6 z 7 analizowanych JST według prognoz zmaleje liczba ludności. Największy spadek spodziewany jest w gminie Uniejów (-6,44%), następnie: gmina Zadzim (- 6,02%), gmina Poddębice (-3,94%), gmina Warta (-3,88%), gmina **Pęczniew (-3,60%)**, gmina Wartkowice (-1,96%). Niewielki wzrost liczby mieszkańców spodziewany jest w gminie Dalików (+0,82%).

Tabela 16 Prognoza liczby ludności na lata 2019 – 2030 – analiza porównawcza

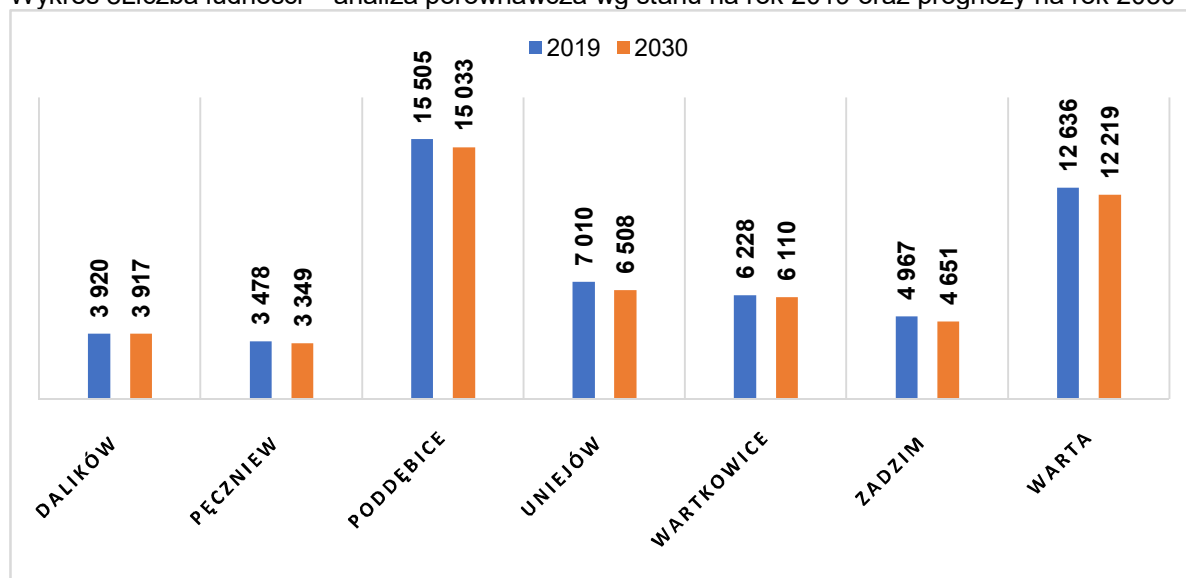
Jednostka terytorialna	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
powiat poddębicki												
Dalików	3 885	3 889	3 891	3 895	3 899	3 903	3 905	3 907	3 910	3 914	3 915	3 917
Pęczniew	3 474	3 462	3 450	3 437	3 426	3 415	3 405	3 395	3 382	3 371	3 360	3 349
Poddębice	15 649	15 609	15 562	15 516	15 467	15 412	15 354	15 299	15 238	15 176	15 107	15 033
Uniejów	6 956	6 917	6 879	6 841	6 799	6 759	6 720	6 678	6 637	6 596	6 552	6 508
Wartkowice	6 232	6 225	6 215	6 205	6 195	6 184	6 173	6 161	6 150	6 137	6 124	6 110
Zadzim	4 949	4 923	4 895	4 867	4 840	4 812	4 784	4 757	4 730	4 704	4 678	4 651
powiat sieradzki												
Warta	12 712	12 670	12 629	12 591	12 552	12 510	12 467	12 424	12 375	12 323	12 272	12 219

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Dokonano analizy porównawczej dla roku 2019 - stan faktyczny i roku 2030 - stan prognozowany. Porównanie pokazuje, iż ilość gmin w których prognozowany jest spadek ludności nie zmienia się. Zauważalne są natomiast zmiany procentowe wynikające z porównania ilości mieszkańców prognozowanych ze stanem faktycznym w roku 2019. Według tego porównania liczba mieszkańców gminy Uniejów w 2030 roku zmniejszy się o (-7,16%). Pozostałe wskaźniki nie odbiegają znacząco od przedstawionych powyżej.

Wykres 8 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2019 oraz prognozy na rok 2030

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

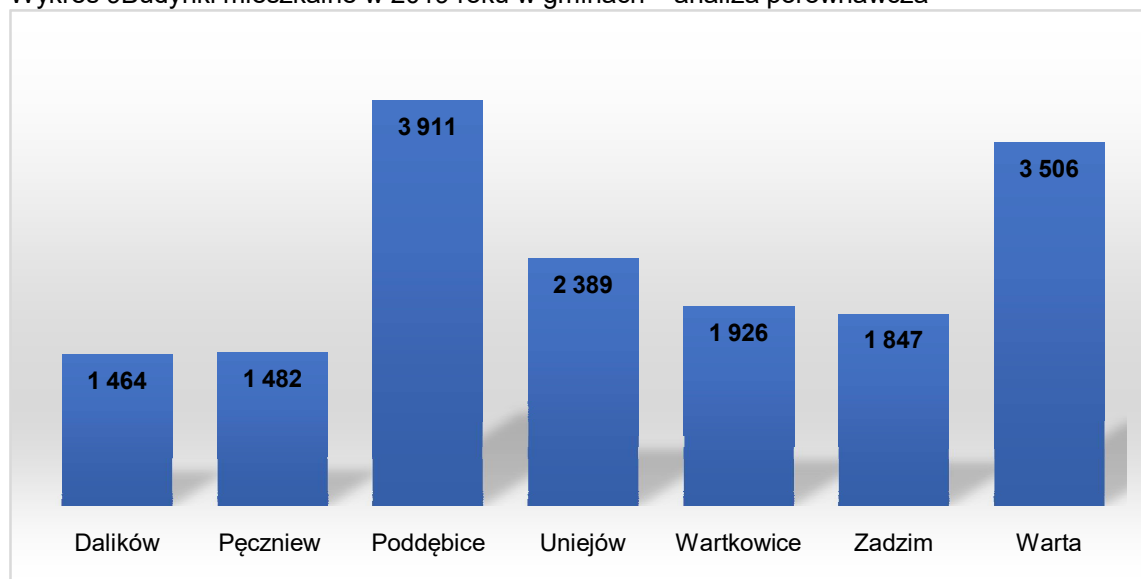
2.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Institucje sprawujące funkcje administracji samorządowej szczebla powiatowego oraz administracji specjalnych dla obszaru gminy Pęczniew znajdują się w Poddębicach. Podobnie odnosi się to do innych obiektów o funkcjach użyteczności publicznej, w szczególności służby zdrowia, szkolnictwa ponadpodstawowego, kultury, sportu, turystyki i wypoczynku, bankowości, handlu i bezpieczeństwa publicznego.

Zabudowa, charakterystyka zasobów mieszkaniowych

Na obszarze gminy dominującą formą zabudowy jest zabudowa zagrodowa, uzupełniona terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Duże znaczenie, ze względu na bliskość zbiornika Jeziorsko, ma zabudowa rekreacji indywidualnej. Widoczny jest także trend polegający na wypieraniu zabudowy zagrodowej przez zabudowę jednorodziną oraz zabudowę rekreacji indywidualnej. W 2019 roku w gminie znajdowały się 1 482 budynki mieszkalne. W gminach ościennych porównywalna ilość zabudowy mieszkaniowej zlokalizowana była w gminie Dalików (1 464).

Wykres 9 Budynki mieszkalne w 2019 roku w gminach – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2019 roku w gminie Pęczniew przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 89,7 m², natomiast na 1 osobę przypadło 39,7 m². Dla porównania – w powiecie poddębickim powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 82,2 m², a na 1 osobę przypadało 31,6 m², zatem wartości wskaźników dla gminy Pęczniew są bardziej korzystne, niż w powiecie ogółem. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie wynosi 442,1 - jest to najwyższy wskaźnik spośród analizowanych gmin, w powiecie poddębickim wynosi 385,0 i jest o 57,1 niższy od wskaźnika dla gminy Pęczniew.

W powiecie poddębickim w porównaniu do powiatu sieradzkiego odnotowano:

- wyższą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania (+0,8 m²)
- większą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę (+3,9 m²)
- więcej mieszkań na 1000 mieszkańców (+44,5)

W porównaniu zaś do danych dla województwa łódzkiego odnotowano:

- większą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania (+20,0 m²)
- większą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę (+10,4 m²)
- więcej mieszkań na 1000 mieszkańców (+21,7)

Tabela 17 Zasoby mieszkaniowe w 2019 roku – analiza porównawcza

Gmina	Mieszkania	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	Przeciętna liczba osób na mieszkanie	Budynki mieszkalne
Powiat poddębicki	15 826	385,0	82,2	31,6	3,93	2,60	13 019
Dalików	1 488	379,6	85,9	32,6	3,98	2,63	1 464
Pęczniew	1 538	442,2	89,7	39,7	4,16	2,26	1 482
Poddębice	5 831	376,1	78,1	29,4	3,89	2,66	3 911
Uniejów	3 024	431,4	78,4	33,8	3,81	2,32	2 389
Wartkowice	2 034	326,6	86,8	28,3	4,02	3,06	1 926
Zadzim	1 911	384,7	87,0	33,5	3,89	2,60	1 847
Powiat sieradzki	40 072	340,5	81,4	27,7	4,00	2,94	26 243
Warta	4 140	327,6	83,6	27,4	3,95	3,05	3 506
województwo łódzkie	1 032 240	420,5	69,7	29,3	3,61	2,38	462 648

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W zasobach mieszkaniowych w gminie Pęczniew przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w 2019 roku była stosunkowo duża i wynosiła 89,7 m². W porównaniu do innych JST była to najwyższa wartość wskaźnika, wyższa także od średniej dla powiatu poddębickiego i sieradzkiego, a także województwa. Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania charakterystyczna jest dla obszarów wiejskich. Im bardziej zurbanizowany teren, tym wskaźnik ten maleje. Według *Raportu o stanie Gminy Pęczniew za rok 2020* zasób mieszkaniowy gminy obejmował 23 kompletów lokali mieszkalnych, w tym:

- 14 mieszkań w trzech budynkach wspólnot mieszkaniowych w Pęczniewie przy ul. Wspólnej,
- 4 lokale w Domu Nauczyciela w Pęczniewie przy ul. Głównej,
- 2 lokale w Domu Nauczyciela w Luboli,
- 2 lokale w budynku dawnej Szkoły Podstawowej w Drużbinie,
- 1 lokal Budynek Mieszkalno – Administracyjny w Pęczniewie.

Tabela 18 Zasoby mieszkaniowe, stan techniczny i położenie lokali mieszkalnych w zasobach gminy Pęczniew

Rodzaj i położenie budynku	Liczba lokali mieszkalnych w budynkach	Powierzchnia użytkowa lokali w m ² - ogółem	Wyposażenie	Stan techniczny budynku
Blok nr 1, ul. Wspólna 1, Pęczniew	5	380,00	Instalacja wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna, c.o.	dobry
Blok nr 2, ul. Wspólna 2, Pęczniew	6	448,60	Instalacja wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna, c.o.	dobry
Blok nr 3, ul. Wspólna 3, Pęczniew	3	68,60	Instalacja wodociągowa, kanalizacyjna, c.o.	dobry
Dom Nauczyciela w Pęczniewie, ul. Główna 17	4	202,08	Instalacja wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna, c.o.	średni
Dom Nauczyciela w Luboli, Lubola 82	2	86,70	Instalacja wodociągowa, energetyczna, c.o., bezodpływowy zbiornik na nieczystości ciekłe	średni
Budynek dawnej szkoły w Drużbinie, Drużbin 54	4	484,18	Instalacja wodociągowa, energetyczna, bezodpływowy zbiornik na nieczystości ciekłe	średni

Źródło: Raport o stanie Gminy Pęczniew za 2020 rok

W gminie Pęczniew z roku na rok powoli, ale systematycznie przybywa mieszkań, zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę. Coraz więcej jest również mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne. Wskazują na to dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 19 Zasoby mieszkaniowe w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

ZASOBY MIESZKANIOWE		lata									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mieszkania	mieszk.	1477	1482	1486	1491	1501	1509	1517	1524	1530	1538
Przeciętna powierzchnia użytkowa:											
1 mieszkania	m ²	89,2	89,2	89,2	89,3	89,3	89,4	89,4	89,5	89,5	89,7
na 1 osobę	m ²	36,7	37,2	37,8	37,8	38,1	38,3	38,6	39,2	39,6	39,7
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:											
wodociąg	mieszk.	1284	1289	1294	1300	1310	1318	1326	1333	1339	1347
ustęp splukiwany	mieszk.	1091	1096	1101	1107	1118	1126	1134	1141	1147	1155
łazienka	mieszk.	1020	1030	1037	1054	1063	1074	1080	1087	1093	1106
centralne ogrzewanie	mieszk.	906	916	923	940	949	960	967	974	981	994

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Warunki życia mieszkańców w gminie są dobre, większość mieszkań jest wyposażonych we wskazane instalacje techniczno-sanitarne, dostrzegalne są jednak braki w sieci kanalizacyjnej. Jest to niekorzystne dla mieszkańców, ponieważ zależy od tego w dużej mierze poziom higieny mieszkańców, ich kondycja zdrowotna, ale również stan środowiska naturalnego.

Z roku na rok przybywa mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne oprócz instalacji gazowych z sieci. W 2019 roku w gminie Pęczniew:

- 87,6% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej,
- 70,6% mieszkań było wyposażonych w łazienkę,
- 50,8% mieszkań miało podłączone centralne ogrzewanie.

Analiza porównawcza wskazuje, że najwięcej mieszkań wyposażonych w wodociąg w gminach wiejskich jest w gminie Pęczniew, natomiast w gminach miejsko – wiejskich, biorąc pod uwagę miasto i wieś, prym wiodzie gmina Poddębice. Najwięcej mieszkań wyposażonych w łazienki w gminach wiejskich również jest w gminie Pęczniew, natomiast w centralne ogrzewanie w gminie Warta. Warunki życia mieszkańców są dobre, w porównaniu do wymienionych gmin, mieszkania są wyposażone ponad przeciętną we wskazane instalacje techniczno-sanitarne.

Tabela 20 Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2019 roku w gminie Pęczniew oraz gminach ościennych – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	w mieście			na wsi		
	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie	wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie
Powiat poddębicki	98,3	94,0	87,9	85,2	68,4	50,7
Dalików	0,0	0,0	0,0	82,9	70,6	54,4
Pęczniew	0,0	0,0	0,0	87,6	70,6	50,8
Poddębice	98,6	95,4	90,9	88,0	71,0	52,8
Uniejów	97,7	91,0	81,7	82	62,4	47,7
Wartkowiec	0,0	0,0	0,0	83,9	68,2	53,6
Zadzim	0,0	0,0	0,0	85	66,2	44,3
Powiat sieradzki	98,0	93,8	88,6	87,5	72,7	59,8
Warta	98,2	82,2	77,6	83,2	65,1	53,8
województwo łódzkie	97,2	90,5	83,0	89,4	75,2	65,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Sytuacja mieszkaniowa w gminie Pęczniew systematycznie się polepsza. Liczba mieszkań w gminie przez ostatnie 10 lat wzrosła o 61. Średnio corocznie jest wydawanych ok. 19 pozwoleń na budowę dotyczących budynków mieszkalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania również rośnie, w 2010 r. wynosiła 89,7 m², natomiast w 2019 r. – 89,2 m². Mieszkania w gminie Pęczniew zazwyczaj mają ponad 4 pokoje, przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w 2019 r. wyniosła 4,16. Gmina pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania zajmuje 1 miejsce w powiecie poddębickim. W jednym mieszkaniu w 2019 r. średnio mieszkało 2,26 osoby, na 1 osobę przypadało 39,7 m² powierzchni użytkowej.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej w gminie Pęczniew nie jest dynamiczny i kształtuje się na poziomie kilku lub kilkunastu mieszkań na rok.

Sport i rekreacja

Jakość życia mieszkańców uzależniona jest również od infrastruktury sportu i rekreacji. Mogą one bowiem służyć wypełnieniu czasu wolnego mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży. Jak zapisano w *Raporcie o stanie z gminy za 2019 rok*: „do najważniejszych obiektów sportowych należą kompleksy ze sztuczną nawierzchnią „Moje Boisko- Orlik 2012”, hala sportowa w Szkole Podstawowej w Pęczniewie, place zabaw, siłownie plenerowe.

W gminie Pęczniew stworzone są doskonałe warunki do uprawiania sportu, aktywności fizycznej i rekreacji, a także rozwijania sportowych uzdolnień dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Lokalna baza sportowa pozwala na uprawianie sportów zespołowych i indywidualnych. Obiekty sportowe przeznaczone na rozgrywki sportowe, wypoczynek i rekreację umożliwiają rozwój lokalnych stowarzyszeń, zwiększenie aktywności fizycznej młodych ludzi oraz seniorów.

Młodzież interesująca się sportem korzysta z dwóch siłowni w Pęczniewie, które znajdują się w budynku SP Pęczniew, a także przy SP Pęczniew tzw. siłownia plenerowa. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Ludowy Klub Sportowy „SAZAN” prowadzący sekcję piłki nożnej. Działa również Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIJCZYK”, który organizuje zajęcia dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Pęczniew z sekcji piłki nożnej, ale także piłki siatkowej lub tenisa stołowego”.

Bezpieczeństwo publiczne

Na jakość życia mieszkańców wpływa również poziom bezpieczeństwa publicznego. W powiecie poddębickim działają Centra Reagowania Kryzysowego, które powołane są do zbierania informacji o zagrożeniach, ich przetwarzania i reagowania na występujące zagrożenia, co pozwala na racjonalizację wykorzystania wszystkich podmiotów działających w sferze ładu, porządku i bezpieczeństwa oraz prowadzenia akcji ratunkowych.

Zgodnie z zapisami w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pęczniewza* bezpieczeństwo publiczne w gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Poddębicach. Teren gminy jest zabezpieczany w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego przez Państwową Straż Pożarną w Poddębicach oraz 10 jednostek OSP, funkcjonujących we wsiach: Brzeg, Brodnia, Lubola, Jadwichna, Rudniki, Pęczniew, Drużbin, Siedlątków, Księżę Młyny, Księża Wólka. OSP Pęczniew jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Wszystkie jednostki OSP posiadają warunki lokalowe do prowadzenia swojej działalności.

Ponadto, 13 lipca 2020 roku cztery jednostki OSP z terenu gminy Pęczniew podpisały umowy w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego inicjatywą LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Podpisane umowy dotyczą operacji z zakresu rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej. W trzech jednostkach pozyskane dotacje przeznaczone zostaną na remonty poszycia dachowego miejscowych strażnic pełniących również funkcje świetlic wiejskich (OSP Księżę Młyny, OSP Księża Wólka, OSP Lubola). W Brzegu druhowi wybudują między innymi altanę.

Dodatkowo, sołectwo Księżę Młyny otrzymało maksymalne wsparcie dla tamtejszego OSP na wymianę pokrycia dachowego na części garażowej strażnicy w ramach tzw. „grantów sołeckich” tj.

10.000,00 zł. Dodatkowo z budżetu gminy wydatковано na realizację tego przedsięwzięcia kwota 5.100,00 zł.

OSP Pęczniew pozyskało natomiast środki na zakup auta – wozu bojowego. Całkowita wartość zakupionego pojazdu to kwota 799.254,00 zł, z czego 200.000,00 to środki w ramach dotacji KSRG i 360.000,00 zł to środki NFOŚiGW / WFOŚiGW. Pozostałą brakującą kwota 239.254,00 zł pochodzi z budżetu gminy Pęczniew. OSP Pęczniew uzyskało także dofinansowanie z WFOŚiGW w Łodzi na sprzęt i wyposażenie niezbędne do prowadzenia akcji w terenie – zakupiono wysokiej klasy motopompę.

Jednostki z OSP Brodnia, OSP Drużbin oraz OSP Pęczniew otrzymały w tym roku dotacje z MSWiA w ramach przygotowania jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych.

2.3.3. Oświata i edukacja

Na terenie gminy działają 2 placówki oświatowe, które zaspokajają edukacyjne potrzeby mieszkańców na poziomie przedszkolnym i podstawowym. Na terenie gminy nie ma infrastruktury w postaci żłobków ani obiektów szkolnictwa średniego i wyższego. Placówki oświatowe to:

- Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Deki- Deczyńskiego w Pęczniewie wraz z filią w Brzegu,
- Publiczne Przedszkole w Pęczniewie.

Zauważa się tendencję do utrzymania stałego poziomu liczby dzieci w wieku szkolnym i nieznaczny wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym.

Tabela 21 Uczniowie w placówkach oświatowych w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2020

Lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
szkoły podstawowe ogółem	200	197	187	186	199	214	199	231	251	248	254
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	123	115	116	98	97	95	99	61	28	-	-

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne) oraz dane Urzędu Gminy Pęczniew

W gminie Pęczniew funkcjonuje 1 szkoła podstawowa, liczba uczniów w latach 2010-2020 wzrosła o 54 osoby. Najmniej uczniów odnotowujemy w roku 2013 tj. 186 osób. Dane GUS z ostatnich 3-4 lat pokazują wzrost liczby uczniów.

Tabela 22 Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2020

Placówki wychowania przedszkolnego	Lata										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola bez specjalnych	50	51	51	63	59	49	64	67	70	74	64
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	19	12	11	49	32	21	29	31	38	35	28
Ogółem dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	69	63	62	112	91	70	93	98	108	109	92

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne) oraz dane Urzędu Gminy Pęczniew

Najwięcej dzieci uczęszczających do przedszkoli (bez specjalnych) odnotowano w roku 2019 tj. 74 osoby. Ilość dzieci uczęszczających do przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych przez 11 lat wzrasta, na przestrzeni badanych lat przybyło 23 przedszkolaków.

Gmina Pęczniew od lat podejmuje aktywne działania na rzecz rozwoju lokalnej oświaty oraz dba o poprawę i unowocześnienie gminnej bazy oświatowej. Liczne inwestycje w tym zakresie realizowane są zarówno ze środków własnych gminy (wydatki na oświatę stanowią około 30% ogółu wydatków budżetowych), subwencji jak i zewnętrznych źródeł finansowania. Dzięki skutecznej polityce samorządu lokalnego, na terenie gminy w ostatnich latach zrealizowano między innymi¹⁸:

- budowę i modernizację zaplecza sportowo-rekreacyjnego placówek oświatowych, m.in. boisk, placów zabaw, siłowni plenerowej;
- upowszechniono edukację przedszkolną, poprzez sukcesywne zwiększanie ilości potrzebnych oddziałów przedszkolnych;
- doposażono szkoły i przedszkola w nowoczesne pomoce dydaktyczne;
- podniesiono kwalifikacje zawodowe kadry pedagogicznej oraz jakości kształcenia;
- poszerzono ofertę oświatową, m.in. poprzez organizację zajęć dodatkowych.

Zrealizowano także prace termomodernizacyjne w budynkach Publicznego Przedszkola w Pęczniewie oraz Szkoły Podstawowej w Pęczniewie.

Bazę lokalową istniejących placówek oświatowych zaspokajają obecne i przyszłe potrzeby mieszkańców, zakłada się natomiast dalszy rozwój oferty oświatowo-dydaktycznej.

Sport¹⁹

W gminie Pęczniew na bazie dostępnych obiektów sportowych na terenie gminy działają: Ludowy Klub Sportowy „Sazan Pęczniew”, Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk”, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego nr 17 Pęczniew oraz Stowarzyszenie „Bieg nad Jeziorskiem”.

W Pęczniewie funkcjonuje nowoczesna hala sportowa, sprzyjająca rozwojowi sportu i rekreacji. Hala jest ogólnodostępna, korzystają z niej zarówno uczniowie szkół, jak i pozostali mieszkańcy gminy. W 2013 r. zostało oddane do użytkowania nowe boisko, współfinansowane z programu Orlik w województwie łódzkim.

Podsumowanie:

Gmina zмага się od wielu lat z problemami społecznymi i gospodarczymi. Gmina oddalona jest od aglomeracji łódzkiej co powoduje, że zewnętrzna oferta edukacyjna, kulturalna, sportowa jest niezwykle uboga. Realizacja programu nauczania jest trudna. Chodzi głównie o kompetencje kluczowe. W związku z tym gmina podejmuje szereg działań, aby wspomóc uczniów, rozwijać ich zainteresowania oraz pomagać w nauce. Od prawie 10 lat w gminie prowadzone są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, w ramach których najczęściej prowadzone są zajęcia dydaktyczne z dzieckiem zdolnym (język polski i matematyka), specjalistyczne (np. z logopedą), ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych (np. zajęcia informatyczne, zajęcia

¹⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

¹⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

matematyczne, edukacji zdrowotnej i ruchu). Dzięki podjętym działaniom zakupiono sprzęt do prowadzenia zajęć m.in.: tablice interaktywne, laptopy, wyposażenie i pomoce do pracowni językowej, informatycznej, matematyczno-przyrodniczej, pomoce dydaktyczne. Dzięki projektom współfinansowanym ze środków POKL i EFS placówki edukacyjne są bardzo dobrze wyposażone w pomoce dydaktyczne, co jest niezwykle cenne dla uczniów. W ramach programów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła Plus” zakupiono 29 laptopów. Wsparcie w gminie otrzymują również jej najmłodszy mieszkańcy – dzieci uczęszczające do przedszkoli – zrealizowano projekt „Przedszkole równych szans”, którego głównym założeniem było zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej 95 dzieciom z terenu gminy poprzez utworzenie dodatkowego oddziału dla 15 dzieci w Publicznym Przedszkolu w Pęczniewie oraz wygenerowanie dodatkowych 9 miejsc w istniejących Ośrodkach Wychowania Przedszkolnego przy ZSP: Oddział w Brzegu-5 osób, Oddział w Pęczniewie 4 osoby. W wyniku realizacji projektu podniesiono jakość pracy ośrodków wychowania przedszkolnego, doposażono je w celu dostosowania ich do potrzeb zwiększonej ilości miejsc oraz dzieci z niepełnosprawnościami, rozszerzono ofertę edukacyjną o dodatkowe zajęcia oraz podniesiono kwalifikacje nauczycieli.

Innym czynnikiem, na który należy wrócić uwagę jest bardzo mały odsetek młodzieży który kontynuuje naukę w uczelniach wyższych – szczególnie technicznych. Ma na to wpływ mała promocja nauk ścisłych już na etapie szkoły podstawowej. Dlatego też konieczne staje się wprowadzenie kompetencji kluczowych już na etapie nauczania w szkole podstawowej.

Należy wskazać, że dzieci z terenu wiejskiego gminy Pęczniew nie miały dostępu do edukacji na takim poziomie jak dzieci w większych aglomeracjach łódzkich. O ile sama jakość edukacji podstawowej (zgodnie z programem nauczania) jest bardzo dobra, to na terenie wiejskim istnieją niedobory jeśli chodzi o infrastrukturę kulturalną, sportową itp. Brakuje instytucji i możliwości poszerzania procesu kształcenia w instytucjach towarzyszących. Fakt ten zauważony został w Strategii Województwa Łódzkiego, gdzie wskazuje się na proces peryferyzacji edukacji na terenach wiejskich. Rodzice w rodzinach zamożniejszych mają możliwość dowozu dzieci do Poddębic czy Łodzi, aby uzupełniać proces kształcenia. Jednak w gminie Pęczniew dominują rodziny o niskich lub bardzo niskich dochodach. Wsparcie musi być więc udzielone przez władze Gminy, Powiatu, Województwa.

2.3.4. Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Pęczniew działają dwa Niepubliczne Ośrodki Opieki Zdrowotnej: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ośrodek Zdrowia” Spółka Partnerska Lekarzy Jaskólski i Waszkiewicz oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ADRIAMED”. W miejscowości Pęczniew funkcjonuje gabinet stomatologiczny.

2.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Usługi społeczne w gminie Pęczniew przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym.

Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nadany został uchwałą nr X/53/90 Rady Gminy w Pęczniewie z dnia 15 marca 1990 roku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.). Poprzez bezpośrednie wsparcie finansowe, rzeczowe, usługowe pomoc społeczna umożliwiała osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Podstawowe zadania pomocy społecznej to przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, praca socjalna, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy. Pomocy udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa.

W 2019 roku w gminie Pęczniew 158 gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia wyniosła 470 osób, stanowiących 13,5% ludności gminy ogółem.

Tabela 23 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	179	186	179	186	204	195	196	181	174	158
poniżej kryterium dochodowego	110	99	109	113	127	131	108	91	88	76
powyżej kryterium dochodowego	69	87	70	73	77	64	88	90	86	82

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

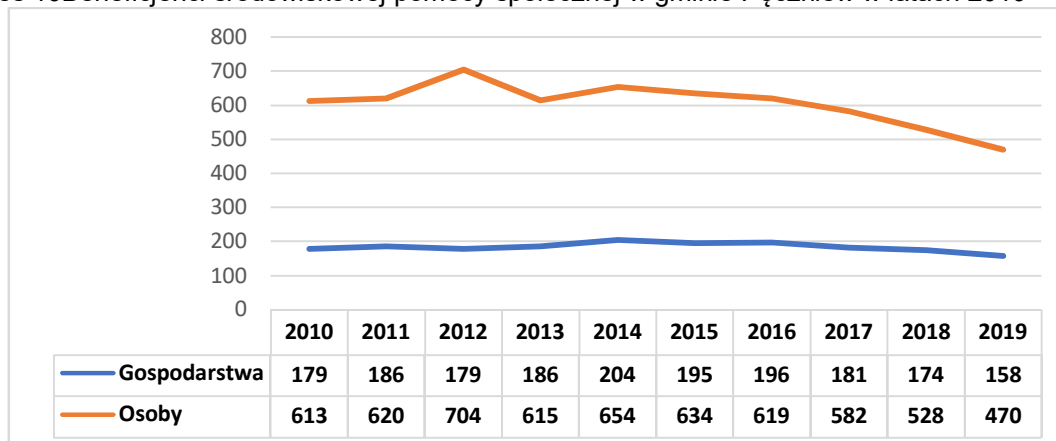
Tabela 24 Ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	613	620	704	615	654	634	619	582	528	470
poniżej kryterium dochodowego	378	317	449	390	433	441	339	293	265	218
powyżej kryterium dochodowego	235	303	255	225	221	193	280	289	263	252

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na przestrzeni badanych lat w gminie Pęczniew zauważalny jest stały spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2019 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 158 gospodarstw i był niższy w stosunku do roku 2010 o 21 gospodarstw. Nastąpił więc niewielki spadek wartości wskaźnika o 11,73%. Maleje również liczba osób korzystających ze wsparcia w stosunku do roku 2010, wskaźnik ten zmniejszył się o 143 osoby – czyli około 21%.

Wykres 10 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminach poddanych analizie, gminą w której wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w % był najwyższy była gmina Pęczniew (13,5%). Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Zadzim, kształtowała się ona na poziomie (3,8%).

Tabela 25 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2019 roku – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]
Powiat poddębicki	1054	2667	6,5
Dalików	120	367	9,4
Pęczniew	158	470	13,5
Poddębice	340	757	4,9
Uniejów	209	507	7,2
Wartkowice	150	377	6,1
Zadzim	77	189	3,8
Powiat sieradzki	2299	5679	4,8
Warta	314	841	6,7
województwo łódzkie	56867	111199	4,5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W ramach wydatków z budżetu Gminy poniżej przedstawiono te, na które przeznaczony jest największy budżet. Dominuje tutaj oświata i wychowanie (ok. 19,28%), następnie administracja publiczna (ok. 7,93%), kolejno gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ok. 4,79%), pomoc społeczna (ok. 3,5%) oraz transport i łączność (ok. 0,63%).

Tabela 26 Wydatki z budżetu gminy Pęczniew w roku 2019 (w zł)

wydatki z budżetu gminy ogółem	23 893 841,23
administracja publiczna	1 894 303,89
oświata i wychowanie	4 605 734,19
pomoc społeczna	837 367,58

gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 144 380,98
transport i łączność	149 894,76

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Tabela poniżej przedstawia kształtowanie się wydatków ponoszonych na pomoc społeczną, począwszy od 2013 roku. Kwota ta generalnie ulega zmniejszeniu, poza rokiem 2016 w którym to udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem wyniósł aż 32,77%. W 2019 roku na pomoc społeczną przeznaczono 4,21% wydatków z budżetu gminy. Dane te świadczą o polepszającej się sytuacji na gruncie społecznym.

Tabela 27 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w gminie Pęczniew w latach 2013–2019

rok	wydatki z budżetu Gminy ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
2013	10 304 040,09	1 811 696,89	17,58%
2014	11 896 421,98	1 999 714,71	16,81%
2015	11 178 760,75	2 020 963,95	18,08%
2016	13 109 711,29	4 296 419,27	32,77%
2017	14 558 541,00	754 574,83	5,18%
2018	20 363 602,89	785 528,85	3,86%
2019	19 911 219,61	837 367,5	4,21%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Poniżej zaprezentowano dane służące do wykonania analizy porównawczej za rok 2019. W tym celu zaprezentowano jak wyżej: wydatki ogółem, wydatki na pomoc społeczną oraz udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem [%]. Ostatni wskaźnik pokazuje zróżnicowanie w realizowanych wydatków wśród JST. Kolorem żółtym oznaczono wartość najniższą (1,68% gmina Uniejów) zaś niebieskim najwyższą (5,39% województwo łódzkie, wśród analizowanych gmin najwyższą wartość odnotowano w gminie Pęczniew 4,21%) – co oznacza, iż wydatki na opiekę społeczną są znacznym obciążeniem dla budżetu gminy, a mieszkańcy borykają się z problemami życia społecznego. Wartość wskaźnika w gminie Pęczniew jest niższa od wskaźnika dla województwa i powiatu sieradzkiego, w pozostałych analizowanych jednostkach JST wartości te są niższe, co oznacza iż gmina musi podjąć działania ukierunkowane na wzrost zamożności mieszkańców.

Tabela 28 Wydatki ogółem oraz na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem – analiza porównawcza w 2019 roku

Jednostka terytorialna	Wydatki ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
Powiat poddębicki	310 836 621,66	8 095 924,80	2,60
Dalików	31 133 444,97	554 319,20	1,78
Pęczniew	19 911 219,61	837 367,58	4,21
Poddębice	107 785 075,24	3 143 304,58	2,92
Uniejów	91 607 243,47	1 537 588,18	1,68
Wartkowie	34 034 667,01	1 283 233,59	3,77
Zadzim	26 364 971,36	740 111,67	2,81
Powiat sieradzki	554 907 996,12	24 851 656,74	4,48
Warta	72 743 884,23	2 447 701,37	3,36
województwo łódzkie	14 250 926 167,23	768 376 730,17	5,39

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Grupami wymagającymi największego wsparcia w gminie są osoby bezrobotne i niepełnosprawne. Choć liczbą osób bezrobotnych w gminie w badanym okresie przejawia

tendencję malejącą, to analizując jednak dane dla powiatu poddębickiego należy wyciągnąć wnioski, iż problem ten występuje również w gminie Pęczniew. W powiecie największy odsetek osób bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych - według danych z 2020 roku - stanowią osoby w przedziale wiekowym: 45 lat i więcej – 34,4%, a znaczącym problemem powiatu jest długotrwałe bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 48%. Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 3,4%. Niepokojący jest wskaźnik - bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem, który wynosi 66,2%. Należy więc zaktualizować osoby bezrobotne zwłaszcza powyżej 45 roku życia, długotrwałe bezrobotne, organizować szkolenia oraz kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe lub przekwalifikujące. Osoby długotrwałe bezrobotne należy dodatkowo wspierać poprzez rozmowę np. z psychologiem, czy doradcą zawodowym. Jest to grupa, której szczególnie trudno odnaleźć się na rynku pracy – właśnie ze względu na bardzo długą przerwę w jej wykonywaniu. Do osób długotrwałe bezrobotnych zaliczają się również te, które po prostu nie chcą pracować, przywykły do sytuacji, nie chcą zmian, nie oczekują od życia niczego więcej.

Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby niepełnosprawne, którym chyba najtrudniej odnaleźć się w rzeczywistości i którym najtrudniej znaleźć pracę. Pracodawcy wolą przyjąć osobę pełnosprawną, z którą wg. nich łatwiej będzie im współpracować.

Według danych GUS dla powiatu poddębickiego w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane były w 2020 roku 62 osoby niepełnosprawne z czego 13 osób miało prawo do zasiłku. Do osób niepełnosprawnych skierowanych było 9 ofert pracy. Niełatwo jest przedsiębiorcom przekonać się do osób niepełnosprawnych, wiąże z tym utrudnienia w pracy, konieczność wprowadzania zmian. Bardzo często jest to problem bardziej natury psychologicznej, niż technicznej. Obserwując statystyki można zauważyć, że osoby niepełnosprawne dłużej poszukują pracy, co wynika m.in. z zapisów powyżej. Jednak nie tylko kwestia aktywności na rynku pracy jest problemem, osobom niepełnosprawnym bardzo trudno jest funkcjonować w świecie, który nie jest przystosowany do ich potrzeb, w otoczeniu, które utrudnia im wykonywanie podstawowych, najprostszych wydawałoby się czynności. Konieczne jest zatem wyrównywanie szans tych osób w życiu codziennym, wprowadzanie rozwiązań technologicznych i technicznych, które ułatwią im chociażby przemieszczanie się, czy też możliwość korzystania z dostępnych miejsc rekreacji i kultury. Należy pamiętać, że niepełnosprawność nie jest problemem tylko i wyłącznie osób dotkniętych nią bezpośrednio. Bardzo często jest to obciążenie dla całej rodziny, ponieważ wiąże się z ograniczeniem dochodów, a także opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

2.3.6. Rynek pracy

Stopa bezrobocia wg GUS na koniec miesiąca stycznia 2021 roku wyniosła:

- powiatpoddębicki 7,3%
- województwo łódzkie 6,4%

- Polska 6,5%

Bezrobocie to zjawisko społeczne, na rozmiar bezrobocia wpływ mają wpływ czynniki społeczne, gdyż jest to zjawisko powstałe w społeczeństwie. Rozmiar zjawiska bezrobocia zależy od systemu gospodarczego oraz aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest to zwykle z poziomem prowadzonych nowych inwestycji oraz trwałym zatrudnianiem pracowników w nowo powstałych podmiotach sektora publicznego oraz prywatnego.

Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w gminie Pęczniew. W związku z tym, iż na portalu Głównego Urzędu Statystycznego pojawiły się częściowe dane za rok 2020 zostały one uwzględnione w niektórych zestawieniach (najnowsze dostępne dane).

Analizę rozpoczęto od przedstawienia danych statystycznych dotyczących liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Tabela 29 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Pęczniew w latach 2010 – 2020

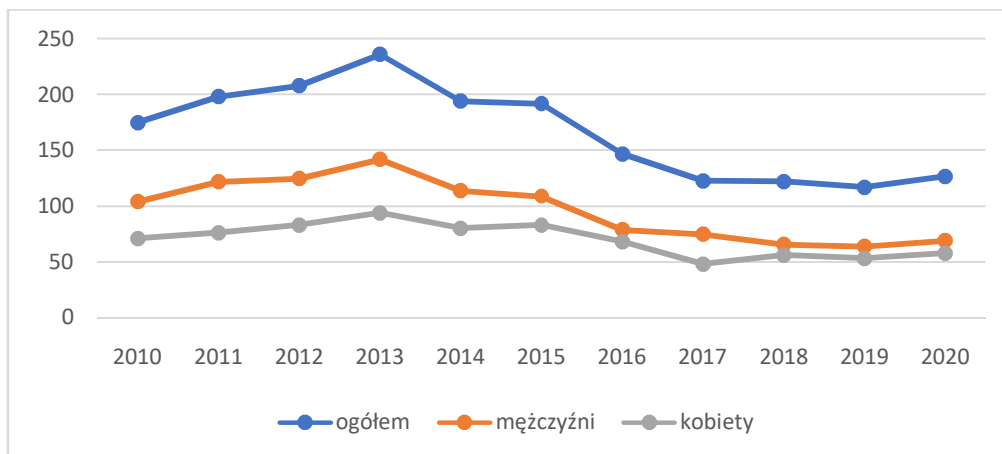
lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	175	198	208	236	194	192	147	123	122	117	127
mężczyźni	104	122	125	142	114	109	79	75	66	64	69
kobiety	71	76	83	94	80	83	68	48	56	53	58

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminie Pęczniew w 2020 roku odnotowano 127 osób bezrobotnych, w tym 69 mężczyzn oraz 58 kobiet. Kobiety stanowiły 45,67% ogółu bezrobotnych w gminie. W badanym okresie zauważalny jest wyższy wskaźnik bezrobocia wśród mężczyzn niż kobiet.

W 2020 roku bezrobotni z gminy Pęczniew stanowili 9,96% ogółu bezrobotnych powiatu poddębickiego.

Wykres 11 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru gminy Pęczniew z podziałem na płeć w latach 2010 - 2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Rok 2013 był rokiem przełomowym, od tego momentu liczba bezrobotnych w gminie Pęczniew zaczęła się systematycznie zmniejszać do roku 2020. Od 2020 roku obserwujemy wzrost bezrobocia. Pogarszająca się sytuacja na rynku pracy to efekt pandemii koronawirusa Covid-19. Pandemia mocno zmieniła rynek pracy nie tylko pod względem liczby ofert pracy, ale także pod względem najbardziej poszukiwanych zawodów. Rok 2020 był początkiem pandemii, która dotknęła całą Polskę. W pierwszej

kolejności firmy likwidowały plany zwiększenia zatrudnienia, a nie faktyczne zatrudnienie. W najtrudniejszym okresie pandemii próbowano na wszystkie możliwe sposoby utrzymać zatrudnienie korzystając np. z urlopów, przerw eksploatacyjnych. Wsparcie dla firm ze strony państwa, było często uzależnione od utrzymania zatrudnienia. Szacuje się, że większe zwolnienia pracowników mogą być odłożone w czasie. Będzie to związane z terminem zobowiązań, na bazie których firmy dostały pomoc.

W 2013 roku odnotowano najwięcej bezrobotnych w gminie - 236 osób. Przekłada się to na poziom wskaźnika - udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który w tymże roku również jest najwyższy i wynosi (10,8%). W 2019 roku udział ten jest prawie połowę mniejszy i wynosi 5,6%. Podobnie sytuacja wyglądała w podziale na płeć.

Tabela 30 Udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Pęczniew

lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	8,0	9,1	9,6	10,8	9,0	8,8	6,8	5,8	5,8	5,6
mężczyźni	8,6	10,1	10,5	11,9	9,6	9,2	6,7	6,4	5,8	5,6
kobiety	7,3	7,8	8,6	9,5	8,2	8,4	7,0	5,0	5,9	5,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Przedstawione poniżej dane ukazują udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu z innymi gminami z mikrootoczenia gminy Pęczniew.

Tabela 31 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2010 -2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat poddębicki	8,5	9,5	10,4	10,3	8,7	7,5	6,2	4,8	4,6	4,5
Dalików	7,9	9,2	10,7	10,2	8,6	7,3	5,9	4,3	3,8	3,6
Pęczniew	8,0	9,1	9,6	10,8	9,0	8,8	6,8	5,8	5,8	5,6
Poddębice	8,6	9,8	10,6	10,6	8,9	7,5	6,0	4,7	4,7	4,8
Uniejów	9,9	10,1	11,4	10,7	9,0	7,5	6,5	5,0	4,5	4,4
Wartkowice	7,9	8,7	9,4	9,3	7,9	7,2	6,1	4,3	4,0	4,1
Zadzim	7,8	9,2	9,8	10,0	8,7	7,5	6,8	4,6	4,8	4,3
Powiat sieradzki	8,5	9,1	9,4	9,8	8,6	7,5	5,8	4,3	4,4	4,1
Warta	9,8	10,1	9,9	10,7	9,5	8,2	6,8	4,6	4,6	4,6
województwo łódzkie	8,1	8,6	9,5	9,7	8,1	7,2	6,0	4,9	4,5	4,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W zestawieniu gminy Pęczniew z pobliskimi jej gminami widzimy, że wartości obrazujące udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla gminy są dużo wyższe niż wartości % dla pozostałych JST. W tabeli powyżej kolorem niebieskim zaznaczono wartości najwyższe, a kolorem pomarańczowym wartości najniższe w poszczególnych latach. W gminie Pęczniew od roku 2015 wskaźnik ten przyjmuje najwyższe wartości wśród badanych JST, w 2019 roku wynosi on 5,6%, a najwyższy był w roku 2013 gdzie kształtował się na poziomie 10,8%. Najniższe wartości analizowanego wskaźnika od 2016 roku wśród badanych JST odnotowano w gminie Dalików – udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2019 roku wynosi 3,6%.

Poziom bezrobocia w gminie wiejskiej Pęczniew jest wyższy od średniej powiatu oraz znacznie odbiega od sytuacji w pobliskich gminach.

Wśród bezrobotnych w powiecie poddębickim przeważają bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym (23,7% - 27,0%) oraz gimnazjalnym i poniżej (34,7% - 38,0%). Najmniej

bezrobotnych w powiecie odnotowuje się z wykształceniem wyższym (6,9% - 9,3%) oraz średnim ogólnokształcącym (8,6% - 10,8%). Podobne tendencje obserwujemy w całym kraju.

Tabela 32 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia (%) w powiecie poddębickim w latach 2010 - 2020

Poziom wykształcenia	lata										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wyższe	6,9	7,4	7,5	7,0	8,4	7,6	8,7	9,3	9,1	7,7	8,9
policealne, średnie zawodowe	22,0	21,5	20,7	21,1	21,6	20,0	19,4	17,1	19,5	19,9	19,6
średnie ogólnokształcące	10,0	9,5	9,3	9,4	10,2	10,1	8,7	8,6	9,7	10,8	10,4
zasadnicze zawodowe/branżowe	23,7	26,1	26,7	26,9	25,1	26,3	26,4	27,0	26,4	25,1	26,1
gimnazjalne i poniżej	37,5	35,5	35,8	35,6	34,7	36,0	36,8	38,0	35,2	36,5	34,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Znacznym problemem powiatu poddębickiego jest długotrwałe bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 48% (2020 rok). Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 3,4%. Niepokojący jest wskaźnik bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem, który wynosi 66,2% (2020 rok).

W latach 2011 – 2014 liczba bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 1 rok była prawie dwa razy większa niż w ostatnich latach, było to związane z ogólnym wzrostem bezrobocia w regionie.

Tabela 33 Bezrobocie rejestrowane w powiecie poddębickim w latach 2010 - 2020

Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	lata										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem (osoba)	600	973	1 053	1 222	1 098	877	774	570	535	500	612
ogółem w % bezrobotnych ogółem	26,7	39,2	38,8	45,3	48,6	45,1	48,6	47,3	46,8	44,8	48,0
w % ludności aktywnej zawodowo	3,3	5,6	6,0	7,1	6,4	5,2	4,5	3,3	3,0	2,8	3,4
bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem (%)	46,1	52,1	51,6	53,4	54,4	60,6	60,9	55,7	54,1	52,7	66,2
Bezrobotni zarejestrowani wg płci i typu ogółem (osoba)	2 245	2 484	2 714	2 699	2 257	1 945	1 591	1 204	1 142	1 115	1 275

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Należy zwrócić uwagę na bezrobocie wśród kobiet, ponieważ jest to grupa bardziej podatna na bezrobocie długotrwałe. Swoją specyfikę bezrobocie kobiet zawdzięcza silnemu oddziaływaniu przesłanek natury społeczno-kulturowej, związanych z istnieniem zestawów ról społecznych tradycyjnie przypisywanych poszczególnym płciom. Wspomniane zestawy ról determinują sfery aktywności, w jakich określone osoby mogą się realizować bez narażania się na przejawy społecznej dezaprobaty. Patrząc z perspektywy historycznej możemy zauważyć, że ta tendencja w kierunku podziału pracy względem płci okazuje się niezmiernie trwała i pomimo proegalitarnych działań współczesnych społeczeństw we wszystkich niemal wymiarach społecznej aktywności - nadal ma wpływ na dystrybucję zatrudnienia.

Tabela 34 Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w powiecie poddębickim ora w gminie Pęczniew w końcu miesiąca lutego 2021 roku

wyszczególnienie	Struktura bezrobotnych	
	ogółem powiat poddębicki	gmina Pęczniew
stan w końcu poprzedniego miesiąca	1320	128
liczba bezrobotnych ogółem:	1314	132
w tym kobiety	622	58
wzrost, spadek w stosunku do miesiąca poprzedniego	-6	4
osoby zarejestrowane bez prawa do zasiłku	1159	122
w tym kobiety	528	52
osoby zarejestrowane z prawem do zasiłku	155	10
w tym kobiety	94	6
osoby poprzednio pracujące	1146	103
w tym kobiety	535	47
osoby dotychczas niepracujące	168	29
w tym kobiety	87	11

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poddębicach poddebice.praca.gov.pl

Tabela 35 Wybrane kategorie osób bezrobotnych z ogółem

wyszczególnienie	struktura bezrobotnych	
	ogółem powiat poddębicki	gmina Pęczniew
zamieszkali na wsi	950	132
w tym kobiety	441	58
w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	61	10
w tym kobiety	21	2
bez kwalifikacji zawodowych	293	26
w tym kobiety	132	10
bez doświadczenia zawodowego	232	37
w tym kobiety	116	14
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	198	29
osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	1108	121
w tym kobiety	534	53
osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z ogółem):	1108	121
do 30 roku życia	377	45
w tym do 25 roku życia	188	30
długotrwale bezrobotni	728	81
powyżej 50 roku życia	331	28
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	221	23
niepełnosprawni	58	4

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poddębicach poddebice.praca.gov.pl

Pracujący

Rynek pracy tworzony jest przez następujące elementy:

- zasoby kapitału ludzkiego i jego wykorzystanie,
- podział pracowników wg pracujących, w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej,
- wielkość i strukturę bezrobocia.

Rynek pracy pełni dwie zasadnicze funkcje w gospodarce. Dla ludzi występujących z podażą pracy stwarza on możliwość otrzymania dochodów, a dla firm zgłaszających popyt na pracę jest on źródłem tego podstawowego czynnika wytwórczego. Płace otrzymywane ze sprzedaży pracy stanowią źródło utrzymania dla ogromnej większości ludzi.

Jednym z ważnych czynników wpływających na rynek pracy jest poziom zatrudnienia.

Poniżej przedstawiono dane obrazujące sytuację na rynku pracy w gminie Pęczniew. W związku z tym, iż na portalu Głównego Urzędu Statystycznego pojawiły się częściowe dane za rok 2020 zostały one uwzględnione w niektórych zestawieniach (najnowsze dostępne dane).

Tabela 36 Pracujący z terenu gminy Pęczniew w latach 2010 - 2019

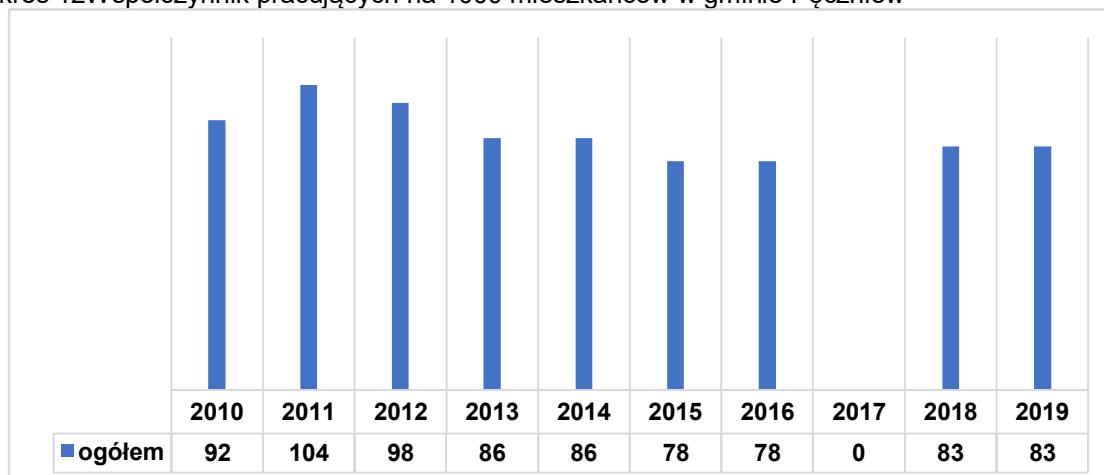
Pracujący	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	329	368	344	304	304	275	275	0*	287	290
mężczyźni	95	117	103	78	75	68	71	0	72	75
kobiety	234	251	241	226	229	207	204	0	215	215

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne); "0" – wg objaśnienia GUS "Tajemnica statystyczna"

W 2019 roku liczba osób pracujących z obszaru gminy Pęczniew wyniosła 290 osób, w tym 75 mężczyzn i 215 kobiet. Na przestrzeni badanych lat liczba pracujących zmniejszyła się o 39 osób. Wśród osób aktywnych zawodowo dominują zdecydowanie kobiety. W 2019 roku kobiety stanowiły 74,14% ogółu zatrudnionych osób.

Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w badanych okresach kształtował się na poziomie od 78 osób w roku 2015, 2016 do 104 osób w roku 2011. W 2019 roku współczynnik osiągnął wartość 83.

Wykres 12 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Pęczniew

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne), 2017 rok – brak danych GUS (objaśnienie GUS „Tajemnica statystyczna”)

Przedstawione dane dla gminy i jej mieszkańców, świadczą o coraz lepszym wykorzystaniu zasobów pracy w gminie. Potwierdzeniem tego trendu jest rosnąca od 2016 liczba zatrudnionych osób. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w gminie Pęczniew w roku 2019 osiągnął poziom 83, w tym samym okresie dla powiatu poddębickiego kształtował się na poziomie 156, a powiatu sieradzkiego 190. Tendencja ta może jednak ulec zmianie ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią wirusa COVID-19.

Według informacji podawanych przez Główny Urząd Statystyczny, wskaźnik ten opracowywany jest bez uwzględniania osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Tabela 37 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1000 ludności ogółem									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat poddębicki	114	115	115	114	118	120	129	141	152	156
Dalików	36	38	60	62	49	55	57	53	0	0
Pęczniew	92	104	98	86	86	78	78	0	83	83
Poddębice	163	158	151	150	155	151	164	167	166	167
Uniejów	61	64	74	77	90	96	103	119	125	124
Wartkowice	155	160	156	159	162	174	199	0	0	0
Zadzim	66	62	67	58	65	64	64	64	59	59
Powiat sieradzki	161	161	164	167	167	169	177	181	178	190
Warta	103	97	102	99	99	96	99	103	96	95
województwo łódzkie	224	222	220	223	228	230	237	244	250	253

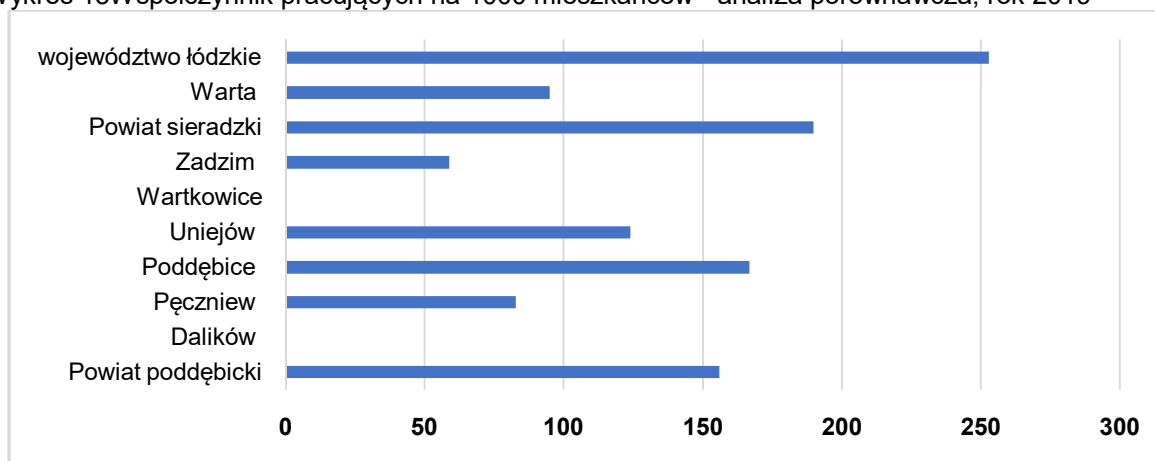
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne), "0" – wg objaśnienia GUS "Tajemnica statystyczna"

W tabeli powyżej oznaczono kolorem niebieskim wartości najwyższe wśród analizowanych gmin, a kolorem pomarańczowym wartości najniższe. W Gminie Dalików, Pęczniew, Wartkowice pojawiają się wartości zerowe - oznaczają one brak danych.

Z dostępnych danych wynika, iż najwięcej osób pracujących przypada na rok 2016 – jest to 199 osób pracujących na 1000 ludności w Gminie Wartkowice. W gminie Pęczniew były to 104 osoby na 1000 ludności w 2011 roku. Natomiast w powiecie poddębickim ogółem najwięcej osób zatrudniono w roku 2019 - 156 osób na 1000 ludności.

Najniższy wskaźnik (pomijając wartości 0 - brak danych) wśród badanych JST przypada na rok 2010 w Gminie Dalików - 36 pracujących na 1000 mieszkańców. W gminie Pęczniew było to 78 osób na 1000 ludności w dwóch kolejnych po sobie latach 2015 i 2016 rok. W powiecie poddębickim najmniej zatrudnionych na 1000 osób występuje w latach 2010 i 2013 z taką samą liczbą 114 pracujących.

Wykres 13 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców - analiza porównawcza, rok 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne), "0" – wg objaśnienia GUS "Tajemnica statystyczna"

Ze względu na brak dostępnych danych w GUS na 2019 rok dla gmin wiejskich Wartkowice, Dalików nie jest możliwa rzetelna analiza porównawcza wskaźnika pracujących na 1000 mieszkańców. Z dostępnych danych dla pozostałych JST wynika, że wartości obrazujące współczynnik pracujących na 1000 ludności są wyższe od poziomu współczynnika dla gminy Pęczniew, za wyjątkiem gminy

wiejskiej Zadzim. Należy zwrócić uwagę, że pozostałe gminy uwzględnione w analizie to gminy miejsko - wiejskie (Warta, Uniejów, Poddębice), które charakteryzują się skoncentrowaniem większej liczby podmiotów gospodarczych oraz różnego typu instytucji w mieście.

Poziom zatrudnienia w gminie Pęczniew jest dużo niższy od średniej powiatu oraz województwa łódzkiego.

Wnioski z analizy społecznej

Gmina Pęczniew to niewielka gmina wiejska, o charakterze typowo rolniczym. Przeprowadzone analizy wykazały, że w gminie są dobre warunki do zamieszkania. Warunki mieszkaniowe w gminie Pęczniew systematycznie się poprawiają, średnia wielkość mieszkania w 2019 roku wynosiła 89,7 m², a średnia powierzchnia przypadająca na 1 osobę to prawie 39,7 m². Na przestrzeni ostatnich 10 lat poprawił się dostęp do infrastruktury technicznej, prawie 99,7% mieszkańców posiada dostęp do sieci wodociągowej. W gminie Pęczniew społeczeństwo się starzeje, należy zwiększyć nakłady na opiekę medyczną i socjalną. Gmina charakteryzuje się stosunkowo wysokim bezrobociem rejestrowym, wynoszącym w 2019 roku 7,7%, stopa bezrobocia w powiecie poddębickim wynosi 6,2%, a w województwie łódzkim 5,4%, w Polsce 5,2%. Należy zauważyć, że na terenie gminy występuje bezrobocie tzw. "ukryte", związane z niezarejestrowaniem części bezrobotnych mieszkających na wsiach jako bezrobotnych.

Gmina Pęczniew 3 czerwca 2016 roku uchwałą numer XX/120/2016 Rady Gminy Pęczniew, przyjęła „Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025”, w której to zapisano, iż do najważniejszych problemów społecznych wskazanych przez mieszkańców podczas przeprowadzonego badania ankietowego należą:

- brak organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w Pęczniewie oraz w poszczególnych wsiach;
- brak miejsca spotkań dla dzieci, młodzieży i seniorów, ograniczony stopień budowania więzi międzyludzkich, brak motywacji;
- brak pracy dla ludzi młodych i wykształconych;
- brak aktywności społecznej mieszkańców, trudności w kształtowaniu nowych liderów;
- brak zaufania wśród mieszkańców, a także ograniczone zaufanie do przedstawicieli władzy;
- ubożenie rodzin, ograniczony dostęp do zaspokajania potrzeb rodzin;
- migracje ludności, odpływ ludzi młodych i wykształconych;
- patologie społeczne, uzależnienia - brak kształtowania postaw prozdrowotnych;
- brak dostępu do informacji we wszystkich sferach życia mieszkańców;
- niedostateczna baza turystyczno-wypoczynkowa, mało ciekawa oferta dla turystów;
- niski poziom życia rodzin, dziedziczenie biedy, niezaradność, brak wykształcenia, uzależnienie od pomocy społecznej;
- wysoki poziom migracji, niski przyrost naturalny;
- bardzo niski rozwój przedsiębiorczości, niezagospodarowanie terenów lokalnych pod inwestycje;

- brak rozwiniętej opieki medycznej, dostępu do lekarzy specjalistów, niedostateczna promocja zdrowia i badań profilaktycznych.

2.4. Sfera gospodarcza

2.4.1. Gospodarka

W badanym okresie 11 lat liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 55 podmiotów. W 2020 roku zarejestrowano w gminie 255 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru Regon. Stanowiły one 7,2% ogółu podmiotów w powiecie.

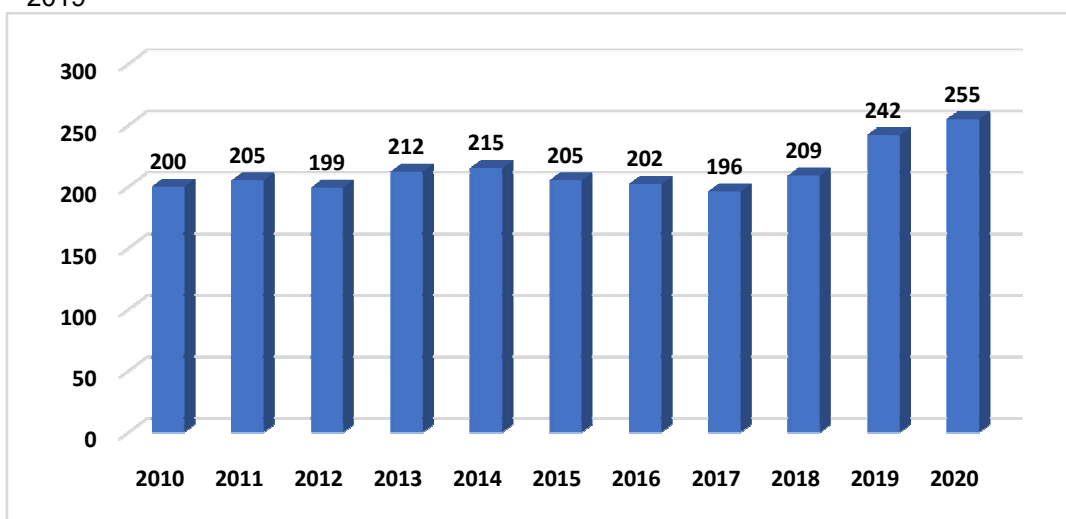
Tabela 38 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Pęczniew w latach 2010 - 2019

rok	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON
2010	200
2011	205
2012	199
2013	212
2014	215
2015	205
2016	202
2017	196
2018	209
2019	242
2020	255

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Badany okres to czas, w którym wartość zmiennej ulegała wahaniom, analizując rok do roku zauważalny jest jednak stały wzrost od roku 2017 do roku 2020, gdzie wartość ta jest najwyższa.

Wykres 14 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W latach 2015 – 2020 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007, w poszczególnych sekcjach, kształtowały się łagodnie, nie odnotowano

spektakularnych wzrostów oraz spadków, za wyjątkiem branży budowlanej (podwojona liczba podmiotów) oraz branży gastronomicznej z działalnością związaną z zakwaterowaniem (prawie trzykrotnie wyższa ilość podmiotów).

Zwiększenie się liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni 6 analizowanych lat odnotowały sekcje: A, C, E, F, H, I, J, M, N, S i T. W tym największy wzrost:

- sekcja F- Budownictwo: + 23 podmioty;
- sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi: + 9 podmiotów;
- sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: +10 podmiotów.

Natomiast spadek zaobserwowano w sekcjach: D, G, O, P,Q, R, w tym największy spadek przez 6 lat zanotowała sekcja: Handel hurtowy i detaliczny ubyło 7 podmiotów.

Tabela 39 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)		Wartości w latach					
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	6	5	6	9	9
2.	Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	18	16	17	19	19	23
3.	Sekcja D- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	1	0	0	0	0	0
4.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	1	1	1	1	1
5.	Sekcja F - Budownictwo	22	25	24	32	41	45
6.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	63	58	56	55	59	56
7.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	17	16	15	13	16	18
8.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	7	9	11	14	15
9.	Sekcja J - Informacja i komunikacja	0	0	0	2	3	4
10.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	4	4	4	4	4
11.	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	9	10	11	12	12
12.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	3	3	4	5	7
13.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	14	14	12	12	12
14.	Sekcja P - Edukacja	7	8	6	7	6	6
15.	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	13	10	9	10	12
16.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	4	4	3	3	3
17.	Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	18	18	18	20	28	28
Ogółem		205	202	196	209	242	255

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Najliczniejszy udział wcałkowitym zestawieniu podmiotów gospodarczych mają podmioty zaklasyfikowane do Sekcji:

- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 56 podmiotów (21,96% ogółu)
- F: Budownictwo – 45 podmiotów (17,65% ogółu)
- S i T: Pozostała działalność usługowa – 28 podmiotów (10,98% ogółu)
- C: Przetwórstwo przemysłowe - 23 podmioty (9,02% ogółu)
- H: Transport i gospodarka magazynowa – 18 podmiotów (7,06% ogółu)

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2020 roku odnotowano 245 podmiotów gospodarczych, w tym 194 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na terenie gminy działają głównie podmioty nie generujące dużej ilości miejsc pracy, lecz przeważnie oparte na samozatrudnieniu. W dominującej części zasięg oddziaływania prowadzonej działalności gospodarczej jest niewielki, realizowany przez małe podmioty, zarówno pod względem kapitału, jak i zatrudnienia. Udział sektora prywatnego wynosi 96,08%. Sektor publiczny reprezentowany jest zaś przez Urząd Gminy Pęczniew, jednostki oświatowe oraz instytucje kultury.

Tabela 40 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Pęczniew w latach 2014-2019 wg rejestru REGON

Podmioty wg sektorów własnościowych	Wartości w latach						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1. podmioty gospodarki narodowej ogółem	215	205	202	196	209	242	255
2. sektor publiczny - ogółem	10	10	10	8	8	8	8
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	8	8	6	6	6	6
3. sektor prywatny - ogółem	205	195	191	187	199	232	245
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	167	157	153	149	159	182	194
spółki handlowe	6	5	4	4	6	7	7
fundacje	0	1	1	1	1	1	1
spółdzielnie	1	1	1	1	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	22	22	23	23	21	22	22

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Większość przedsiębiorstw działających na terenie gminy Pęczniew zajmuje się sprzedażą detaliczną i hurtową, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Branża budowlana to druga po handlu dominująca branża na obszarze gminy. Znaczącą pozycję zajmuje również pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, oraz przetwórstwo przemysłowe i branża transportowa z gospodarką magazynową.

Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej zatrudniało od 1 do 9 osób. Na koniec 2020 roku było 245 takich jednostek. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób. Na koniec 2020 roku było 9 takich podmiotów. Kolejną grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 50 do 249 pracowników. Na koniec 2020 roku na terenie gminy funkcjonował 1 taki podmiot.

Należy liczyć się ze spadkiem liczby firm w roku 2021 ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią wirusa COVID-19.

Tabela 41 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat poddębicki	3 090	3 035	3 131	3 233	3 227	3 238	3 223	3 230	3 277	3 417	3541
Dalików	228	221	234	243	245	254	252	244	242	266	285
Pęczniew	200	205	199	212	215	205	202	196	209	242	255
Poddębice	1 426	1 395	1 478	1 523	1 512	1 499	1 495	1 484	1 492	1 510	1549
Uniejów	614	594	599	604	618	614	634	657	675	700	724
Wartkowice	335	337	334	346	335	348	333	343	346	362	394
Zadzim	287	283	287	305	302	318	307	306	313	337	334
Powiat sieradzki	8 393	8 512	8 587	8 677	8 881	9 014	9 146	9 293	9 375	9 656	10 021
Warta	778	785	800	800	785	806	819	831	851	890	916

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W tabeli powyżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, do analizy porównawczej wybrano wszystkie gminy powiatu poddębickiego oraz gminy sąsiadujące z gminą Pęczniew. W badanym przedziale czasowym odnotowujemy wzrost ilości podmiotów gospodarczych we wszystkich JST. Przy czym największy przyrost wystąpił w gminie miejsko - wiejskiej Poddębice (123 podmioty) oraz w gminie miejsko - wiejskiej Warta (138 podmiotów). Obszary zaliczane do gmin miejsko – wiejskich charakteryzują się wyższym poziomem przedsiębiorczości, korzystniejszym otoczeniem biznesowym, zatem liczba podmiotów gospodarczych jest wyższa od liczby podmiotów z terenów wiejskich (gmin wiejskich). Wśród gmin wiejskich największy wzrost liczby podmiotów gospodarczych odnotowuje gmina Wartkowice (59), kolejno gmina Dalików (57), gmina Pęczniew (55). Najmniejszym przyrostem charakteryzuje się gmina Zadzim (47) podmiotów gospodarki narodowej.

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom **aktywizacji gospodarczej** liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Jako grupę porównawczą wybrano wszystkie gminy powiatu poddębickiego oraz gminy sąsiadujące z gminą Pęczniew.

Tabela 42 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach wiejskich w latach 2010 – 2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat poddębicki										
Dalików	594,99	572,84	608,27	629,70	636,86	659,06	651,16	625,48	620,04	678,57
Pęczniew	557,26	577,30	567,76	601,93	610,45	581,56	575,17	562,89	603,35	695,80
Poddębice	895,90	877,69	929,15	957,02	950,35	945,32	949,39	947,46	956,04	973,88
Uniejów	840,18	822,15	833,57	834,48	860,36	861,63	897,00	930,33	963,74	998,57
Wartkowice	527,23	532,47	528,65	550,78	533,10	552,82	532,37	547,92	555,47	581,25
Zadzim	547,81	547,49	560,77	603,24	598,97	633,21	610,10	610,53	626,13	678,48
Powiat sieradzki										
Warta	598,65	605,06	617,24	620,49	669,47	624,95	637,65	650,03	668,13	704,34

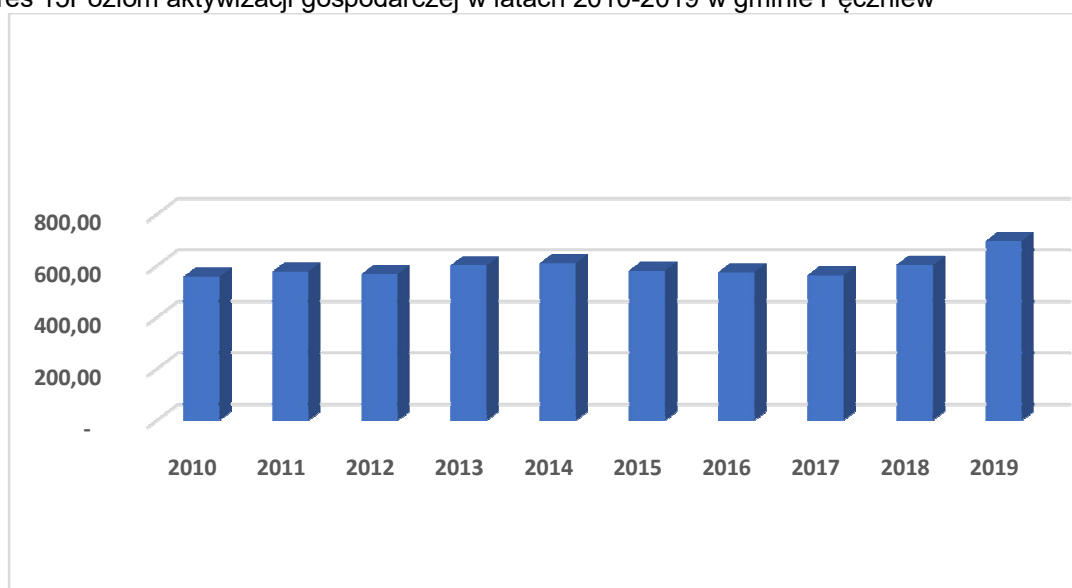
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Od 2010 roku poziom aktywizacji gospodarczej w gminie Pęczniew wzrósł o 138,54 punktu. Wskaźnik aktywizacji gospodarczej nie wzrastał jednak regularnie w badanych latach. Na przestrzeni badanych

lat we wszystkich analizowanych gminach obserwowany jest wzrost wartości wskaźnika. Wśród wskazanych jednostek, gminy miejsko – wiejskie mają najwyższe wskaźniki aktywizacji gospodarczej, jest to związane z lepszym otoczeniem biznesowym, większymi możliwościami jakie daje bliskość miasta. Najwyższe wartości wskaźnika w 2019 roku oznaczono kolorem niebieskim, zaś najniższe kolorem pomarańczowym. Zdecydowanie najwyższy wskaźnik w 2019 roku odnotowuje gmina miejsko – wiejska Uniejów: 998,57 punktów. Wśród analizowanych gmin wiejskich najlepszym wskaźnikiem charakteryzuje się gmina Pęczniew: 695,80 punktów, natomiast najniższy przypada gminie wiejskiej Wartkowice: 581,25 punktów.

Poniżej przedstawiono wykres z przebiegiem poziomu aktywizacji gospodarczej Gminy Pęczniew na przestrzeni 10 badanych lat.

Wykres 15 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2010-2019 w gminie Pęczniew

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczany jako procentowa zmiana ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAi powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2010 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAi bardzo często jest większy niż 4%, a w gminach wiejsko – miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej, a indeksem PEAi. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego, natomiast PEAi obrazuje aktualną dynamikę.

Tabela 43 Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach (2016/2019) – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAi
Powiat poddębicki		

Jednostka terytorialna	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
Dalików	14	4,21%
Pęczniew	40	20,97%
Poddębice	15	2,58%
Uniejów	66	11,32%
Wartkowiec	29	9,18%
Zadzim	30	11,21%
Powiat sieradzki		
Warta	71	10,46%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Według powyższych obliczeń najwyższy wskaźnik PEAI wśród analizowanych gmin przypada w gminie wiejskiej Pęczniew - aż 20,97% oznacza to, że na terenie gminy występuje gwałtowny rozwój gospodarczy. W ciągu trzech lat przybyło 40 nowych podmiotów gospodarczych. Większy przyrost nowo zarejestrowanych podmiotów odnotowano jedynie w gminie miejsko -wiejskiej Uniejów (+66 podmiotów, co daje 11,32%), a najmniejszy w gminie wiejskiej Dalików (+14 podmiotów, czyli 4,21%). Wśród badanych gmin miejsko – wiejskich najgorzej sytuacja wygląda w gminie Poddębice, bardzo niski przyrost nowych podmiotów gospodarczych (+15), wskaźnik PEAI najniższy w regionie 2,58%. Gmina Uniejów, Warta, Zadzim posiadają zbliżone do siebie wartości wskaźnika PEAI ok 9-11%, co oznacza pomyślną koniunkturę na tych obszarach.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią wirusa COVID-19 w całym kraju, następuje zmniejszenie liczby zakładanych przedsiębiorstw oraz obserwuje się coraz więcej takich, które zawieszają bądź zamykają prowadzoną dotychczas działalność gospodarczą. Na ten moment bardzo trudno jest przewidzieć, kiedy pandemia zakończy się oraz jak bardzo dotkliwe będą jej skutki m.in. w sferze gospodarczej.

Rolnictwo

Gmina Pęczniew jest gminą o charakterze rolniczym, co potwierdza fakt, iż w ogólnej strukturze terenów gminy dominują użytki rolne. Według *Raportu o stanie gminy Pęczniew za 2020 roku* użytki rolne zajmują 8 664,00 ha tj. 61% powierzchni geodezyjnej gminy Pęczniew. W obrębie gruntów rolnych przeważają grunty orne tj. 5 866,00 ha, występują również łąki i pastwiska o powierzchni 1 626,00 ha. Grunty leśne na terenie gminy Pęczniew wynoszą 1 851,00 ha. Na terenie gminy przeważają gleby klasy IV-V. Na ternach ornych uprawiane są głównie: zboża jare, kukurydza i rzepak, zboża ozime, rośliny okopowe, łąki i pastwiska.

Ostatnie dostępne dane statystyczne pochodzące z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 wskazują na rozdrobnioną strukturę agrarną gminy (na moment tworzenia niniejszej strategii nie udostępniono jeszcze wyników PSR 2020). Należy przypuszczać, że trend ten utrzymuje się.

Gmina Pęczniew jest zatem gminą o typowo rolniczym charakterze, która wykorzystuje w rozwoju dostępne walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Raport o stanie Gminy Pęczniew za 2020 rok podaje, że: „Z uwagi na zmieniający się klimat w ostatnich latach zaobserwowano zwiększone występowanie niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, które niewątpliwie wpływają na kondycję rolnictwa.” W 2019 roku na terenie gminy Pęczniew wystąpiła

kłęska zwana suszą, która spowodowała szkody w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej. W 2019 roku gminna komisja pracująca na terenie gminy Pęczniew po przeprowadzeniu oględzin w terenie sporządziła 492 protokoły szacujące zakres i wysokość szkód w gospodarstwach rolnych spowodowanych wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych (susza). Szkody przekraczające 30% średniej rocznej produkcji wystąpiły w 275 gospodarstwach na powierzchni 2 555,58 ha, natomiast szkody nie przekraczające 30% średniej rocznej produkcji wystąpiły w 217 gospodarstwach na powierzchni 2 410,71 ha. Gmina Komisja ds. szacowania szkód oszacowała szkody w produkcji roślinnej i zwierzęcej na kwotę 7 685 610,35 zł. Sporządzone protokoły z szacowania szkód w uprawach rolnych stanowiły podstawę do ubiegania się przez producenta rolnego o pomoc kłęskową z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”

PODSUMOWANIE

Zaprezentowane powyżej dane wskazują, że sfera gospodarcza w gminie Pęczniew rozwija się stabilnie. Pomyślna koniunktura gospodarcza, wzrost liczby zakładanych przedsiębiorstw oraz zadawalające wartości wskaźników w analizie porównawczej z innymi gminami pozwalają przypuszczać, że obrane kierunki rozwoju, a także dotychczasowe wykorzystanie tkwiącego na tym obszarze potencjału przebiegają w dobrym kierunku, potencjał ten jednak wciąż nie jest w pełni możliwości wykorzystany. Obecnie, planując dalsze kierunki rozwoju gminy, należy mieć na uwadze skutki pandemii, które z pewnością będą odczuwalne dla mieszkańców, a tym samym dla całej gminy Pęczniew w długim okresie czasu. Należy wykorzystać doświadczenia, które gmina nabyła od marca 2020 roku, wykorzystać potencjał tkwiący w informatyzacji, ale również podjąć działania wspierające ochronę środowiska – także w sferze gospodarczej.

Polityka finansowa

Polityka finansowa gminy Pęczniew realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz o załącznik do uchwały budżetowej wskazujące wydatki majątkowe.

Tabela 44 Wyniki finansowe samorządu gminy Pęczniew w latach 2015–2019

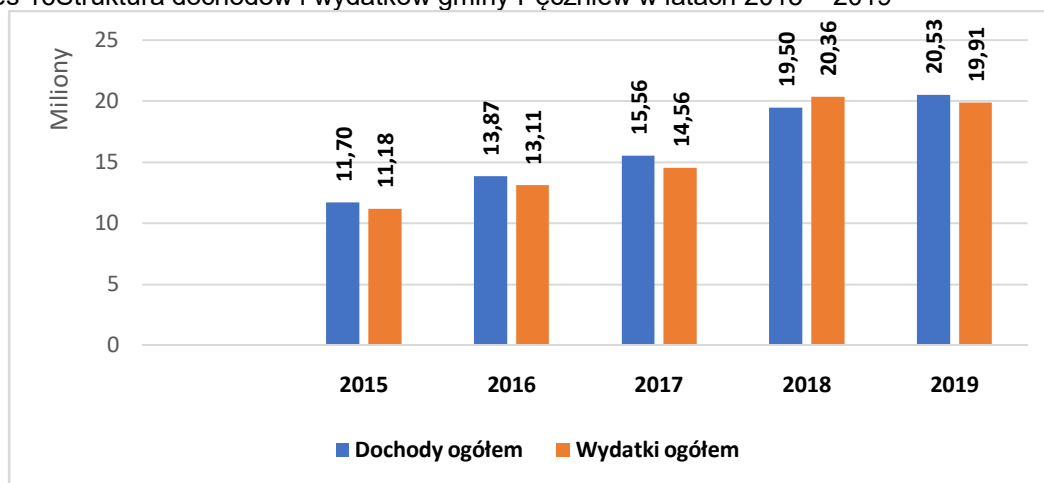
gmina Pęczniew	2015	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem	11 702 577,02	13 872 114,39	15 563 858,25	19 499 414,74	20 525 927,12
Wydatki ogółem	11 178 760,75	13 109 711,29	14 558 541,00	20 363 602,89	19 911 219,61
Wynik finansowy	523 816,27	762 403,10	1 005 317,25	- 864 188,15	614 707,51
Wynik finansowy/dochody (%)	4,48	5,50	6,46	-4,43	2,99

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wynik różnicy między dochodami ogółem budżetu JST, a wydatkami ogółem JST stanowi odpowiednio nadwyżkę lub deficyt budżetu. Gmina Pęczniew w analizowanych latach, oprócz roku 2018 zamknęła budżet nadwyżką, w 2018 wynik finansowy był ujemny, deficyt wynosił – 4,43%. Na

przestrzeni lat widoczny jest wzrost zarówno dochodów jak i wydatków gminy. Najwyższy wzrost dochodów gmina odnotowała w 2019 roku, a wydatków w 2018 roku.

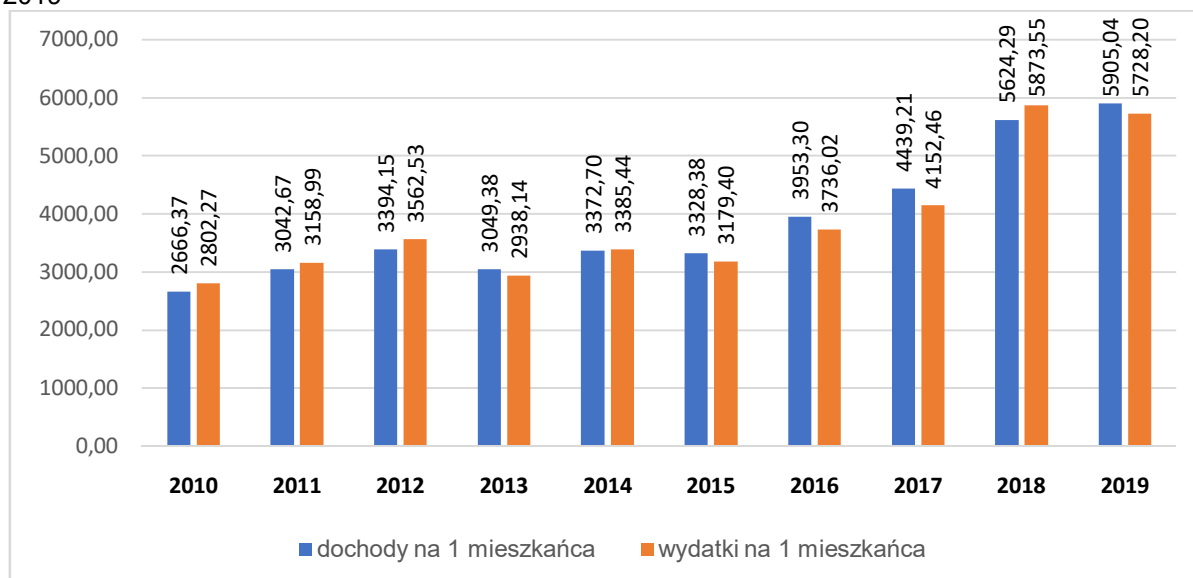
Wykres 16 Struktura dochodów i wydatków gminy Pęczniew w latach 2015 – 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Obserwowany stały wzrost dochodów w budżecie gminy ma swoje odzwierciedlenie również w wielkości dochodu w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest zgodne z zachodzącą w województwie łódzkim tendencją dochodową. Dochody gminy Pęczniew począwszy od 2015 roku corocznie wzrastają. Obrazuje to dochód wyliczony na 1 mieszkańca, który powiększył się od 2666,37 zł /1 mieszkańca w 2010 roku do 5 905,04 zł/1 mieszkańca w 2019 roku, co oznacza wzrost o 54,84%. Wraz ze wzrostem dochodów wzrastają już również wydatki w gminie Pęczniew.

Wykres 17 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Pęczniew w latach 2010 – 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu do roku 2010 dochody na jednego mieszkańca w roku 2019 są większe o 3 238,67 zł, a wydatki zwiększyły się o 2 925,93 zł.

W tabeli poniżej przedstawiono analizę porównawczą dochodów i wydatków na jednego mieszkańca w badanych JST dla okresu 2017 – 2019. Kolorem niebieskim oznaczono najwyższe dochody i wydatki, a kolorem żółtym najniższe dochody i wydatki, w danym roku poddanym analizie. Najwyższe dochody na jednego mieszkańca, w analizowanych latach były w gminie Uniejów. Zauważalne są rozbieżności w kwotach dochodów na jednego mieszkańca, sięgające do 48% w roku 2019. Niewątpliwie związane jest to z wyższym poziomem aktywizacji gospodarczej, czy pozyskanymi środkami zewnętrznymi. Najniższe dochody w latach 2017 i 2018 – były w gminie Poddębice, a w 2019 w powiecie sieradzkim. Poziom wydatków jest powiązany z poziomem dochodów i wśród badanych JST w roku 2017 najwyższy był w gminie Dalików, w 2018 i 2019 w gminie Uniejów. Najniższy poziom wydatków na jednego mieszkańca w analizowanych latach przypadł na gminę Poddębice i powiat sieradzki. Należy także zauważyć, iż zarówno dochody jak wydatki na jednego mieszkańca są wyższe w powiecie poddębickim od dochodów i wydatków w powiecie sieradzkim. Dochody i wydatki w gminie Pęczniew kształtują się na średnim poziomie wśród JST poddanych analizie.

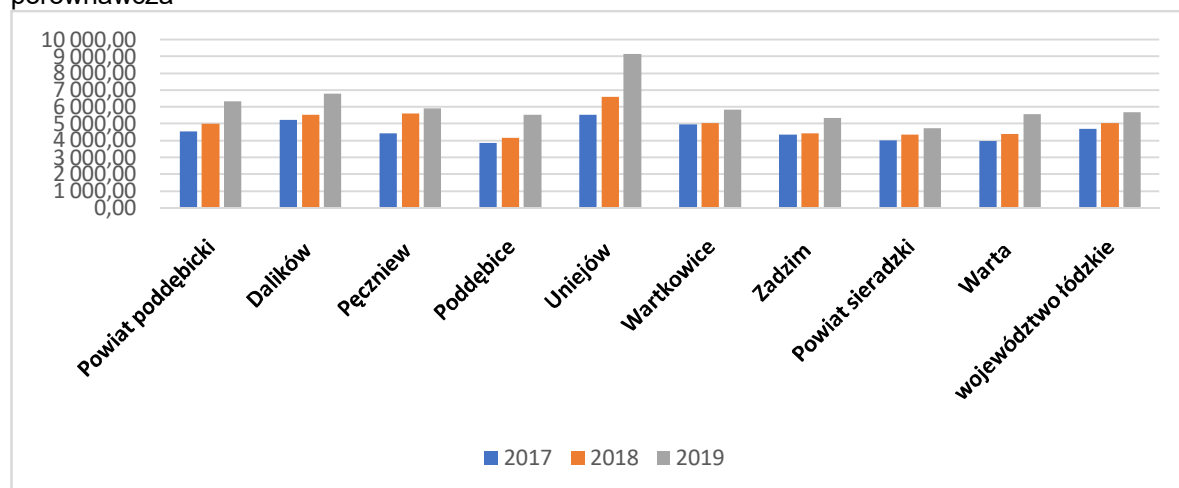
Tabela 45 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2017 – 2019 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Dochody na 1 mieszkańca			Wydatki na 1 mieszkańca		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Powiat poddębicki	4 545,12	4 991,97	6 328,92	4 426,85	5 055,95	7 547,88
Dalików	5 228,69	5 540,25	6 797,28	5 492,42	6 167,81	7 970,67
Pęczniew	4 439,21	5 624,29	5 905,04	4 152,46	5 873,55	5 728,20
Poddębice	3 841,06	4 141,49	5 535,84	3 740,26	3 815,52	6 920,39
Uniejów	5 531,78	6 621,74	9 165,75	5 220,03	7 056,46	13 064,35
Wartkowice	4 980,59	5 030,15	5 835,31	4 924,46	5 011,07	5 467,42
Zadzim	4 365,49	4 446,45	5 361,98	4 209,02	4 744,64	5 285,68
Powiat sieradzki	3 992,36	4 358,99	4 747,26	4 052,49	4 455,95	4 704,92
Warta	3 972,27	4 388,92	5 569,27	4 286,44	4 652,34	5 728,77
województwo łódzkie	4 713,11	5 055,51	5 671,37	4 764,26	5 183,13	5 792,66

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

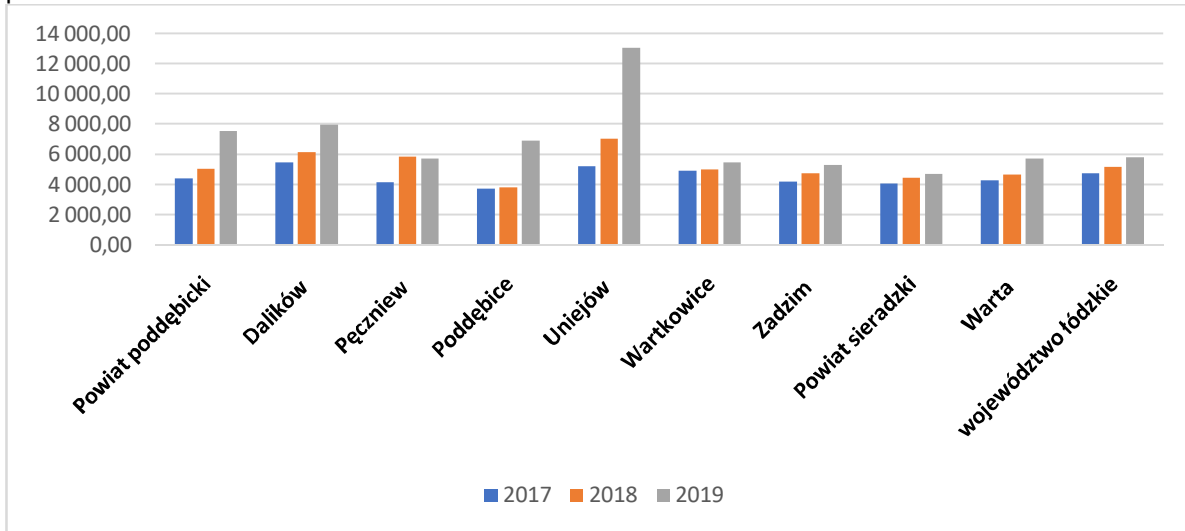
Należy jednak zauważyć, iż w każdej JST poddanej analizie, w latach 2017 - 2019 zauważalna jest tendencja do wzrostu dochodów jak i wydatków na jednego mieszkańca. Gmina Pęczniew najwyższy poziom dochodów odnotowała w 2019 roku.

Wykres 18 Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

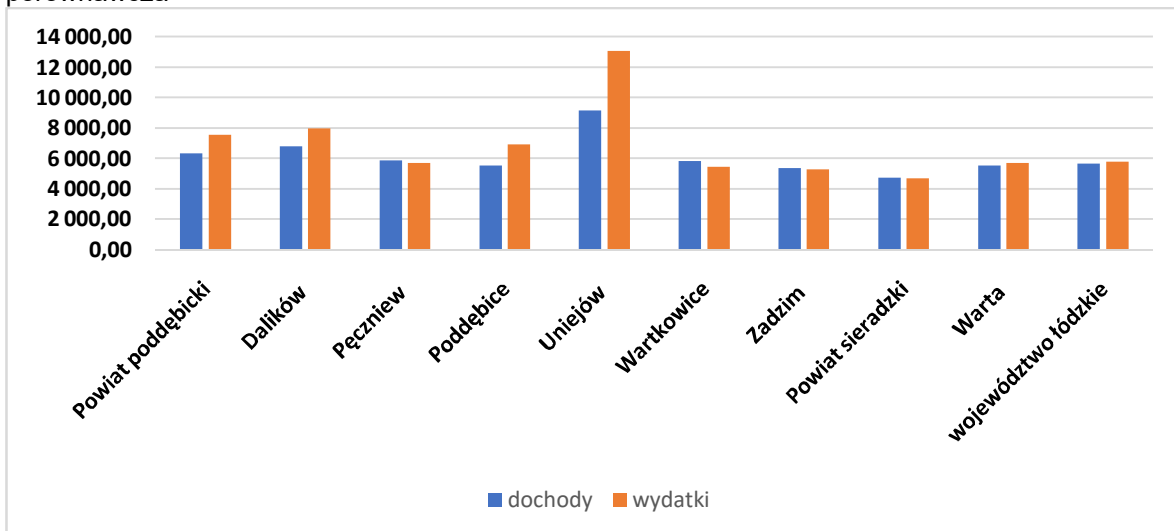
Wykres 19 Wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu z badanymi JST, poziom dochodów na jednego mieszkańca w roku 2019 w gminie Pęczniew kształtuje się na średnim poziomie - jest mniejszy o 3 260,71 zł od dochodu przypadającego na jednego mieszkańca w gminie Uniejów i większy o 1 157,78 zł od powiatu sieradzkiego, w którym to wskaźnik jest najniższy. Odnosnie wydatków wskaźnik ten jest niższy o 7 336,15 zł od gminy Uniejów, w której wydatki były najwyższe, ale wyższy o 1 023,28 zł od kwoty wydatków przypadających na jednego mieszkańca w powiecie sieradzkim.

Wykres 20 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2019 roku - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Struktura dochodów i wydatków

Gmina w celu realizacji zadań własnych gromadzi dochody. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody JST składają się trzy podstawowe elementy: dochody

własne, subwencja ogólna, dotacje z budżetu państwa, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych. Dochodami JST mogą być także: środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 46 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w gminie Pęczniew w zł w latach 2010 – 2019

dochody na 1 mieszkańca w zł	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	2666,37	3042,67	3394,15	3049,38	3372,70	3328,38	3953,30	4439,21	5624,29	5905,04
dochody własne	805,27	773,46	1112,05	995,48	1104,81	1201,19	1159,93	1440,76	1688,08	1765,96
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	182,61	220,86	232,63	239,80	270,79	362,79	308,70	333,00	397,48	433,30
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	3,49	5,87	4,41	8,43	4,10	0,40	0,28	1,23	0,77	1,21
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	365,47	385,13	412,61	468,99	469,30	499,38	499,49	604,22	595,35	627,23

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

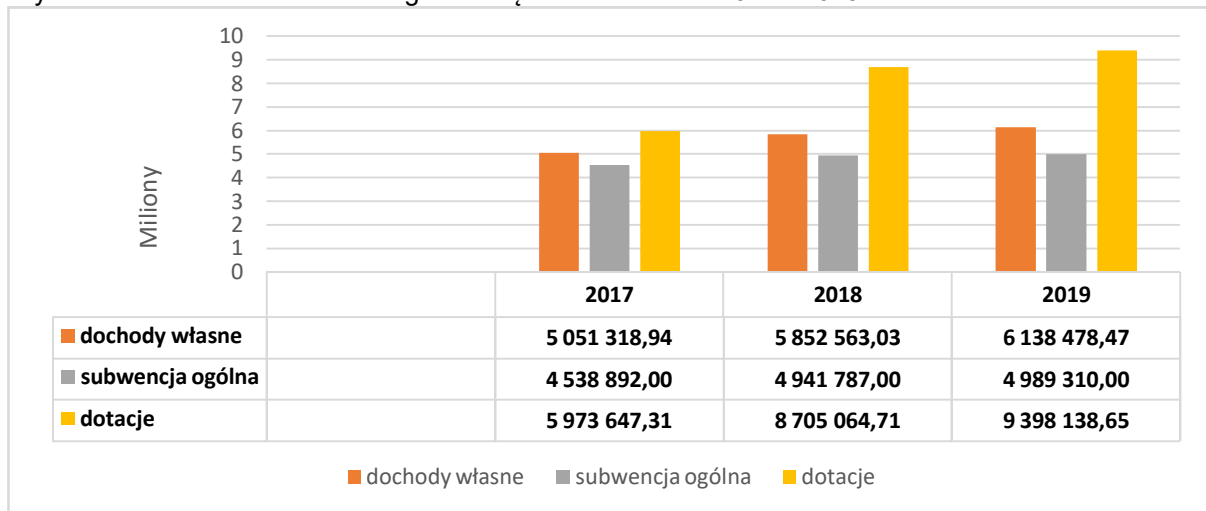
W dochodach gminy na przestrzeni badanych lat widoczne są coraz większe wpływy z podatków m.in.:

- podatku dochodowego od osób fizycznych - wzrost o 57,85% w stosunku do roku 2010 - co niewątpliwie ma związek z wzrostem dochodów mieszkańców gminy;
- podatki ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw – wzrost o 41,73% w stosunku do roku 2010;

Podatek dochodowy od osób prawnych niestety na przestrzeni badanych lat przyjmuje różne wartości – w 2019 roku zauważalny jest spadek dochodów o 65,32% w stosunku do roku.

W budżecie gminy największy udział w latach 2017- 2019 mają dotacje, które w roku 2019 wyniosły, aż 45,79%, w 2018 – 44,64%, a w 2017 – 38,38%. Zauważalny jest także na przestrzeni lat, wzrost dochodów własnych, który w 2019 roku wynosił 29,91%.

Wykres 21 Struktura dochodów w gminie Pęczniew w latach 2017 - 2019

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na finansowanie różnego rodzaju projektów inwestycyjnych Jednostki Samorządu Terytorialnego mogą ubiegać się o pozyskiwanie środków z dotacji Unii Europejskiej. Obszarów, w których gminy mogą pozyskać fundusze jest bardzo wiele, a do najważniejszych z nich należą: infrastruktura, ochrona środowiska, informatyzacja, projekty społeczne, projekty kulturalne.

Gmina Pęczniew realizuje/ zrealizowała następujące **projekty, na które uzyskała dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej** w ramach perspektywy na lata 2014 – 2020 (Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020):

- „Przedszkole równych szans” w ramach Osi Priorytetowej XI Edukacja Kwalifikacje Umiejętności, Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji, Poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna

Wartość całego projektu: 756 562,50 zł,

Kwota dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego: 643 078,12 zł.

- „Zagospodarowanie turystyczne rzeki Warty oraz Zbiornika Jeziorsko – budowa portu jachtowego wraz z zapleczem i przyłączami w Wylazłowie”

całkowita wartość projektu: 7 104 613,71

dofinansowanie projektu: 4 249 881,00 zł ze środków EFRR

- „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Pęczniew”

Całkowita wartość projektu: 1 777 181,23 zł

Dofinansowanie projektu ze środków UE wynosi 1 212 754,63 zł

- „Szkoła równych szans”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej XI Edukacja Kwalifikacje Umiejętności, Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji, Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne

Całkowita wartość projektu: 1 391 280,00zł

Dofinansowanie projektu ze środków UE: 1 293 890,40 zł

Wkład własny: 97 389,60 zł

- „Wsparcie na starcie-poszerzenie oferty edukacyjnej i wzrost liczby miejsc wychowania przedszkolnego w Gminie Pęczniew” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś priorytetowa XI Edukacja Kwalifikacje Umiejętności, Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji, Podziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna

Całkowita wartość projektu: 1 160 486,40 zł

Dofinansowanie projektu ze środków UE: 986 413,04 zł

Wkład własny: 174 073,36 zł

Gmina Pęczniew uzyskała również dofinansowanie w **ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze”** na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego dla projektu:

„Zagospodarowanie infrastruktury sportowo- rekreacyjnej przy Szkole Podstawowej w Pęczniewie”, w ramach Priorytetu 4 Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej,

Wartość operacji: 58 181,18 PLN

Wartość dofinansowania: 49 454,00 PLN

Gmina Pęczniew realizuje również projekty, na które uzyskuje **wsparcie finansowe z WFOŚiGW w Łodzi:**

- „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Pęczniew oraz przebudowa stacji uzdatniania wody w Pęczniewie”

Całkowity koszt: 4 030 000,00 zł

Dofinansowanie: 1 392 426,00 zł, w tym: pożyczka: 974 699,00 zł, dotacja: 417 727,00 zł

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Pęczniew

Całkowity koszt: 1 624 143,66 zł

Dofinansowanie: 243 580,00 zł, w tym: pożyczka: 170 507,00 zł, dotacja: 73 073,00 zł

Gmina Pęczniew zrealizowała również **kilkanaście projektów w ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013.**

2.4.2. Turystyka

Gmina Pęczniew jest interesującym obszarem rekreacyjno-wypoczynkowym. Jej główny atut to zbiornik „Jeziorsko” - doskonałe miejsce dla amatorów sportów wodnych, kąpieli, wędkarstwa jak również miłośników przyrody. Turystycznym walorem Gminy są również lasy bogate w grzyby i owoce leśne. Funkcjonują tu duże zespoły budownictwa letniskowego w Łyszkowicach i Siedlątkowie oraz ośrodki wypoczynkowe. Odwiedzający Gminę mogą liczyć na gościnność i życzliwość mieszkańców, ciszę miejscowych lasów, także skorzystać z wielu przygotowanych dla nich atrakcji. Na terenie Gminy Pęczniew w sezonie letnim odbywają się liczne imprezy kulturalne. Dla turystów lubiących

wypoczynek nad wodą przygotowane są pola namiotowe i campingi w Pęczniewie, Księżych Młynach i Popowie, ośrodki wypoczynkowe w Księżych Młynach, a także miejsca w gospodarstwach agroturystycznych. W gospodarstwach tych oferowana jest zdrowa żywność i wiejski chleb. Kwatery położone są w malowniczym sąsiedztwie zbiornika „Jeziorsko”.

Baza noclegowa gminy Pęczniew jest słabo rozwinięta i stanowią ją głównie gospodarstwa agroturystyczne, zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie zbiornika Jeziorsko, dysponujące zazwyczaj bazą noclegową dla kilkunastu gości. Poza gospodarstwami agroturystycznymi do najważniejszych obiektów bazy noclegowo – gastronomicznej należą:

- Hotel – Restauracja FREGATA w Pęczniewie,
- „SUMEX” PHU w Pęczniewie,
- Ośrodek wypoczynkowy „Vantur” w Księżych Młynach.

Prócz bazy noclegowej, ważnym elementem zagospodarowania terenów atrakcyjnych turystycznie, jest baza towarzysząca, która ma na celu umożliwienie turystom korzystanie z walorów turystycznych danego obszaru, ułatwienie uprawiania turystyki, a także zapewnienie rozrywki. Na terenie gminy do bazy towarzyszącej można obecnie zaliczyć teren przylegający do zatoki zbiornika Jeziorsko, znajdującej się w miejscowości Wylazłów. Urządzono tam plażę oraz tereny piknikowe z placem zabaw. W ramach w/w obszaru realizowane jest także przedsięwzięcie pn.: „Zagospodarowanie turystyczne rzeki Warty oraz Zbiornika Jeziorsko – budowa portu jachtowego wraz z zapleczem i przyłączami w Wylazłowie”.

Fotografia 10 Port jachtowy w Wylazłowie

Źródło: Opracowanie własne

Fotografia 11 Ośrodek turystyczny Pęczniew – Wylazłów

Źródło: Opracowanie własne

Dzięki płaskiemu ukształtowaniu terenu oraz silnym wiatrom, wiejącym na zbiorniku, akwen Jeziorsko jest chętnie wykorzystywany przez żeglarzy, zarówno jachtowych, jak i windsurfiingowych, szczególnie w północnej części zbiornika. Gmina wraz z Ludowym Klubem Sportowym „Sazan” corocznie organizuje Regaty Żeglarskie.

Turyści odwiedzający Gminę Pęczniew mogą skorzystać z aktywnego wypoczynku, któremu sprzyja bogata sieć szlaków turystycznych. Przez gminę przebiegają następujące szlaki turystyczne:

1. Łódzki Szlak Konny.

Łódzki Szlak Konny jest najdłuższy w Europie trasą przeznaczoną dla miłośników turystyki konnej i aktywnej, którego długość liczyła w momencie pierwszego oznakowania trasy 1817 km. Szlak został podzielony na dwie pętle: zewnętrzną - 49 odcinków o łącznej długości 1461 km, wewnętrzną - 12 odcinków o łącznej długości 356 km.

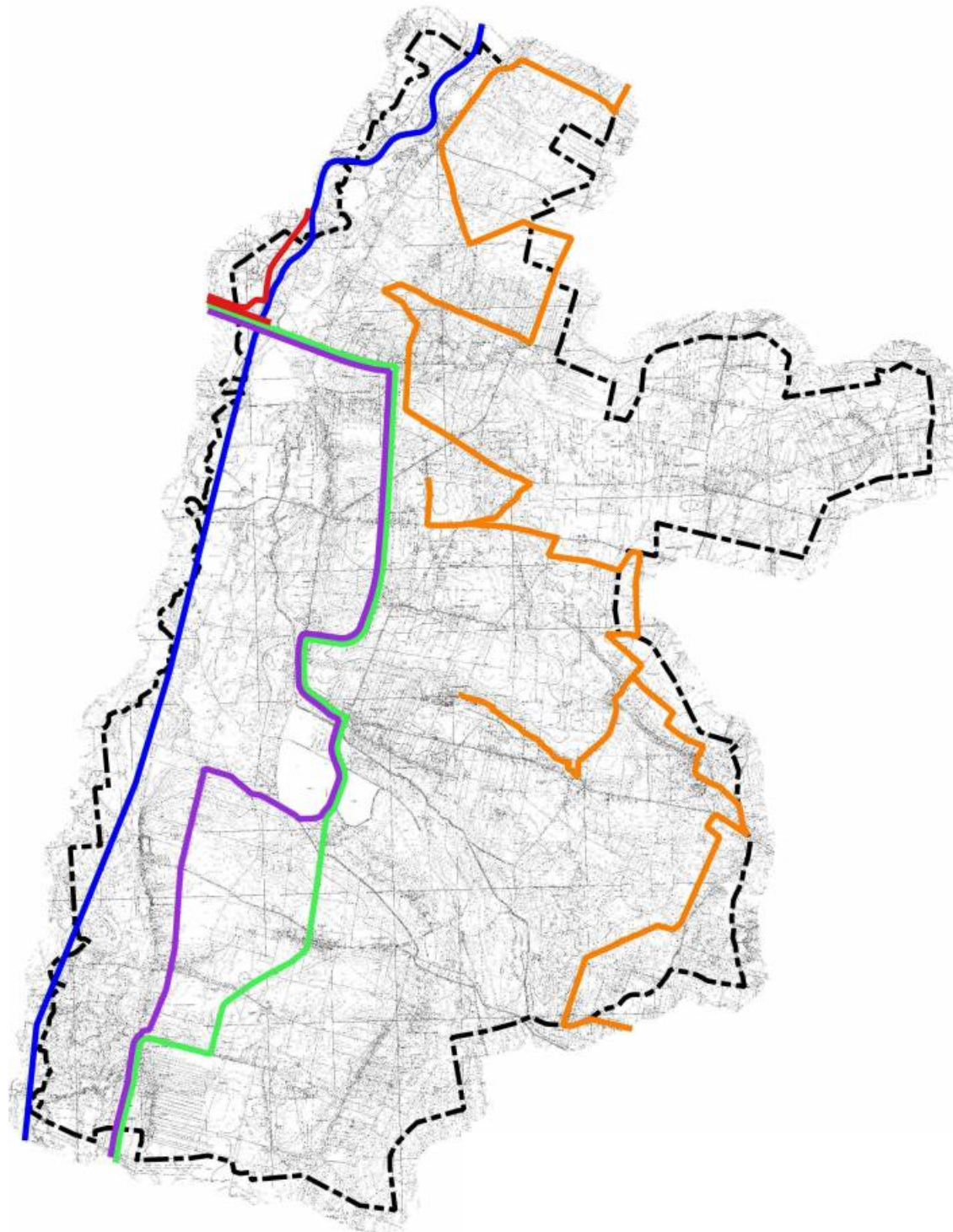
2. Szlak pieszy im. Kazimierza Deki Deczyńskiego.

Szlak turystyczny o całkowitej długości 39 km. poświęcony jest Kazimierzowi Deczyńskiemu, chłopskiemu synowi, który w latach 1818-29 był nauczycielem szkoły parafialnej w Brodni. Postać ta weszła do historii literatury polskiej poprzez swoje pamiętniki oraz osnutą na jej życiu powieść Leona Kruczkowskiego pt. „Kordian i cham”. Na trasie szlaku im. Kazimierza Deczyńskiego zwiedzić można również liczne zabytki architektury oraz budowle hydrotechniczne związane z istniejącym od 1986 r. sztucznym zbiornikiem wodnym „Jeziorsko”.

3. Szlak rowerowy „Do Gorących Źródeł”.

Trasa szlaku przebiega przez Gminy: Poddębice, Dalików, Pęczniew, Uniejów, Wartkowice i Zadzim. Łączna długość wynosi 136,5 km.

Rysunek 6 Szlaki turystyczne na terenie gminy Pęczniew

- granica gminy
- Bursztynowy Szlak Kulturowy (rowerowy)
- Bursztynowy Szlak Kulturowy (samochodowy)
- Łódzki Szlak Konny
- Nadwarciański Szlak Rowerowy
- Szlak Wodny Warty

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że lata 2020 – 2021 są dla turystyki bardzo trudnym okresem, za sprawą rozprzestrzeniającej się pandemii. Nie wiadomo jak długo poszczególne z branż będą zamknięte i w jaki sposób odbije się to na prowadzonej działalności. Zasadniczym pytaniem, a jednocześnie największym zmartwieniem jest to, komu uda się przetrwać ten czas i nie zamknie prowadzonej działalności gospodarczej.

Jak czytamy na stronie internetowej Komisji Europejskiej:

„Obecny kryzys jest szansą na poprawę odporności sektora i przyspieszenie transformacji ekologicznej i cyfrowej w europejskiej turystyce. Europa powinna pozostać najpopularniejszym kierunkiem turystycznym, a branża turystyczna musi być motorem wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Zrównoważona odbudowa wymaga bardziej zrównoważonego i przystępnego cenowo transportu oraz lepszych połączeń, inteligentnego zarządzania przepływami turystycznymi, zróżnicowania oferty turystycznej, umiejętności w dziedzinie zrównoważonego rozwoju dla osób zawodowo zajmujących się turystyką oraz zwiększenia świadomości na temat różnorodności krajobrazów i bogactwa kulturowego w Europie.”

Należy też zwrócić uwagę na fakt, że w wyniku pandemii Polacy coraz częściej wybierają na miejsca odpoczynku obszary położone blisko miejsca zamieszkania, silnie powiązane z przyrodą, z możliwością przebywania na łonie natury w miejscach malowniczych, spokojnych, z dala od zgiełku miast i tłumów turystów. Można w tych trendach upatrywać nadziei na rozwój turystyki i większy ruch turystyczny w gminie Pęczniew w najbliższych latach.

Fotografia 12 Stawy hodowlane w okolicach Pęczniewa

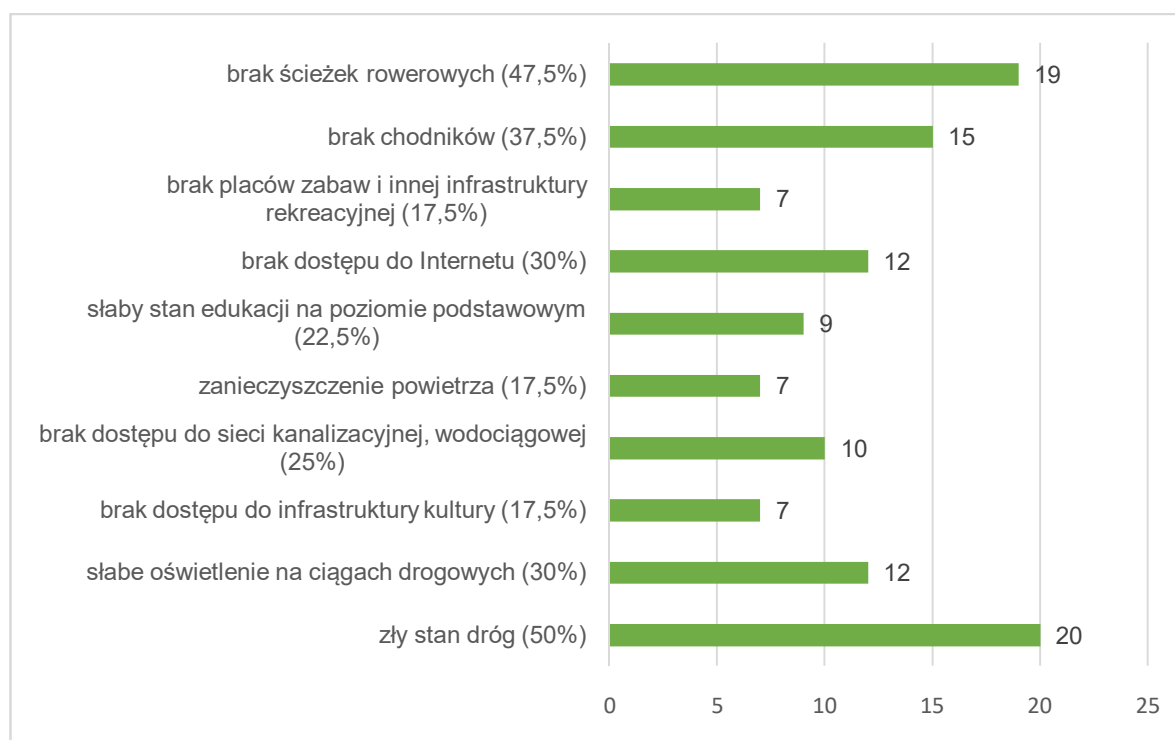
Źródło: Opracowanie własne

2.5. Wyniki badań ankietowych

Niezwykle ważnym elementem tworzenia strategii jest dialog społeczny. Dlatego też mieszkańcy mogli wziąć udział w tworzeniu strategii - wypełnić interaktywne ankiety, w których wypowiedzieli się o największych problemach gminy oraz pożądanym kierunkach rozwoju, odpowiedzi mieszkańców zostały wzięte pod uwagę w procesie tworzenia strategii. Poniżej przedstawiono wyniki badań ankietowych:

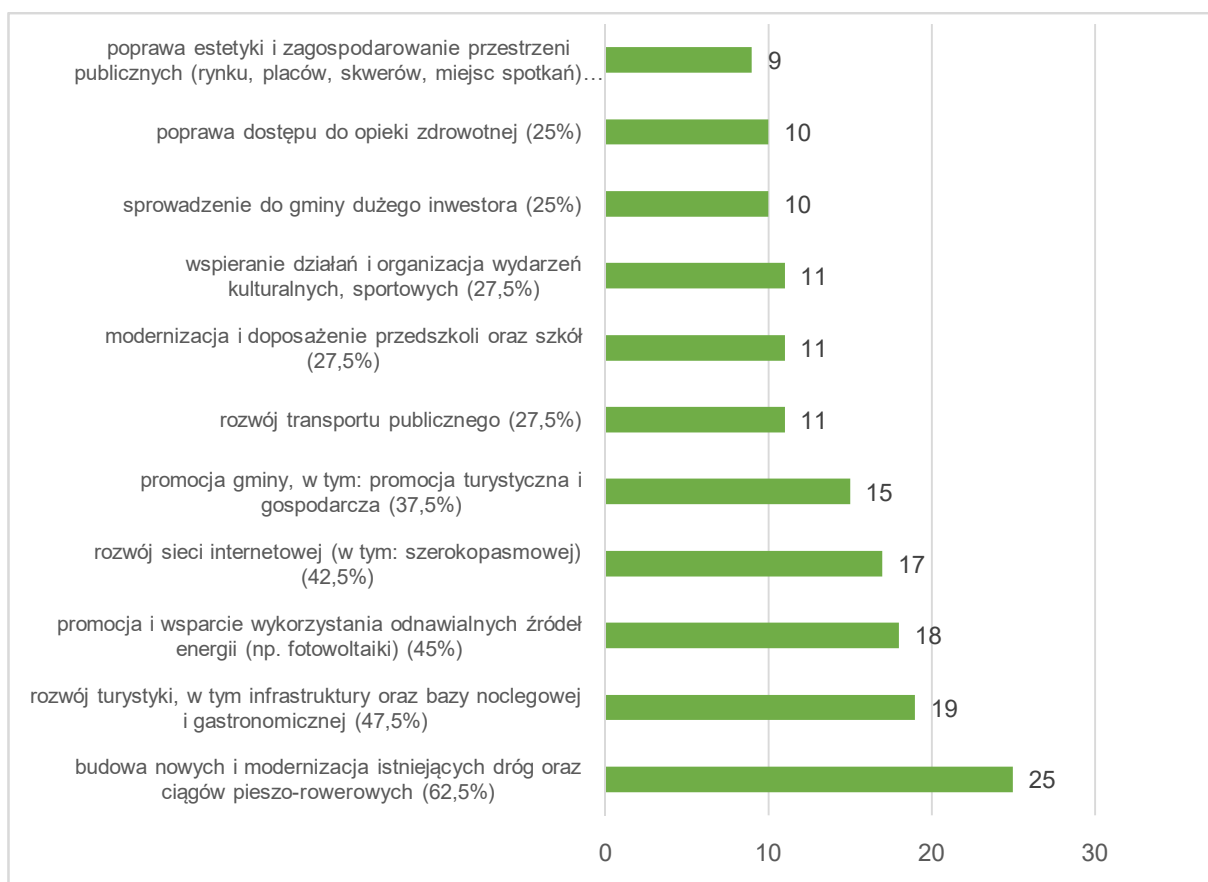
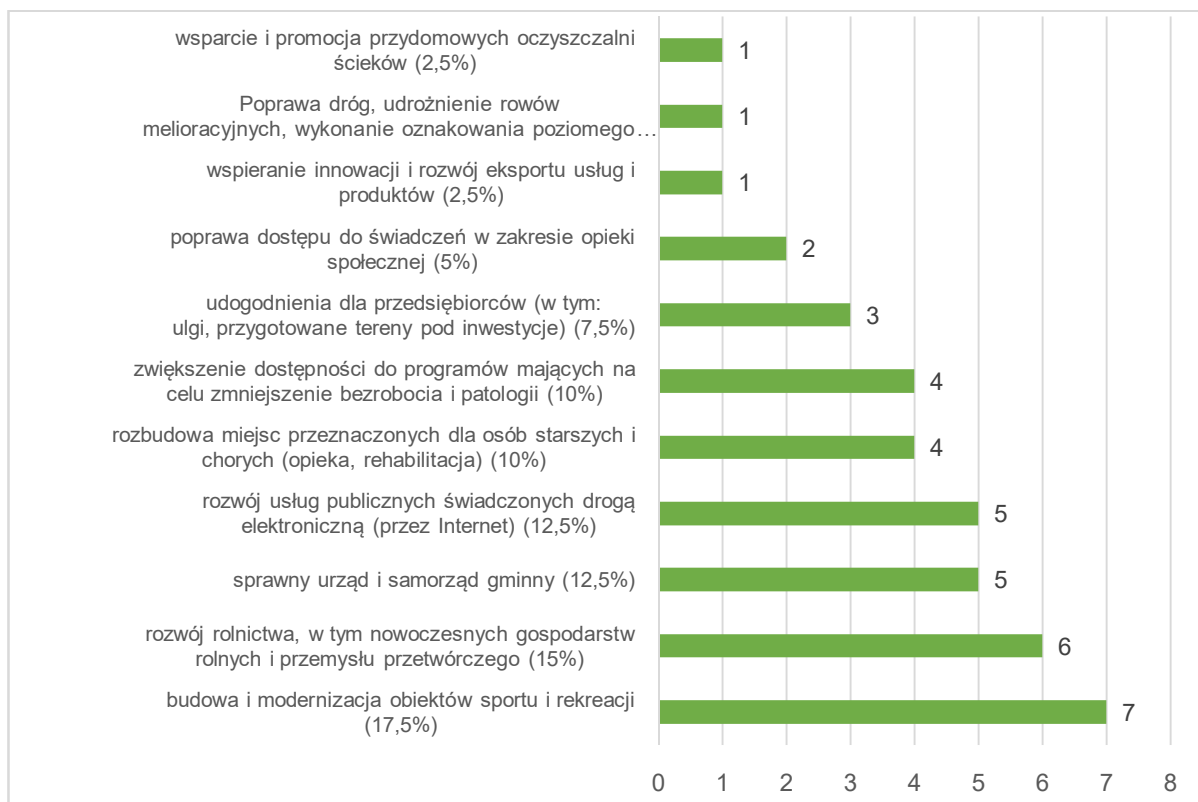
Jakie są największe problemy naszej gminy?

- udzielono 40 odpowiedzi (jedna osoba mogła wybrać kilka problemów);

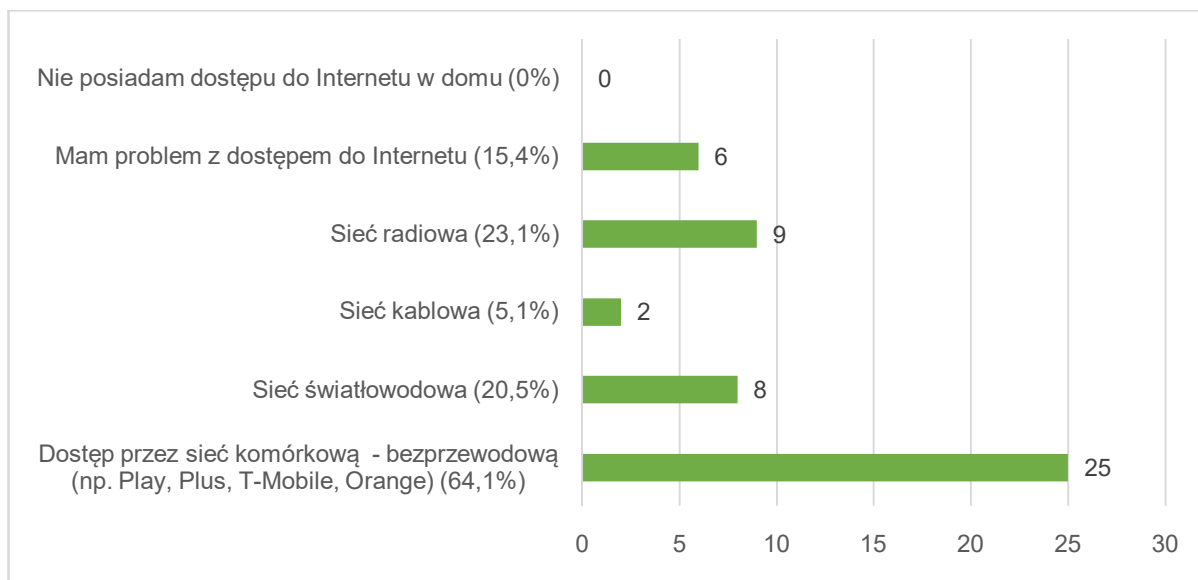
Proszę o wybranie maksymalnie 6 priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w latach 2021-2027.

- udzielono 40 odpowiedzi
- wyniki podzielono na 2 wykresy ze względu na dużą prezentowaną ilość danych, uszeregowano je od najmniejszej do największej liczby uzyskanych głosów;

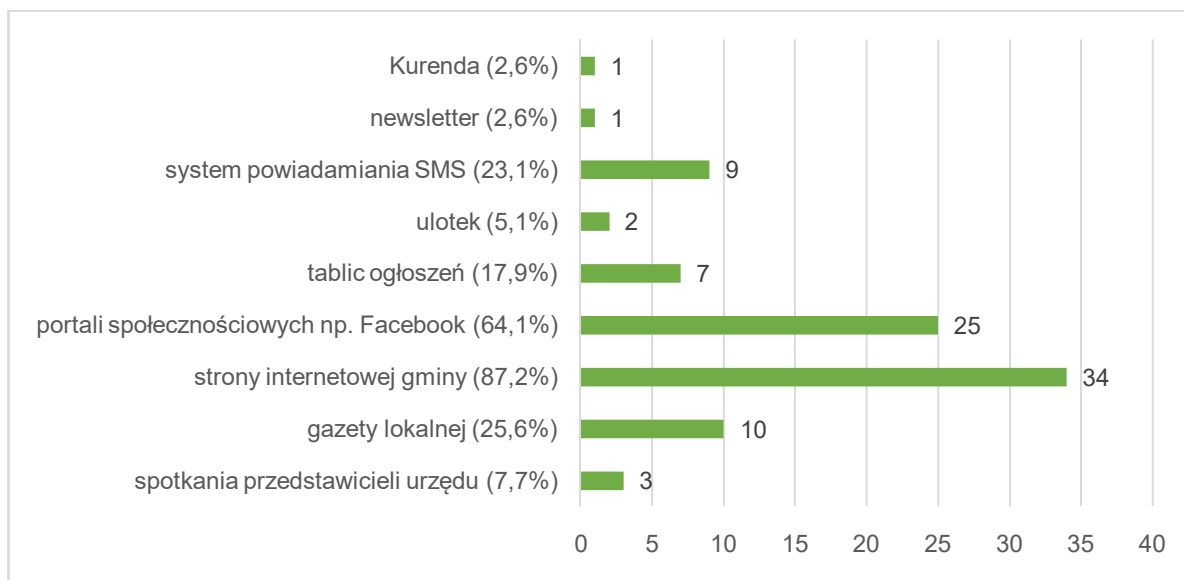

Jaki typ dostępu do Internetu Państwo posiadacie?

- udzielono 39 odpowiedzi (istniała możliwość wybrania kilku opcji);

Z jakich źródeł chciałaby Pani/chciałby Pan otrzymywać informacje o działaniach władz Gminy i wydarzeniach lokalnych?

- 39 osób udzieliło odpowiedzi (istniała możliwość wybrania kilku opcji);

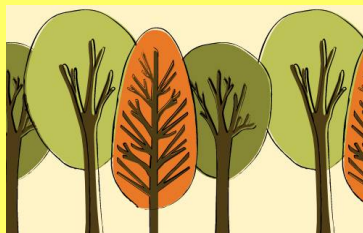

2.6. Analiza SWOT

SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA	
	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dobre połączenie komunikacyjne z głównymi ośrodkami regionu poprzez drogę wojewódzką nr 478 oraz dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych. – Silnie zakorzenione więzi kulturowe, głęboka świadomość dziedzictwa historycznego i kulturowego; – Przynależność do organizacji i stowarzyszeń skupiających samorządy nawet o krajowym zasięgu działania; – Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej; – Utrudniony dostęp do narkotyków; – Coraz większa aktywność fizyczna mieszkańców; – Dobre warunki mieszkaniowe; – Coraz mniejsza liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej; – Korzystanie ze środków EFRR oraz EFS; 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszająca się liczba ludności; – Ujemny przyrost naturalny; – Ujemne saldo migracji wewnętrznych w większości lat w badanym okresie czasu; – Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; – Problem ubóstwa i marginalizacji osób ubogich oraz niepełnosprawnych; – Występowanie problemu patologii społecznych; – Niewystarczające środki na pomoc dla osób potrzebujących; – Niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc spotkań ludzi młodych, ale również dorosłych i turystów; – Brak organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w Pęczniewie oraz w poszczególnych wsiach; – Brak miejsca spotkań dla dzieci, młodzieży i seniorów, ograniczony stopień budowania więzi międzyludzkich, brak motywacji; – Brak aktywności społecznej mieszkańców, trudności w kształtowaniu nowych liderów; – Zbyt małe możliwości rozwoju zawodowego i podwyższania kwalifikacji zawodowych; – Ostatnim dostępnym szczeblem kształcenia jest poziom podstawowy; – Brak pracy dla osób wykształconych, spełniającej ich ambicje i wykorzystującej wiedzę i umiejętności; – Brak inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet; – Brak działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych; – Brak dostępu do informacji we wszystkich sferach życia mieszkańców;

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

MOCNE STRONY

- Brak rozwiniętego przemysłu, degradującego środowisko naturalne gminy,
- Zbiornik Jeziorsko – urozmaicona szata roślinna oraz świat zwierząt reprezentowany przez liczne, w tym rzadkie gatunki ptaków
- Wykorzystanie zbiornika Jeziorsko w formie elektrowni wodnej
- Brak zakładów przemysłowych emitujących znaczne zanieczyszczenia do powietrza;
- Występowanie dolin rzecznych, łąk, lasów;
- Występowanie różnych form ochrony krajobrazu; Wysokie walory przyrodnicze Gminy, w tym krajobrazowe;
- Mała degradacja środowiska przyrodniczego;
- Stosunkowo niskie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenach oddalonych od ciągu komunikacyjnych
- Dobry stan gleb;

SŁABE STRONY

- Wysokie prawdopodobieństwo występowania problemu suszy – ostatnie odnotowane w 2019 roku;
- Niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna;
- Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości płynne, nielegalne wykorzystywanie nie eksploatowanych studni jako zbiorników na nieczystości ciekłe, powodujące bezpośrednie zanieczyszczenie gleb i wód;
- Emisja zanieczyszczeń z lokalnego transportu samochodowego oraz emisja pyłów i gazów ze spalania węgla w domowych piecach;
- Zbyt niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla produkcji energii elektrycznej i ciepłej;
- Niska efektywność energetyczna budynków prowadząca do zwiększonego zużycia paliw;
- Zanieczyszczenie powietrza szczególnie przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz emisja niska z gospodarstw z domowych;
- Słaba świadomość ekologiczna społeczeństwa;

TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA

MOCNE STRONY

- Wysokie walory przyrodnicze Gminy, w tym krajobrazowe; potencjał środowiska przyrodniczego (m.in. położenie zbiornika Jeziorsko na terenie gminy), jego duże walory i zasoby, dzięki którym gmina może rozwijać turystykę i rekreację,
- Bogata historia i tradycja regionu;
- Funkcjonowanie klubów sportowych;
- Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej w Pęczniewie,
- Działalność różnych organizacji i zrzeszeń;
- Występowanie obiektów zabytkowych;
- Funkcjonowanie obiektów bazy turystycznej i noclegowo-gastronomicznej i sportowej;
- Występowanie szlaków turystycznych;

SŁABE STRONY

- Niska atrakcyjność gminy w zakresie turystyki i rekreacji (niewystarczające wykorzystanie atutów)
- Niewystarczający poziom rozwinięcia bazy sportowej i rekreacyjnej, w tym brak ścieżek rowerowych oraz infrastruktury służącej rozwojowi elektromobilności;
- Niska liczba miejsc spotkań dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- Niewystarczająca promocja Gminy, brak ujednoczonych materiałów promocyjnych;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO

MOCNE STRONY

- Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne dla rozwoju przedsiębiorczości – głównie w oparciu o funkcje turystyczno-wypoczynkowe;
- Zwiększająca się świadomość, co do możliwości wykorzystania funduszy unijnych;
- Stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych;
- Wysoki poziom aktywizacji gospodarczej;

SŁABE STRONY

- Niska innowacyjność;
- Braki w podstawowej infrastrukturze technicznej sprzyjającej powstawaniu przedsiębiorstw;
- Brak większej ilości dużych inwestycji;
- Stosunkowo niski poziom wykształcenia zawodowego rolników;
- Niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych - trudności w dostosowaniu się do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- Rozdrobnienie gospodarstw rolniczych, a przy tym niska ich dochodowość;
- Niewielki udział gospodarstw nowoczesnych w ogóle;
- Niski udział upraw ekologicznych w ogóle produkcji rolniczej;
- Brak pracy dla ludzi młodych i wykształconych

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY

- Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa;
- Prawidłowo rozwinięta sieć połączeń drogowych;
- Dobrze rozwinięta sieć elektroenergetyczna;
- Funkcjonowanie segregacji odpadów u źródła;
- Funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Dobrze rozwinięta sieć telefoniczna;

SŁABE STRONY

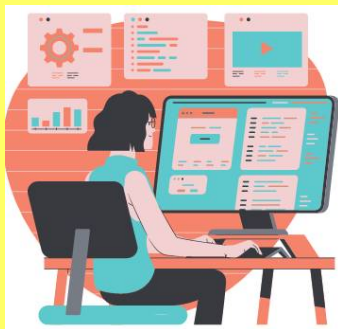
- Znaczne braki w systemie kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalniach ścieków w miejscach, gdzie budowa zbiorczych systemów jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona
- Brak dostępu do gazu z sieci;
- Niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- Budynki wymagają termomodernizacji, niska efektywność energetyczna budynków;

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- Brak ścieżek rowerowych;
- Część dróg wymaga przebudowy i modernizacji;
- Stacje uzdatniania wody pozostają w średnim stanie technicznym;
- Budynki komunalne wymagają remontu;

EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

MOCNE STRONY

- Dostęp do biblioteki publicznej;
- Dostęp do bazy kultury, bogate tradycje i historia;
- Dobra baza szkolnictwa;
- Wykorzystywanie funduszy unijnych dla realizacji projektów społecznych, w tym m.in. zakup tablic interaktywnych, laptopów, pomocy dydaktycznych oraz realizacja zajęć specjalistycznych, dydaktycznych z dziećmi zdolnymi oraz zajęć ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych;
- Dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów;

SŁABE STRONY

- Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców;
- Zbyt mała liczba osób posiadających wykształcenie w kierunku rolno- spożywczym, które ułatwiłoby zoptymalizowanie i unowocześnienie pracy gospodarstw rolniczych;
- Nierówny dostęp do kształcenia;
- Marginalizacja dzieci i młodzieży, a także osób starszych o niższym statusie społecznym;

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

MOCNE STRONY

- Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej;
- Dostęp do bezpłatnych badań profilaktycznych;
- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pęczniewie;
- Funkcjonowanie gminnych programów służących społeczeństwu, np. dotyczących problemów alkoholowych i narkotyków;
- Działalność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej;
- Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej;

SŁABE STRONY

- Brak rozwiniętej opieki medycznej, dostępu do lekarzy specjalistów, niedostateczna promocja zdrowia i badań profilaktycznych;
- Problem ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu, niepełnosprawności;
- Niekorzystna sytuacja osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą;
- Coraz większe zagrożenia dla zdrowia młodych ludzi, wynikające ze zmiany stylu życia;
- Niedostateczne środki finansowe na realizację zadań i zaspakajanie potrzeb społeczeństwa korzystającego z pomocy społecznej;

SZANSE

- Przynależność do rozwijającego się województwa;
- Wykorzystanie walorów przyrody, szczególnie w kierunku rozwoju turystyki;
- Promowanie regionu przez jednostki zewnętrzne;
- Utrzymujący się w Polsce wzrost gospodarczy;
- Wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej;
- Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej;
- W wyniku pandemii koronawirusa Covid-19 paradoksalnie zwiększa się zainteresowanie turystyką wypoczynkową zlokalizowaną blisko miejsca zamieszkania, ale jednak w zaciszu, na łonie natury, z dala od miejskiego zgiełku, co czyni gminę Pęczniew niezwykle atrakcyjną dla turystów – mieszkańców większych miast;

ZAGROŻENIA

- Postępujące zjawisko zaniku więzi społecznych;
- Zanieczyszczenie środowiska spowodowane emisją niską oraz ruchem samochodowym;
- Brak środków na rozwój firm;
- Duża konkurencja wśród wnioskujących o wsparcie ze środków Unii Europejskiej;
- Pandemia Covid-19;
- Bezrobocie strukturalne;
- Spadek szybkiego tempa wzrostu gospodarczego;
- Słaby rozwój małych i średnich firm spowodowany dużymi kosztami pracy – podatki, ZUS;
- Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego;
- Niska opłacalność produkcji rolnej;
- Rozpowszechniony handel produktami przez sieć Internet oraz duża dostępność produktów o niskiej jakości i cenie np. z Chin, na czym mogą tracić lokalni przedsiębiorcy;

2.7. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie

Wśród najważniejszych problemów gminy Pęczniew z pewnością należy wymienić te związane z podstawową infrastrukturą techniczną. Z jednej strony jest ona istotna z punktu widzenia mieszkańców, jako podstawowy element codziennego życia, ułatwiający funkcjonowanie, z drugiej zaś strony służy ona rozwojowi gminy i jeśli nie stanowi „oczywistego”, bezpośredniego bodźca do rozwoju, to z pewnością tego rozwoju nie utrudnia, nie stanowi dla niego bariery.

Wymienić należy zatem w tym miejscu problemy związane z infrastrukturą drogową, zarówno sam stan dróg (np. w kierunku Warty), jak i brak chodników oraz ścieżek rowerowych, które w mniejszych miejscowościach są niezbędne dla mieszkańców – ułatwiają one poruszanie się, ale przede wszystkim stanowią o bezpieczeństwie pieszych oraz użytkowników jednośladów. Jest to również infrastruktura niezbędna z punktu widzenia rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej w gminie, również tej uwzględniającej elektromobilność.

Mieszkańcy gminy narzekają również na zaśmiecenie gminy, szczególnie w okolicy zbiornika Jeziorska. Jest to także bardzo istotny problem, zarówno ze względów estetycznych jak i ze względu na zagrożenia płynące dla środowiska naturalnego, lokalnej flory i fauny.

Zwraca się w gminie uwagę na problem nierozwiniętej sieci kanalizacyjnej, braku przydomowych oczyszczalni ścieków. Ze względów ekonomicznych nie w każdej z miejscowości sieć kanalizacyjna może zostać poprowadzona, jednak przydomowe oczyszczalnie ścieków – przy wsparciu zewnętrznym udzielonym mieszkańcom – mogą zostać wybudowane przy większości domostw. Mieszkańcy są również otwarci na walkę z zanieczyszczonym powietrzem, wskazują jednak, że potrzebują zewnętrznego wsparcia, dofinansowania na budowę instalacji odnawialnych źródeł energii w swoich gospodarstwach domowych.

Potencjał rozwojowy gminy stanowią jednak przede wszystkim jej mieszkańcy, to oni zamieszkują i pracują w gminie, odprowadzają podatki. To właśnie mieszkańcy stymulują (bądź nie) rozwój całej gminy oraz swoich miejscowości. Dlatego tak istotne jest zadbanie o poziom ich codziennego życia, stwarzanie podstaw dla nauki, rozwoju, rekreacji. W związku z tym znaczne zasoby powinny zostać przeznaczone na rozwój szkolnictwa, infrastruktury sportu i rekreacji, a także organizacji zajęć dla wszystkich grup wiekowych od najmłodszych po najstarszych mieszkańców, tak by oni sami stanowili o atrakcyjności gminy, jako miejscu przyjaznemu turystom i nowym mieszkańcom.

W miejscu tym należy wspomnieć o konieczności promocji gminy. Zadowoleni mieszkańcy z pewnością sami w codziennym życiu, niejako „przy okazji” będą promować gminę podczas zwyczajnych, codziennych rozmów, jednak z pewnością potrzebna jest w gminie zorganizowana, przemyślana promocja uwzględniająca oczywiście zbiornik Jeziorsko i wszystkie związane z nim atrakcje, ale również lokalnych przedsiębiorców, np. Alpaki Cudaki, kozie sery z Drużbina, stawy hodowlane.

Jak zapisano w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pęczniew: „Atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa gminy Pęczniew sprzyja także rozwojowi funkcji usługowej (m.in. usług obsługi turystyki). Głównym obszarem rozwojowym turystyki są tereny leżące w sąsiedztwie zbiornika Jeziorsko. Istniejąca obecnie na terenie gminy infrastruktura turystyczno – wypoczynkowa nie jest wystarczająca, w porównaniu do możliwości, jakie stwarza zbiornik o takiej powierzchni, i wymaga lepszego zagospodarowania w tym zakresie. Na terenie Pęczniewa funkcjonuje grupa gospodarstw agroturystycznych, jednak istniejące nad Jeziorskiem zaplecze noclegowe nie spełnia wymagań turystów, którzy są gotowi zapłacić więcej, ale za lepsze warunki pobytu i wyższą jakość usług. Walory krajobrazowe i kulturowe predestynują gminę do rozwoju działalności agroturystycznej. Przez teren gminy przebiega „Łódzki Szlak Konny”, funkcjonują stadniny i są turyści chętni do korzystania z tej formy rekreacji, należałoby jednak dostosować do ich potrzeb ścieżki i szlaki. Lokalizacja bazy turystyczno-rekreacyjnej wykorzystująca wszystkie atuty gminy oraz podniesienie standardu świadczonych usług odegrałyby rolę stymulatora rozwoju turystyki na terenie gminy. Podniesienie atrakcyjności gminy jest możliwe poprzez wyznaczenie terenów aktywnego i biernego wypoczynku oraz powiązanego z tą funkcją zaplecza gastronomiczno-noclegowego. W ostatnich latach zaobserwowano zwiększającą się liczbę turystów korzystających z akwenu i jednostek pływających (łódki, deski, skutery), widać też zwiększającą się liczbę budynków rekreacji indywidualnej, będących głównie bazą dla mieszkańców Łodzi i Sieradza.”

3. Trendy rozwojowe

Realizacja Strategii musi być skorelowana z trendami rozwojowymi. Chodzi tu o trendy w gospodarce światowej, które bezpośrednio wpływać będą na rozwój gminy w okresie programowania. Coraz bardziej pogłębia się integracja Polski z krajami europejskimi i światem. Tereny wiejskie również czerpią z tej otwartości, a rozwój gospodarki światowej bezpośrednio wpływa na rozwój gospodarki lokalnej. Wskazane trendy są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Wzięto jednak pod uwagę zmiany w światowej gospodarce spowodowane pandemią koronawirusa COVID – 19 i prognozowane zmiany, które dotyczyć będą całego okresu realizacji Strategii.

Mieszkańcy gminy coraz częściej korzystać będą z globalizacji. Swoboda przemieszczania się wewnątrz Unii Europejskiej (i nie tylko) spowoduje, że mieszkańcy coraz częściej korzystać będą ze wspólnego rynku. Ostatnie lata to etap otwierania się przedsiębiorstw i mieszkańców na kontakty międzynarodowe. Kolejne lata to dalsza integracja i tworzenie powiązań korporacyjnych z firmami spoza naszego kraju. Rozwój technologii informatycznej i konieczność korzystania z nowych środków komunikacji spowoduje, że kontakty z Europą i światem staną się łatwiejsze, tańsze, a co za tym idzie bardziej dostępne dla mieszkańców gminy. Zamknięcie gospodarek spowodowane COVID – 19 w latach 2020 – 2021 nauczyło wielu przedsiębiorców działać, pomimo utrudnień w przemieszczaniu się. Jednak należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że nie wszyscy mieszkańcy, firmy z terenu gminy potrafią przystosować się do zmian. Ostatnie lata pokazały, że firmy opierają swoją konkurencyjność na szybkim wprowadzaniu zmian w procesie produkcyjnym i organizacyjnym. Dlatego też, aby rozwijać gospodarkę gminy należy szczególną uwagę poświęcić edukacji firm i przyszłych przedsiębiorców. O ile to możliwe, należy skupić się na budowaniu potencjału nowoczesnej, innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy i kontaktach międzynarodowych. Wprowadzenie ruchu bezwizowego pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi pozwala w kolejnych latach budować nowe rynki zbytu. To szansa dla lokalnych przedsiębiorców, którą trzeba wykorzystać.

Należy się również liczyć ze zmianami demograficznymi na terenie całego województwa łódzkiego. Wgminie Pęczniew odnotowuje się coraz mniejszą liczbę mieszkańców, taka sama tendencja zauważalna jest w powiecie poddębickim i sieradzkim ogółem. Strefy gospodarcze będą skupiać się na dużych aglomeracjach miejskich, co będzie skutkowało marginalizacją mniejszych ośrodków miejskich takich jak Pęczniew. Firmy innowacyjne będą więc skupiały się w Łodzi, nie w okolicach Pęczniewa, czy Poddębic. Wpłynie to bezpośrednio na rozwój gminy w kolejnych latach.

Kolejne lata to szybki wzrost przepustowości połączeń internetowych. Nastąpi szybki rozwój sieci 5G, co spowoduje nową erę w cyfryzacji naszego życia. Szybki transfer danych otworzy możliwości do rozwoju nowych firm i rozwój już istniejących nie tylko w branży informatycznej. W

kolejnych latach w naszych domach, gospodarstwach zagospodzą nowe urządzenia. Połączenie ich z siecią informatyczną spowoduje, że samodzielnie podejmować będą decyzje, sterować systemem grzewczym, energetycznym. Już dzisiaj coraz częstsze w gminie są samobieżne odkurzacze czy kosiarki do trawy. Sterować możemy kamerami, piecami. Już niedługo zegarek zmierzy nam tętno, puls i prześle wyniki do ośrodka zdrowia. To duże ułatwienie, szczególnie dla ludzi starszych, gdzie konieczne jest częste monitorowanie stanu zdrowia. Rewolucja następuje również w kulturze i naszych przyzwyczajeniach. Telewizje zastępują platformy streamingowe, muzyka jest łatwo dostępna w Internecie. Przykłady można mnożyć, jednak kolejne lata to szybkie zmiany, które należy monitorować i wykorzystywać do rozwoju. Szczególnie chodzi o firmy, które mogą wyznaczać nowe zmiany w gospodarce lokalnej. Rozwój kosiarek automatycznych wymaga stworzenia ich serwisu a rozwój e-handlu powoduje, iż warto pomyśleć o stworzeniu sklepu internetowego. Jednak w gminie ujawnia się jeden problem, na który zwrócić muszą władze gminy w kolejnych latach. Jest to pełny dostęp do technologii informacyjnej oraz szybkiego, taniego Internetu. Może więc dojść do sytuacji, iż dostęp do szybkiego Internetu warunkować będzie rozwój gospodarczy. Należy dłożyć więc wszelkich starań, aby jak najszybciej umożliwić wszystkim mieszkańcom dostęp do szybkiej sieci internetowej. Jak pokazują doświadczenia roku 2020/2021 (nauka zdalna w szkołach), w dalszym ciągu występują poważne problemy z dostępem do urządzeń i Internetu w gospodarstwach domowych. Chodzi głównie o osoby o niższych dochodach. Dlatego wyzwaniem staje się stworzenie programu pełnego dostępu do podstawowych usług cyfrowych.

Innym, silnym trendem w gospodarce będzie rozwój elektromobilności. Szacuje się, że samochody, autobusy i inne pojazdy elektryczne będą stawały się coraz tańsze, a co z tym związane również coraz częściej wykorzystywane w gospodarstwach domowych. Do rozwoju elektromobilności z pewnością przyczynią się decyzje podejmowane przez lokalne władze, które mogą zachęcać mieszkańców, ale również dawać dobry przykład w tym zakresie. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że dla rozwoju elektromobilności w gminie niezbędna jest odpowiednia infrastruktura, która stanie się bodźcem dla miejscowej ludności do wprowadzenia zmian.

Trend w rozwoju elektromobilności wiązał się będzie bezpośrednio ze zmianami w lokalnej i regionalnej gospodarce. Nastąpi wzrost popytu na zakłady mechaniki pojazdowej dostosowane do obsługi pojazdów elektrycznych. Zmieni się specyfika tych zakładów. Wykonywanych będzie coraz mniej prac mechanicznych, coraz więcej z zakresu zaawansowanej elektroniki i informatyki. Pojazdy elektryczne posiadają zaawansowane systemy elektroniczne, które już za kilka lat umożliwią np. jazdę autonomiczną. Konieczne jest więc przekwalifikowanie mechaników pojazdowych i przygotowanie kadr do obsługi pojazdów napędzanych przez silniki elektryczne.

Problemem gminy i całego województwa będzie dostęp do wody i okresowe susze. Zjawisko suszy jest złożonym procesem zachodzącym w środowisku przyrodniczym. Prowadzi do zmniejszenia zasobów wodnych i powolnego wyczerpywania się wód w zlewni. W następstwie suszy atmosferycznej pojawia się tzw. susza glebowa. Dalszy brak opadów prowadzi do suszy rolniczej, negatywnie wpływającej na produkcję roślinną. Susza to złożony proces, którego konsekwencją jest zmniejszenie ilości wody w danym ekosystemie. Główną przyczyną tego zjawiska jest długotrwały

brak opadów atmosferycznych, połączony często z wyższą temperaturą powietrza, a także cyrkulacją powietrza (wiatry), która znacząco zwiększa wysuszenie. Przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód gruntowych oraz zmniejszenie przepływów rzecznych stwarza bezpośrednie zagrożenia gospodarczo-społeczne i ekonomiczne dla człowieka. Szczególnie narażone jest rolnictwo, gdyż zmniejszają się plony roślin uprawnych a zwiększają straty ekonomiczne. Występuje wówczas tzw. „susza „gospodarcza”. Całe województwo łódzkie jest w kolejnych latach zagrożone suszą strukturalną. Widać to również w gminie Pęczniew, o czym wspomniano w rozdziale charakteryzującym stan gospodarki oraz rolnictwa w gminie. Na polach uprawnych występuje problem niedoboru wody. W całym województwie susze prowadzić będą do zmian gospodarczych i demograficznych. Należy się liczyć z pogłębianiem się poziomów warstw wodonośnych i zamieranie ekosystemów na powierzchni. Następować będzie stepowanie terenów. Największym wyzwaniem staje się zapewnienie nieprzerwanych dostaw wody dla wszystkich mieszkańców.

Dużą szansą dla Gminy jest rozwój funkcji turystycznej i okołoturystycznej wokół Zbiornika Jeziorsko. Funkcja turystyczno-wypoczynkowa oraz rekreacji indywidualnej już pełni istotną rolę w gminie, za sprawą występujących tu walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Wyróżnić tu należy wspomniany zbiornik Jeziorsko, a także zwarte kompleksy leśne, stanowiące dla turystów miejsce spokoju i wypoczynku od zgiełku i zanieczyszczeń miejskich. W Pęczniewie oraz Księżych Młynach funkcjonują ośrodki wypoczynkowe posiadające własną bazę i zaplecze sportowo-wypoczynkowe. Zabudowa rekreacji indywidualnej występuje na obszarze całej gminy, zaś duża ich koncentracja znajduje się na terenie sołectw: Siedlątków, Popów, Brodnia Kolonia, Łyszkowice, Księża Młyny i Księża Wólka. Bazę noclegową uzupełniają tu również liczne gospodarstwa agroturystyczne. Z tego powodu Gmina pragnie wykorzystać lokalne zasoby i wzmocnić swoją rolę oraz zwiększyć atrakcyjność turystyczną.

Wskazuje się zatem na wzrost znaczenia usług turystyki i rekreacji, w kontekście możliwości polepszenia warunków życia mieszkańców oraz podnoszenia rangi gminy w strukturze całego powiatu.

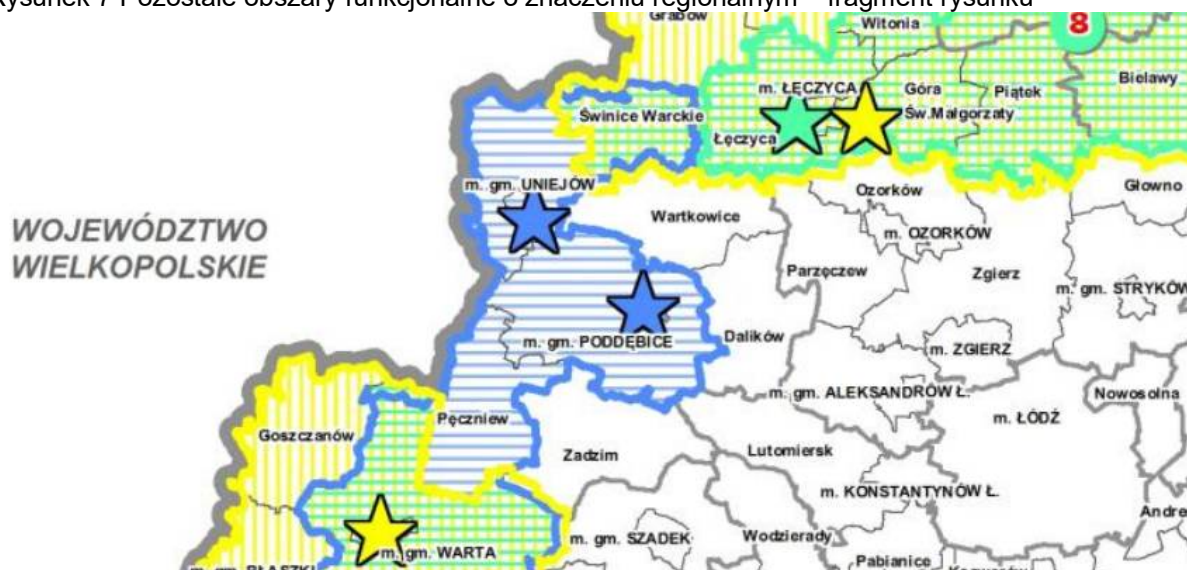
Jak zapisano w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pęczniew*: „Atrakcyjność turystyczną gminy mogłaby podnieść także lokalizacja wypożyczalni rowerów, z których można byłoby korzystać na terenie gmin, położonych wokół Jeziorska. W ostatnich latach gmina podjęła inwestycje zmierzające do zwiększenia swojego potencjału turystycznego. Są to m.in. modernizacja i rewitalizacja parku w Pęczniewie oraz działania związane z zagospodarowaniem terenu zatoki w wylazłowskim porcie (plaża, plac zabaw, budowa parkingu z drogami dojazdowymi, zagospodarowanie turystyczne rzeki Warty oraz zbiornika Jeziorsko – budowa portu jachtowego wraz z zapleczem i przyłączykami w Wylazłowie). Podejmowane są działania na rzecz promocji regionu, w celu stworzenia produktu turystycznego w oparciu o zbiornik Jeziorsko. W celu poprawy zagospodarowania zbiornika i stworzenia atrakcyjnych warunków turystycznych wszystkie gminy położone nad brzegami zbiornika Jeziorsko nawiązały współpracę i realizują wspólne przedsięwzięcia w ramach „Lokalnej Grupy Działania (LGD) Przymierze Jeziorsko”, jest to inicjatywa zapoczątkowana w 2006 r., która ma na celu rozwój obszaru wokół Jeziorska, przy wykorzystaniu środków unijnych. Wskazane jest kontynuowanie takich działań, a nawet zwiększenie wysiłków w tej dziedzinie”.

4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy został zawarty w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew i będzie aktualny na lata 2021 -2027. Studium przedstawia poglądy i deklaracje na temat kierunków działań podejmowanych przez Samorząd dla rozwoju gminy. Przyjmuje się zrównoważony rozwój obszaru gminy jako podstawę do formułowania kierunków zasad i warunków zagospodarowania. Polityka przestrzenna określona w dokumencie odpowiada zasadom ustanowionym przepisami prawa, a jednocześnie posiada charakter wytycznych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Pęczniew wpisuje się w Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego.

Zgodnie z zapisami **Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+**, gmina Pęczniew zalicza się do tzw. Pozostałych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym. Obrazuje to poniższy fragment mapy zaczerpnięty z planu.

Rysunek 7 Pozostałe obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym – fragment rysunku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+ za: BPPWŁ

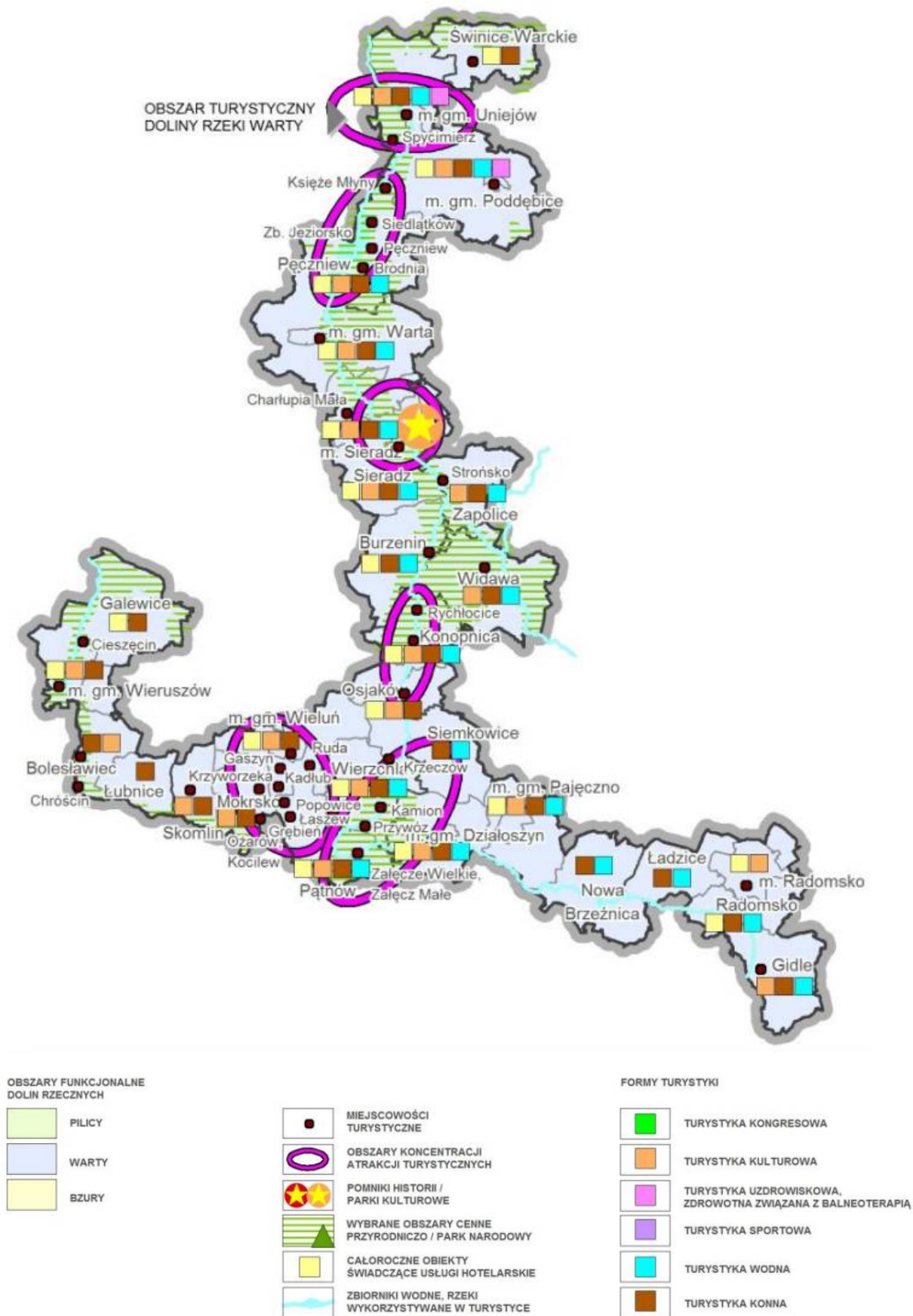
Z rysunku wynika, iż gmina Pęczniew została zakwalifikowana do obszaru nr 7 turystyczny obszar funkcjonalny doliny Warty. Zgodnie z planem: „Obszar Doliny Warty rozciąga się wzdłuż dolin rzek Warty, Prosnego a także częściowo Widawki oraz Neru i wyróżnia się walorami przyrodniczymi i kulturowymi, będącymi podstawą rozwoju m.in. turystyki aktywnej, kulturowej i uzdrowiskowej. (...) Największymi atutami obszaru są:

- Zbiornik Jeziorsko ze względu na istniejący rezerwat ornitologiczny, gdzie rozwija się turystyka ornitologiczna – birdwatching, oraz możliwość rozwoju form turystyki aktywnej (żeglarstwa, kajakarstwa i windsurfingu), wypoczynkowej i agroturystyki (m.in. w Pęczniewie, okolicach Siedlątkowa i Popowa);
- Dolina Warty predysponowana do rozwoju turystyki aktywnej: kajakowej na rzekach Warcie i Widawce, jeździeckiej, z wykorzystaniem ośrodków jazdy konnej i szlaków konnych, rowerowej, pieszej, a także przyrodniczej, edukacyjnej i geoturystyki; (...)

Do najważniejszych wyzwań rozwojowych obszaru zaliczono:

- słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną,
- niewystarczającą promocję dziedzictwa kulturowego i cyklicznych imprez kulturalnych,
- presję urbanizacyjną na tereny cenne przyrodniczo i obszary zalewowe.”

Rysunek 8 Potencjał turystyczny gmin w obszarze turystycznym doliny rzecznej Warty w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+ za: BPPWŁ

W Planie przyjęto następującą wizję rozwoju województwa:

REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ, WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA.

„W „Planie...”, jako proces perspektywiczny i długotrwały, wskazuje się również kształtowanie strefrozwojowych tworzących strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa, składających się z obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym, będących wypadkową zróżnicowanej działalności człowieka oraz warunków środowiskowych. (...)

W ramach struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu wyodrębniono m.in.:

Obszary Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury, dysponujące znacznym potencjałem środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu do rozwoju i kształtowania funkcji turystycznych i rekreacyjnych, charakteryzujące się przeplatającymi się formami zagospodarowania charakterystycznymi dla strefy rolnej i rolno-leśnej. Przyjmuje się, że uruchomione i wzmocnione czynniki rozwojowe pozwolą na kształtowanie m.in. obszarów turystyki uzdrowskiej, kulturowej, sportowej i aktywnej o znaczeniu ponadlokalnym. Nastąpi rozwój bazy turystycznej i szlaków turystycznych, a także funkcji konferencyjno-kongresowej. Podejmowane działania na rzecz rozwoju funkcji uzdrowskiej pozwolą na wykreowanie marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowskie i rehabilitacyjne. Budowanie zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczych, w tym geologicznych, przyczyni się do wykreowania wizerunku regionu jako atrakcyjnego turystycznie. (...) Zwiększenie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej pozwoli na budowanie spójności terytorialnej regionu i przeciwdziałanie procesom peryferyzacji. (...)

Poza tym, uwzględniając specyficzne uwarunkowania obszarów wiejskich, zakłada się wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich i rozwój rolnictwa ekologicznego pozostałych obszarów wiejskich w regionie. Przyjmuje się, że realizacja planowanych założeń w rolnictwie przyczyni się do ochrony najlepszych gleb i zachowania ich możliwości produkcyjnych oraz wpłynie na racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Nastąpi poprawa struktury agrarnej wsi, tj. wzrost średniej powierzchni gospodarstwa rolnego, spadek ogólnej liczby gospodarstw oraz podniesienie standardów jakościowych, sanitarnych i ochrony środowiska, jak również wzmocnienie ekologicznych funkcji obszarów wiejskich. Zakłada się także wykorzystanie potencjału środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, a także walorów krajobrazowych obszarów wiejskich dla rozwoju funkcji turystycznych, w tym uzdrowskiej, i rekreacji.

(...) Do najważniejszych i priorytetowych wyzwań w tym zakresie w perspektywie krótkookresowej należy rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, związany m.in. z racjonalizacją gospodarki odpadami i racjonalnym gospodarowaniem zasobami naturalnymi, oraz obniżenie emisji zanieczyszczeń powietrza. Zakłada się, że podjęte działania przyczynią się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców regionu, wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w gospodarce ograniczających wykorzystanie zasobów naturalnych, a także ograniczenia powstawania i składowania odpadów. Priorytetem jest również podjęcie działań zmierzających do poprawy efektywności oczyszczania województwa z azbestu. Proekologiczne rozwiązania transportowe, rozwój

publicznego transportu zbiorowego, rozwój OZE oraz działania rewitalizacyjne w miastach ukierunkowane na wprowadzanie rozwiązań niskoemisyjnych i energooszczędnych znacząco poprawią jakość powietrza.

Poza tym, zakłada się, że w perspektywie długookresowej wzrośnie lesistość regionu, zmniejszy się powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, nastąpi poprawa jakości wód, w szczególności powierzchniowych, oraz zwiększą się ich zasoby, poprawie ulegnie gospodarka wodno-ściekowa.

(...) W tym celu zakłada się m.in. kształtowanie sieci unikatowych ośrodków historycznych oraz objęcie ochroną najcenniejszych obiektów i obszarów województwa w formie pomników historii i parków kulturowych. Zakłada się także, że wybitne dzieła i dorobek współcześnie żyjących pokoleń zostaną objęte formą ochrony poprzez uznanie za dobra kultury współczesnej. Działania te, w powiązaniu z rozwojem różnych form turystyki i stworzeniem systemu szlaków turystycznych, wpłyną bezpośrednio na wzrost atrakcyjności turystycznej województwa oraz przyczynią się do kształtowania rozpoznawalnej marki turystycznej regionu. (...)

W planie zapisano, iż „Dla pozostałych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym przyjmuje się cele strategiczne oraz strategiczne kierunki działań wskazane w „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”.

Określono CEL SZCZEGÓŁOWY IX dla obszarów funkcjonalnych: REGION EFEKTYWNE WYKORZYSTUJĄCY ENDOGENICZNY POTENCJAŁ ROZWOJOWY NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Zakłada się, że w celu równoważenia rozwoju i kształtowania harmonijnych struktur funkcjonalno-przestrzennych, działania prorozwojowe we wszystkich obszarach funkcjonalnych będą prowadzone zgodnie ze wskazanymi zasadami zagospodarowania i kształtowania przestrzeni wpływającymi na ład przestrzenny oraz wzmocnienie atutów rozwojowych:

1. zachowanie czytelnych granic między obszarami zabudowy a terenami otwartymi,
2. unikanie pasmowego rozwoju zabudowy wzdłuż tranzytowych ciągów komunikacyjnych,
3. ograniczanie urbanizacji na terenach, które nie znajdują się w zasięgu obsługi publicznym transportem zbiorowym,
4. ograniczanie urbanizacji na terenach, które nie mają możliwości do objęcia zbiorczymi systemami infrastruktury technicznej,
5. ograniczanie urbanizacji na terenach pełniących funkcje korytarzy przewietrzających,
6. ograniczanie urbanizacji na terenach o ryzyku wystąpienia naturalnych i antropogenicznych zagrożeń środowiska m.in. szczególnego zagrożenia powodzią w miastach, wystąpienia poważnych awarii oraz ryzyka związanego z ustanowionymi obszarami ograniczonego użytkowania itd., oraz zakaz urbanizacji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią poza obszarami miejskimi,
7. ograniczanie negatywnej ingerencji w tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
8. kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych z poszanowaniem atutów lokalizacyjnych wynikających z ukształtowania terenu i walorów krajobrazowych,

9. ochrona i kształtowanie osi widokowych, dominant przestrzennych, sylwet, panoram wraz z przedpolami ekspozycji,
10. ograniczanie lokalizacji i eliminacja przestrzennych elementów dysharmonijnych z krajobrazem (m.in. reklam, obiektów obcych kulturowo),
11. kształtowanie struktur obszarów zabytkowych z poszanowaniem autentyzmu i integralności,
12. kształtowanie struktur mieszkaniowych wraz z zapleczem podstawowych usług publicznych,
13. lokalizacja terenów zieleni urządzonej jako integralnej części struktur funkcjonalno-przestrzennych,
14. powiązanie systemów zieleni miejskiej z ponadlokalnym systemem przyrodniczym,
15. lokalizacja elementów retencjonujących wodę jako integralnych części struktur funkcjonalnoprzestrzennych,
16. ograniczanie negatywnego oddziaływania elementów infrastrukturalnych na struktury funkcjonalnoprzestrzenne,
17. sytuowanie elementów infrastrukturalnych we wspólnych korytarzach,
18. rozwój rozdzielczych i dystrybucyjnych sieci infrastrukturalnych: gazowych, ciepłowniczych, wodociągowych i kanalizacyjnych w zasięgu strefy racjonalnego rozwoju sieci.

CELE STRATEGICZNE I STRATEGICZNE KIERUNKI DZIAŁAŃ²⁰

IX. 4 OBSZARY TURYSTYCZNE DOLIN RZECZNYCH PILICY, WARTY I BZURY – obszary rozwoju turystyki uzdrowskiej, konferencyjnej, sportowej i aktywnej o znaczeniu ponadlokalnym, wykorzystujące endogeniczny potencjał środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, kształtowane poprzez wspieranie działań na rzecz:

IX.4.1. rozwój turystyki aktywnej, rekreacyjnej, sportowej i geoturystyki oraz bazy turystycznej, w tym agroturystyki;

IX.4.2. rozbudowy szlaków turystycznych;

IX.4.3. rozwoju funkcji konferencyjno-kongresowej;

IX.4.4. wykreowania marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowskie i rehabilitacyjne;

IX.4.5. budowania zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczych, w tym geologicznych, oraz kultywowaniu tradycji;

IX.4.6. wykreowania wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie;

IX.4.7. poprawy czystości wód Zalewu Sulejowskiego i Zbiornika Jeziorsko oraz terenów leśnych;

IX.4.8. wprowadzenia systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;

IX.4.9. zwiększenia dostępności transportowej zewnętrznej i wewnętrznej;

IX.4.10. rozwój ponadregionalnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych o wymiarze ponadregionalnym.

Według zapisów w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pęczniew*:

---

²⁰ Podkreślono szczególnie istotne z perspektywy rozwoju gminy Pęczniew

Potrzeby gminy zobrazowane zostały między innymi poprzez ustalenia dotychczasowych dokumentów planistycznych i decyzji administracyjnych (obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwolenia na budowę). Potrzeby rozwoju gminy uwidaczniają także wnioski mieszkańców i inwestorów, zgłoszone do aktualnego studium, z których wynika, że najpilniejszymi potrzebami w gminie są (podkreślono te szczególnie wpisujące się w zapisy niniejszej strategii rozwoju gminy):

- wyznaczenie terenów zabudowy, w szczególności mieszkaniowej, rekreacji indywidualnej i usługowej,
- wyznaczenie terenów na lokalizację ogniw fotowoltaicznych.
- podniesienie atrakcyjności gminy w zakresie turystyki i rekreacji,
- wyłączenie spod zabudowy terenów otwartych o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego,
- uporządkowanie istniejącej struktury przestrzennej, w tym wytyczenie nowych terenów inwestycyjnych w dostosowaniu do istniejących uwarunkowań, sytuacji społeczno-ekonomicznej i potrzeb mieszkańców, poprzez opracowanie dla poszczególnych miejscowości planów zagospodarowania przestrzennego,
- rozwój systemu kanalizacji sanitarnej oraz realizację przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie budowa zbiorczych systemów jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona,
- przebudowę i modernizację dróg (w tym przede wszystkim dróg gminnych i powiatowych).
- potencjał środowiska przyrodniczego (m.in. położenie zbiornika Jeziorsko na terenie gminy), jego duże walory i zasoby, dzięki którym gmina może rozwijać turystykę i rekreację,
- korzystne walory środowiska, nie powodujące ograniczeń w działalności gospodarczej,
- dobre warunki dla rozwoju sieci osadniczej,
- brak rozwiniętego przemysłu, degradującego środowisko naturalne gminy,
- dobre połączenie komunikacyjne z głównymi ośrodkami regionu poprzez drogę wojewódzką nr 478 oraz dobrze rozwiniętą sieć dróg powiatowych.

Studium doskonale podkreśla główne założenia Strategii:

„Założenia polityki przestrzennej gminy Pęczniew:

- rozwój przestrzenny i funkcjonalny układu osadniczego, (...),
- podniesienie atrakcyjności gminy w zakresie turystyki i rekreacji i wzbogacenie oferty turystycznej,
- rozwój i poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej, przy czym podczas realizacji nowych zamierzeń inwestycyjnych należy ograniczyć negatywną ingerencję w tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo,
- wspieranie inwestycji proekologicznych, w tym poprzez realizację inwestycji związanych z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych,
- tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej,

- rozwój intensywnego rolnictwa na obszarach o korzystnych warunkach naturalnych, wprowadzenie nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej (rolnictwo ekologiczne, specjalistyczne), inwestycje podkreślające indywidualność i promujące gminę, świadczące o gospodarce opierającej się na zasadach zrównoważonego rozwoju.

Równoległe z postępowaniem urbanizacji zakłada się podjęcie działań, mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- redukcję emisji zanieczyszczeń,
- ograniczenia zabudowy w ramach terenów otwartych o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego, które tworzą strefę systemu ekologicznego gminy i pozostawienie ich w dotychczasowym zagospodarowaniu.”

Dodatkowo Studium wskazuje następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego, które zgodne są z założeniami przedmiotowej strategii rozwoju:

„W celu ochrony zasobów wodnych ustala się następujące zasady:

- zagospodarowując wskazane do zabudowy tereny należy zastosować rozwiązania techniczne eliminujące możliwość zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego,
- rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej i budowę systemu kanalizacji deszczowej eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby odprowadzania ścieków,
- na obszarach przewidzianych do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą, do czasu jej wybudowania, odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe,
- oczyszczanie ścieków w przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalniach albo odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe jest dopuszczalne jedynie na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznych względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ogranicza się do miejsc, na których odprowadzanie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych),
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych i roztopowych pochodzących z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- dostosowanie lokalizacji nowych obiektów do struktur hydrogeologicznych,
- na terenach zurbanizowanych stosować nowe technologie, wpływające na czystość i ilość odprowadzanych ścieków, w tym budowę i modernizację urządzeń oczyszczających ścieki technologiczne,
- zakaz przekształcania studni na zbiorniki na nieczystości ciekłe,
- zachować w możliwie najpełniejszym stopniu ciągi zieleni towarzyszącej ciekom wodnym (skupiska zieleni nadwodnej, lasów łęgowych). (...)

W celu poprawy jakości powietrza, należy zmniejszyć emisję zanieczyszczeń poprzez następujące działania:

- minimalizację emisji u źródła jego powstawania,
- utrzymanie urządzeń infrastruktury technicznej w dobrym stanie technicznym,
- ograniczenie zanieczyszczeń powstałych w tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodzącej z domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób, poprzez:
  - ograniczenie stosowania wysokoemisyjnych paliw na rzecz paliw gazowych, olejowych i źródeł odnawialnych,
  - stosowanie energooszczędnych materiałów budowlanych,
  - wykonywanie termomodernizacji budynków,
- edukację ekologiczną społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie preferencji dla lokalizacji nowych podmiotów gospodarczych, wykorzystujących przyjazne środowisku technologie wytwarzania,
- preferencje dla szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych,
- preferencje dla stosowania technologii eliminujących szkodliwe emisje.

(...)

Istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego jest odpowiednia infrastruktura. Stanowi ona fundament dla wszelkiej działalności gospodarczej oraz wyznacznik warunków życia i pracy ludności. Infrastruktura zawsze warunkuje ten rozwój, a w niektórych przypadkach może nawet go stymulować.

Niewystarczające wyposażenie infrastrukturalne wpływa niekorzystnie na:

- zainteresowanie potencjalnych inwestorów zarówno w dziedzinie produkcji, jak i usług,
- powstawanie inicjatyw lokalnych, dotyczących tzw. małej przedsiębiorczości,
- możliwości wykorzystania walorów turystycznych i rekreacyjnych,
- produkcję rolną, jej jakość i wykorzystanie surowców rolniczych oraz zasobów pracy na wsi.

(...)

Ponadto w ramach istniejącego układu, w celu poprawy płynności ruchu i zwiększenia bezpieczeństwa, przewiduje się:

- przebudowę i modernizację drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych i gminnych do wymaganych parametrów,
- budowę sieci dróg dojazdowych wewnątrz nowo wyznaczonych terenów zabudowy,
- przebudowę skrzyżowań w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa,
- budowę ścieżek rowerowych.

(...)

Wraz z przeznaczaniem nowych terenów pod zabudowę konieczne jest podjęcie działań zmierzających do jak najszybszej rozbudowy sieci wodociągowej. W dalszym rozwoju należy uwzględnić działania na rzecz: utrzymania sprawności systemów wodociągowych, likwidacji punktów krytycznych z punktu widzenia awaryjności, usprawnienia technologii uzdatniania wody, racjonalnej i

oszczędnej gospodarki zasobami wód oraz zapewnienia odpowiedniej ilości wody dla celów przeciwpożarowych, określonej w przepisach dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych. (...)

Rozwój przestrzenny gminy w najbliższych latach pociągnie za sobą zwiększone zapotrzebowanie na wodę, a tym samym proporcjonalny będzie wzrost wytwarzanych ścieków. W związku z tym konieczny jest rozwój sieci kanalizacji sanitarnej, dostosowany do zachodzących zmian.”

Najważniejszymi inwestycjami z zakresu gospodarki ściekami będzie: rozbudowa oczyszczalni ścieków w Pęczniewie, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, rozbudowa istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wyposażenie w sieć kanalizacyjną kolejnych obszarów. „Podczas budowy kanalizacji sanitarnej zostanie zaprojektowana i wykonana kanalizacja deszczowa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz terenów produkcyjno-usługowych.

W miejscach, gdzie budowa zbiorczych systemów będzie technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, zakłada się, że odprowadzanie ścieków odbywać się będzie do przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków albo do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe. (...)

Najistotniejszą dla systemu elektroenergetycznego inwestycją, przewidzianą w studium, jest realizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii. Wskazane przedsięwzięcia pociągną za sobą wzbogacenie systemu energetycznego oraz spowodują wzrost udziału czystej energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych. Planowane inwestycje wymuszą rozbudowę istniejących sieci, a jej zakres będzie odpowiadał planowanej mocy przyłączeniowej ww. źródeł. (...) Dodatkowo w celu intensyfikacji ilości energii produkowanej ze źródeł odnawialnych w studium wskazuje się tereny energetyki odnawialnej o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Lokalizację powyższych urządzeń przewidziano w obrębach geodezyjnych: Drużbin, Kraczynki, Księża Wólka, Luboła, Łyszkowice, Pęczniew, Popów, Siedlątków, Wylazłów. (...)

W celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin główne zmiany dotyczyć będą modernizacji źródeł ciepła oraz stopniowej ich wymiany na zasilane paliwem ekologicznym. Kolejnym krokiem do stworzenia ekologicznie czystego obszaru powinno stać się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. (...)

5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Z przeprowadzonych analiz wynika, że dotychczasowe kierunki rozwoju i istniejące funkcje gminy Pęczniew mogą być kontynuowane, pod warunkiem zwrócenia większej uwagi na zrównoważony rozwój wszystkich z nich oraz na aktywizację mniej znaczących dotychczas funkcji, do takiego stopnia, aby stały się czynnikami napędzającymi rozwój gminy. Należy utrzymać dotychczasowe funkcje obszarów wyróżnionych w ramach działań polityki przestrzennej. Przewiduje się, że zmiany struktury przestrzennej wystąpią w miejscowościach położonych bliżej zbiornika Jeziorsko, jako naturalna konsekwencja rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej. Przewiduje się zatem coraz większy rozwój funkcji turystycznej, który wynika z atrakcyjnych uwarunkowań środowiskowych (zbiornik wodny, lasy).

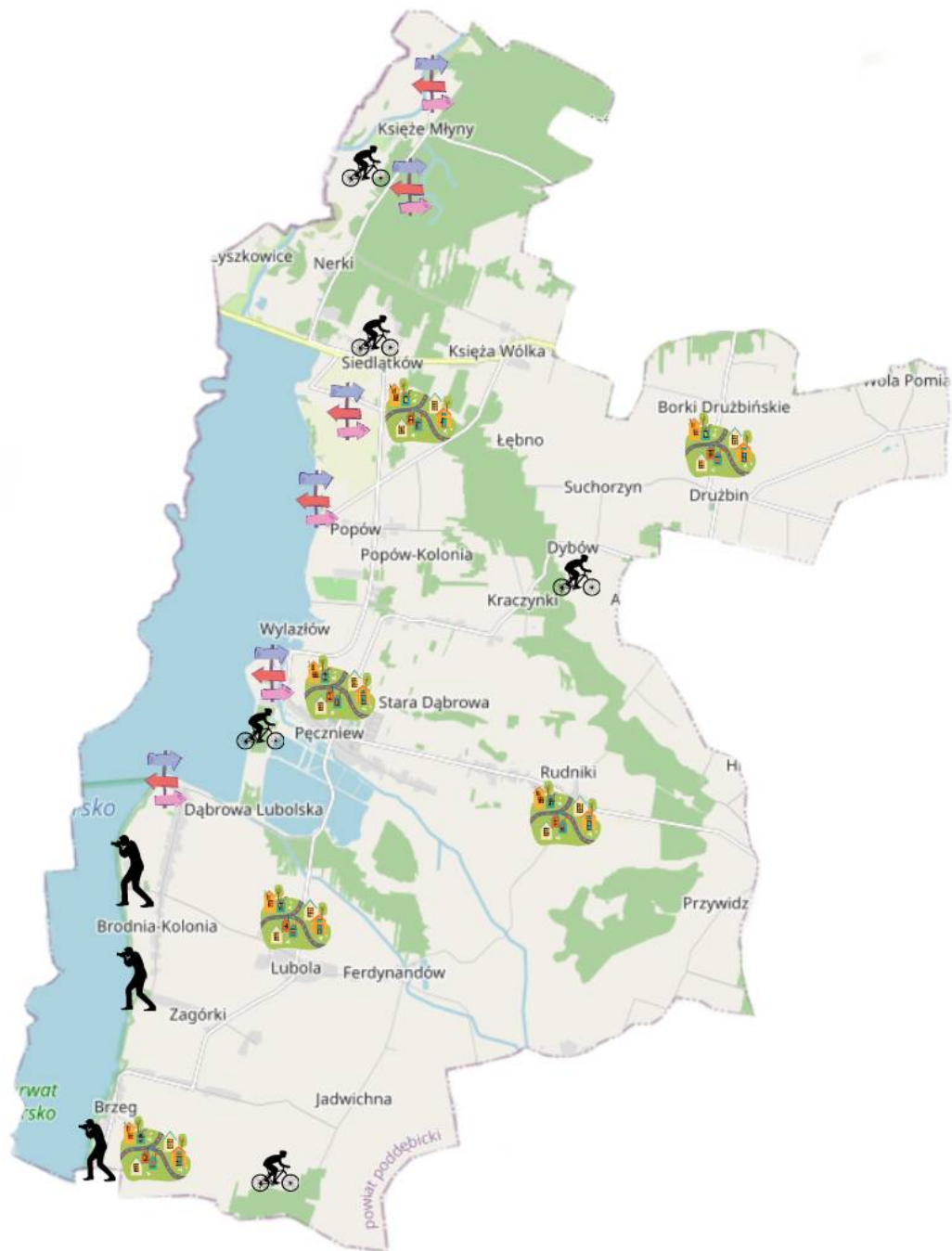
Rekomendacje do obszaru objętego strategią to:

- w związku z faktem, że na terenie całej gminy rozwija się funkcja mieszkalna, kompleksowych rozwiązań wymaga całość gospodarki wodno – ściekowej i zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do podstawowych usług publicznych;
- na terenach do wykorzystania na potrzeby turystyki krajobrazowej oraz wykorzystania atrakcji głównie w pobliżu zbiornika Jeziorsko należy rozwijać funkcję turystyczną. Niezwykle ważnym elementem będzie rozwój turystyki weekendowej i jednodniowej dla mieszkańców: Poddębic, Sieradza, ale również Łodzi – zbiornik ten to jeden z większych tak blisko położonych względem Łodzi akwenów, co stanowi o jego niezwyklej randze turystyczno-wypoczynkowej;
- kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji;
- podporządkowanie nowej zabudowy mieszkalnej historycznej kompozycji przestrzennej szczególnie w tradycyjnych miejscowościach wiejskich;
- zwiększenie udziału zieleni w centrach miejscowości;
- podnoszenie jakości życia i zamieszkania;
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (szkoły, place zabaw, skwery) i możliwie pełnej dostępności infrastruktury technicznej;
- uspokajanie ruchu poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego;
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach;
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych;
- rozwój wydzielonych dróg i pasów dla rowerów w całej gminie;
- opracowanie systemu komunikacyjnego wspierającego transport niskoemisyjny (również elektromobilność);

- ochrona i pielęgnacja centrum miejscowości (zachowanie kultury regionu);
- tworzenie stref rozwoju energetyki odnawialnej (elektrownie solarne);
- wyznaczenie miejscowości celem stworzenia tzw. wiosek energetycznych.

Lokalizacja inwestycji gminnych wraz z uzasadnieniem

Poniżej prezentujemy poglądowe mapy obrazujące lokalizacje inwestycji.

LEGENDA:

Główne tereny mieszkaniowe

Ciekawe tereny dla fotografów

Centra rozwoju turystyki

Punkty węzłowe dla turystyki rowerowej

Fotografia 13 Miejscowość Pęczniew

Źródło: Opracowanie własne

LEGENDA

Infrastruktura Edukacyjna

Urząd Gminy

Osiedla mieszkaniowe

Ochotnicza Straż Pożarna

Wszystkie projekty inwestycyjne zostały zamieszczone i opisane w rozdziale 7.

6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Pęczniew, uzupełnionej o wyniki badania ankietowego oraz dane zebrane na spotkaniach, wyznaczono obszary działalności gminy, które wymagają poprawy bądź dodatkowego impulsu rozwojowego. Poniżej przedstawiono mapę strategii, ukazującą wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. W dalszej części zostały one scharakteryzowane, a także przedstawiono działania, których realizacja pomoże w osiągnięciu założonych celów.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
<p>Cel 1 Rozwój przedsiębiorczości oraz poprawa funkcjonalności gminy Pęczniew</p>	<p>1.1 Poprawa jakości infrastruktury technicznej. Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego poprzez zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury.</p> <p>1.3 Zachowanie ładu przestrzennego i estetyki gminy Pęczniew, wzmacnianie istniejących i wspieranie nowych funkcji</p> <p>1.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa</p> <p>1.5 Wsparcie inicjatyw mających na celu poprawę wizerunku oraz atrakcyjności gminy</p>
<p>Cel 2 Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Pęczniew z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu oraz kształtowanie ładu przestrzennego gminy</p>	<p>2.1. Poprawa jakości powietrza</p> <p>2.2. Uporządkowanie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz ochrona wód, gleb i ekosystemów przed zanieczyszczeniem</p> <p>2.3 Dostosowanie infrastruktury gospodarki odpadami do potrzeb regionu</p> <p>2.4 Dostosowanie zagospodarowania przestrzeni do bezpiecznego rozwoju turystyki i rekreacji; racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych</p>
<p>Cel 3 Wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego gminy Pęczniew oraz potencjału i skuteczności administracji publicznej</p>	<p>3.1. Poprawa jakości usług edukacyjnych</p> <p>3.2. Rozwój kultury, sportu i rekreacji oraz zwiększenie ich dostępności dla wszystkich grup społecznych</p> <p>3.3 Wsparcie aktywności lokalnej i komunikacji społecznej</p> <p>3.4 Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą</p>

CEL STRATEGICZNY 1:

Rozwój przedsiębiorczości oraz poprawa funkcjonalności gminy Pęczniew

Analiza istniejącego stanu zagospodarowania gminy wskazuje, że jedną z największych potrzeb są inwestycje w infrastrukturę techniczną: drogową, kanalizacyjną i wodociągową. Niezbędne są modernizacje dróg, budowa ścieżek rowerowych, chodników, wraz z całą infrastrukturą. Również infrastruktura wodno-kanalizacyjna wymaga polepszenia, chodzi tu zarówno o sieć kanalizacji,

przydomowe oczyszczalnie ścieków, jak i wodociągi oraz stacje uzdatniania wody. Planowane inwestycje powinny również uwzględniać elementy gospodarki niskoemisyjnej, a zatem wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększenie efektywności energetycznej budynków, a także elementy umożliwiające rozwój elektromobilności w gminie.

Wszystkie działania muszą być podejmowane w zgodzie z ładem przestrzennym, aby zapobiec niezrównoważonemu rozwojowi urbanistycznemu. Szczególnie należy zwrócić uwagę na rozwój funkcji turystyczno-wypoczynkowej gminy i związanych z nią przeobrażeń w obrębie infrastruktury i krajobrazu.

Działania z zakresu infrastruktury i planowania przestrzennego mają za zadanie polepszenie jakości życia mieszkańców, ale także stworzenie jak najlepszych warunków dla przedsiębiorców - obecnych i potencjalnych. Określono zatem następujące przykłady działań dla celu strategicznego 1 i przyporządkowanym mu celom operacyjnym:

CEL STRATEGICZNY 1:	
Rozwój przedsiębiorczości oraz poprawa funkcjonalności gminy Pęczniew	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
1.1. Poprawa jakości infrastruktury technicznej. Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego poprzez zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury.	Kształtowanie centrów miejscowości
	Zakup szkolnych autobusów elektrycznych oraz budowa stacji ładowania
	Modernizacja lamp ulicznych i montaż lamp hybrydowych oświetlenia ulicznego
	Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew
	Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni
	Zakup sprzętu do wywozu nieczystości płynnych
	Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków
	Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów
	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce
	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Pęczniew
Modernizacja dróg i budowa chodników	
1.3. Zachowanie ładu przestrzennego i estetyki gminy Pęczniew, wzmocnienie istniejących i wspieranie nowych funkcji	Rozwój Gospodarki Turystycznej przy Zbiorniku Jeziorsko (rozbudowa Portu Jachtowego, budowa punktu widokowego, doposażenie w sprzęt pływający, budowa ścieżek)
	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Pęczniew
	Modernizacja dróg i budowa chodników
	Promocja gminy
1.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa	Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew
	Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni
	Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków
	Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów
	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce

	Modernizacja dróg i budowa chodników
	Remont budynków na cele mieszkalnictwa komunalnego
1.5 Wsparcie inicjatyw mających na celu poprawę wizerunku oraz atrakcyjności gminy	Rozwój Gospodarki Turystycznej przy Zbiorniku Jeziorsko (rozbudowa Portu Jachtowego, budowa punktu widokowego, doposażenie w sprzęt pływający, budowa ścieżek)
	Zakup szkolnych autobusów elektrycznych oraz budowa stacji ładowania
	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
	Promocja gminy
	Remont/ konserwacja obiektów zabytkowych

CEL STRATEGICZNY 2:

Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Pęczniew z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu oraz kształtowanie ładu przestrzennego gminy

Cel strategiczny 2 skupia się wokół zasobów endogenicznych gminy. Jak zauważono w analizie, obszar gminy Pęczniew obejmuje bogate zasoby środowiskowe – zbiornik wodny, lasy, łąki, rzeki. Tworzą one korzystny mikroklimat, a także piękne krajobrazy. Natura daje gminie zatem niesamowity potencjał dla jej rozwoju, który musi jednak przebiegać racjonalnie. Ochrona środowiska staje się celem wielu inwestycji, inwestycji które mają naprawiać to, co uległo zniszczeniu, ale również takim, które mają chronić i nie dopuszczać do dewastowania czy nadmiernego wykorzystywania zasobów. Poprawa jakości powietrza, wód i systemu gospodarki odpadami to najważniejsze wyzwania, które wpływają nie tylko na rozwój i atrakcyjność gminy, ale także na jakość życia mieszkańców. Należy też zwrócić szczególną uwagę na kwestie edukacji ekologicznej.

CEL STRATEGICZNY 2:

Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Pęczniew z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu oraz kształtowanie ładu przestrzennego gminy

Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
2.1. Poprawa jakości powietrza	Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne, montaż paneli fotowoltaicznych
	Zakup szkolnych autobusów elektrycznych oraz budowa stacji ładowania
	Modernizacja lamp ulicznych i montaż lamp hybrydowych oświetlenia ulicznego
	Kontrola jakości spalanego opału na terenie gminy
	Rozwój elektromobilności
	Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej w Pęczniewie z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych
	Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii w 10 budynkach OSP pełniących funkcję świetlic wiejskich
	Modernizacja dróg i budowa chodników
2.2. Uporządkowanie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz ochrona wód, gleb i	Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew
	Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni
	Zakup sprzętu do wywozu nieczystości płynnych

ekosystemów przed zanieczyszczeniem	Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków
	Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów
	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce
	Modernizacja dróg i budowa chodników
2.3 Dostosowanie infrastruktury gospodarki odpadami do potrzeb regionu	Zwiększenie efektywności gospodarki odpadami poprzez kontrole przestrzegania zasad segregacji i postępowania z odpadami powstającymi na terenie gminy
	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców m.in. poprzez prowadzenie cyklicznych kampanii edukacyjnych w mediach społecznościowych, szkołach oraz wśród seniorów
	Zakup sprzętu do wywozu nieczystości płynnych
	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Pęczniew
2.4 Dostosowanie zagospodarowania przestrzeni do bezpiecznego rozwoju turystyki i rekreacji; racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych	Rozwój Gospodarki Turystycznej przy Zbiorniku Jeziorsko (rozbudowa Portu Jachtowego, budowa punktu widokowego, doposażenie w sprzęt pływający, budowa ścieżek)

CEL STRATEGICZNY 3:

Wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego gminy Pęczniew oraz potencjału i skuteczności administracji publicznej

Trzeci obszar, na którym skupia się strategia jest kapitał społeczny. Zwraca się szczególną uwagę na polepszenie jakości życia oraz zapewnienie mieszkańcom gminy warunków rozwoju. To mieszkańcy tworzą gminę, dla nich realizowane są wszystkie inwestycje, z myślą o nich powstała niniejsza strategia. Rozwój gminy Pęczniew musi przebiegać głównie w oparciu o działalność aktywnych i wykształconych mieszkańców, którzy angażują się w podejmowane na jej obszarze działania, są aktywni i zainteresowani tym, co dzieje się w ich najbliższym otoczeniu. Należy kontynuować istniejące oraz wprowadzać nowe działania w zakresie zwiększenia efektywności samorządu. W zakresie zarządzania gminą należy także zwrócić uwagę na dostosowanie budynków oraz miejsc publicznych do potrzeb całości społeczeństwa, w tym seniorów oraz osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 3:

Wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego gminy Pęczniew oraz potencjału i skuteczności administracji publicznej

Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
3.1. Poprawa jakości usług edukacyjnych	Zakup szkolnych autobusów elektrycznych oraz budowa stacji ładowania
	Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej w Pęczniewie z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych
	Tworzenie nowych pracowni przedmiotowych, powszechne wykorzystanie Internetu w edukacji, zapewnienie infrastruktury zwiększającej komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów

3.2. Rozwój kultury, sportu i rekreacji oraz zwiększenie ich dostępności dla wszystkich grup społecznych	Rozwój Gospodarki Turystycznej przy Zbiorniku Jeziorsko (rozbudowa Portu Jachtowego, budowa punktu widokowego, doposażenie w sprzęt pływający, budowa ścieżek)
	Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii w 10 budynkach OSP pełniących funkcję świetlic wiejskich
	Wspieranie seniorów w ich miejscu zamieszkania
	Uatrakcyjnienie oferty kulturalnej skierowanej do starszych mieszkańców
	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
3.3. Wsparcie aktywności lokalnej i komunikacji społecznej	Tworzenie warunków dla rozwoju stowarzyszeń, poprzez zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych, wsparcie finansowe i merytoryczne
	Zapewnienie możliwości realizacji programów profilaktyki zdrowotnej. Współpraca z podmiotami opieki zdrowotnej w zakresie zapewniania programów profilaktycznych.
	Współpraca pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, w zakresie organizacji życia kulturalnego, sportu, rekreacji, turystyki, ochrony zdrowia
	Współpraca z samorządami na szczeblu lokalnym, jak i ponadlokalnym, a także z samorządami spoza granic Polski
	Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą/niesamodzielną
3.4. Gospodarne i efektywne zarządzanie gminą	Zakup szkolnych autobusów elektrycznych oraz budowa stacji ładowania
	Modernizacja lamp ulicznych i montaż lamp hybrydowych oświetlenia ulicznego
	Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej w Pęczniewie z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych
	Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii w 10 budynkach OSP pełniących funkcję świetlic wiejskich
	Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew
	Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni
	Zakup sprzętu do wywozu nieczystości płynnych
	Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków
	Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów
	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce
	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Pęczniew
	Modernizacja dróg i budowa chodników
	Remont budynków na cele mieszkalnictwa komunalnego
Promocja gminy	

7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Tytuł projektu
Rozwój Gospodarki Turystycznej przy Zbiorniku Jeziorsko (rozbudowa Portu Jachtowego, budowa punktu widokowego, doposażenie w sprzęt pływający, budowa ścieżek)
Lata realizacji
2022 - 2027
Szacunkowy koszt
2 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 1 700 000,00 PLN Środki własne: 300 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Brzeg, Zagórki, Brodnia, Brodnia Kolonia, Pęczniew, Popów, Siedlątków, Księża Młyny

Tytuł projektu
Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne, montaż paneli fotowoltaicznych
Lata realizacji
2024 - 2027
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 850 000,00 PLN Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Zakup szkolnych autobusów elektrycznych oraz budowa stacji ładowania
Lata realizacji
2024 – 2025
Szacunkowy koszt
4 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 3 400 000,00 PLN Środki własne: 600 000,00 PLN
Miejsce realizacji

Teren gminy Pęczniew
Tytuł projektu
Modernizacja lamp ulicznych i montaż lamp hybrydowych oświetlenia ulicznego
Lata realizacji
2022 - 2025
Szacunkowy koszt
1 500 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 1 275 000,00 PLN Środki własne: 225 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej w Pęczniewie z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych
Lata realizacji
2022 - 2025
Szacunkowy koszt
10 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 8 500 000,00 PLN Środki własne: 1 500 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Pęczniew

Tytuł projektu
Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii w 10 budynkach OSP pełniących funkcję świetlic wiejskich
Lata realizacji
2025-2026
Szacunkowy koszt
5 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 4 250 000,00 PLN Środki własne: 750 000,00 PLN
Miejsce realizacji

Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew
Lata realizacji
2025-2026
Szacunkowy koszt
4 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 3 400 000,00 PLN Środki własne: 600 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Pęczniew

Tytuł projektu
Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni
Lata realizacji
2022 - 2026
Szacunkowy koszt
4 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 3 400 000,00 PLN Środki własne: 600 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Zakup sprzętu do wywozu nieczystości płynnych
Lata realizacji
2026
Szacunkowy koszt
500 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 425 000,00 PLN Środki własne: 75 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków
Lata realizacji
2025
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 850 000,00 PLN Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Siedlątków

Tytuł projektu
Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów
Lata realizacji
2025
Szacunkowy koszt
500 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 425 000,00 PLN Środki własne: 75 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Popów

Tytuł projektu
Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce
Lata realizacji
2025
Szacunkowy koszt
1 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 850 000,00 PLN Środki własne: 150 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Pęczniew, Lubola

Tytuł projektu
Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Lata realizacji
2027
Szacunkowy koszt
750 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 637 500,00 PLN Środki własne: 112 500,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Pęczniew
Lata realizacji
2023
Szacunkowy koszt
300 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 255 000,00 PLN Środki własne: 45 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Pęczniew

Tytuł projektu
Modernizacja dróg i budowa chodników
Lata realizacji
2022-2027
Szacunkowy koszt
10 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 8 500 000,00 PLN Środki własne: 1 500 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Remont budynków na cele mieszkalnictwa komunalnego
Lata realizacji
2022-2027
Szacunkowy koszt
5 000 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 4 250 000,00 PLN Środki własne: 750 000,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

Tytuł projektu
Promocja gminy
Lata realizacji
2022-2027
Szacunkowy koszt
250 000,00 PLN, w tym przewidywane finansowanie: Środki UE: 212 500,00 PLN Środki własne: 37 500,00 PLN
Miejsce realizacji
Teren gminy Pęczniew

8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej odniesiono się do dokumentów gminnych, wskazując w jaki sposób zachodzi zgodność ze strategią.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pęczniew (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XX/124/20 Rady Gminy Pęczniew z dnia 28 sierpnia 2020 r.)

Jak zapisano w studium: „Koncepcja zawarta w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pęczniew” wskazuje na wzrost znaczenia usług turystyki i rekreacji, dostosowanych do zmiennych uwarunkowań i potrzeb, a jednocześnie chroni i rozwija istniejące walory przyrodniczo-kulturowe i wskazuje możliwość polepszenia warunków życia jej mieszkańców oraz podnoszenia rangi gminy w strukturze powiatu. (...)

Realizacja ustaleń studium, wynikająca z przeprowadzonych analiz, opiera się przede wszystkim na:

- stymulowaniu rozwoju gminy,
- inspirowaniu i realizowaniu programów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców,
- tworzeniu infrastruktury dla istniejących i planowanych inwestycji,
- zapewnieniu współdziałania samorządu gminy z samorządem powiatowym i wojewódzkim odnośnie prowadzonych analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, zagadnień jego rozwoju, styków pomiędzy gminą a gminami sąsiednimi,
- analizie i kontrolowaniu stopnia wykorzystania gruntów.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że dotychczasowe kierunki rozwoju i istniejące funkcje gminy mogą być kontynuowane, pod warunkiem zwrócenia większej uwagi na zrównoważony rozwój wszystkich z nich oraz na aktywizację mniej znaczących dotychczas funkcji, do takiego stopnia, aby stały się czynnikami napędzającymi rozwój gminy Pęczniew.”

Założenia przedmiotowej strategii oraz studium są ze sobą zbieżne.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pęczniew

PGN wpisuje się w zapisy Strategii. Wymienione poniżej, zaplanowane w nim działania są zgodne lub zbieżne z tymi zawartymi w strategii (wymieniono zadania przedstawione w PGN jako „długoterminowe (do roku 2025)“):

- Budowa budynków o zwiększonej efektywności wykorzystania energii, tj. budynków energooszczędnych, pasywnych ekologicznych;
- Montaż tzw. „mikroinstalacji” na budynkach mieszkańców gminy;
- Montaż ogniw fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej;
- Wymiana kotłów w budynkach jednorodzinnych;

- Promocja i wsparcie transportu publicznego;
- Utworzenie systemu roweru publicznego
- Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż najczęściej uczęszczanych przez rowerzystów ciągów komunikacyjnych łączących strategiczne punkty gminy
- Kampania społeczna na rzecz promowania transportu rowerowego

Wszystkie ww. działania są zgodne z opracowywaną strategią rozwoju gminy, jej celami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pęczniew na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023

POŚ wpisuje się w zapisy strategii przede wszystkim w następujących obszarach – przedstawiono zadania długoterminowe, czyli te do 2023 roku:

- Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacyjnego i infrastruktury oczyszczania ścieków
- Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej
- Ograniczanie niskiej emisji
- Stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów
- Modernizacja dróg
- Rozwój transportu rowerowego
- Wprowadzenie i propagowanie systemu przewozów kombinowanych: rower z innymi środkami lokomocji
- Rozwój i utrzymanie właściwie funkcjonującego gminnego systemu gospodarki odpadami
- Budowa portu jachtowego wraz z zapleczem i przyłączami w Wylazłowie

Wszystkie ww. zadania wpisują się w zapisy przedmiotowej strategii.

Ostatnie dotyczące budowy portu jachtowego jest komplementarne wobec przewidzianego w strategii zadania pn. Rozwój Gospodarki Turystycznej przy zbiorniku Jeziorsko.

9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

W celu sprawnego monitorowania postępów we wdrażaniu Strategii, poniżej zaproponowano wskaźniki dzięki którym można śledzić postępy w wykonaniu poszczególnych zadań i celów strategicznych.

- Długość wybudowanych dróg [km]
- Długość zmodernizowanych dróg [km]
- Długość wybudowanych chodników [km]
- Długość zmodernizowanych chodników [km]
- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km]
- Długość zmodernizowanych ścieżek rowerowych [km]
- Liczba opracowanych dokumentów koncepcyjnych z zakresu komunikacji publicznej [szt.]
- Liczba powstałych miejsc parkingowych [szt.]
- Powierzchnia dostępnych gminnych terenów inwestycyjnych [ha]
- Liczba inwestycji z zakresu zagospodarowania turystycznego miejsc np. przyciekach i zbiornikach wodnych [szt.]
- Liczba wydarzeń promujących sprzedaż bezpośrednią na rynku lokalnym [szt.]
- Liczba zamontowanych lamp w przestrzeni publicznej [szt.]
- Liczba zainstalowanych kamer monitoringowych [szt.]
- Kwota przeznaczona na dofinansowania [zł]
- Liczba budynków gminnych z zainstalowaną infrastrukturą do pozyskiwania energii odnawialnej lub budynków prywatnych, które otrzymały dofinansowanie [szt.]
- Liczba budynków gminnych objętych termomodernizacją [szt.]
- Kwota przeznaczona na dofinansowania do wymiany pieców [zł]
- Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dofinansowanie do wymiany pieców [szt.]
- Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej [szt.]
- Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej [szt.]
- Liczba wprowadzonych rozwiązań z zakresu małej retencji [szt.]
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i przedszkolnych [szt.]
- Liczba budowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych [szt.]
- Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych [szt.]

Poniżej przedstawiono wskaźniki efektów realizacji Strategii:

Nazwa wskaźnika	Opis wskaźnika	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec realizacji strategii
Wzrost liczby przedsiębiorstw na obszarze Gminy	Dane można zweryfikować na stronach Głównego Urzędu Statystycznego. Dodatkowo można uzyskać informację, w jakich branżach nastąpił wzrost, a w jakich zmniejszenie się liczby przedsiębiorstw. Dane należy skorelować z poziomem bezrobocia, wykształcenia oraz średnimi dochodami gospodarstw domowych.	+ 3,5%
Zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych	Dane można uzyskać na stronach GUS, również Powiatowego Urzędu Pracy w Poddębicach. Dane z PUP pozwolą na bardziej szczegółową analizę zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wskaźnik należy porównać z poziomem wykształcenia mieszkańców, liczbą przedsiębiorstw oraz średnimi dochodami gospodarstw domowych.	- 5%
Wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych	Jest to wskaźnik o szczególnym znaczeniu dla rozwoju obszaru gminy. Dochody determinują jakość życia, ich wzrost w większości przypadków świadczy zatem o podniesieniu pewnych standardów. Należy zauważyć, że możliwość nabywania dóbr i usług napędza gospodarkę, a zatem większe zarobki znajdują odzwierciedlenie we wzroście gospodarczym. Dane można uzyskać w GUS.	+ 3%
Wzrost ceny działek na obszarze Gminy	Wzrost wskaźnika świadczyć będzie o zwiększeniu się atrakcyjności i potencjału regionu, co ma ogromny wpływ na jego rozwój społeczno- gospodarczy.	+5%
Wzrost liczby nowych mieszkańców Gminy	Wskaźnik ten pokaże, czy podjęte działania stworzyły bezpieczny i atrakcyjny dla życia obraz gminy Pęczniew. Dane dostępne są w GUS. Można je skorelować ze średnimi dochodami gospodarstw domowych, poziomem wykształcenia oraz bezrobocia mieszkańców.	+ 0,9%

10. Źródła finansowania

W związku z możliwościami finansowania poszczególnych projektów, planuje się pozyskanie dofinansowania na ich realizację m.in. ze środków: RPO WŁ, Europejskiego Funduszu Odbudowy, Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, ale również Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Funduszu Elektromobilności. Dodatkowo wkład własny wniosą mieszkańcy gminy biorący udział w projekcie, polegającym na wymianie źródeł ciepła na ekologiczne, montażu instalacji OZE. Oczywiście będą brane pod uwagę wszystkie dostępne i akceptowalne dla gminy źródła finansowania.

Koszty poszczególnych inwestycji oszacowano w rozdziale 7.

Tabela 47 Przewidywane źródła finansowania inwestycji

Tytuł projektu	Przewidywane źródła finansowania			
	środki własne gminy Pęczniew	środki UE	środki inne	mieszkańcy
Rozwój Gospodarki Turystycznej przy Zbiorniku Jeziorsko (rozbudowa Portu Jachtowego, budowa punktu widokowego, doposażenie w sprzęt pływający, budowa ścieżek)	x	x		
Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne, montaż paneli fotowoltaicznych	x	x		x
Zakup szkolnych autobusów elektrycznych oraz budowa stacji ładowania	x	x		
Modernizacja lamp ulicznych i montaż lamp hybrydowych oświetlenia ulicznego	x	x		
Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej w Pęczniewie z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych	x	x		
Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii w 10 budynkach OSP pełniących funkcję świetlic wiejskich	x	x		
Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew	x	x		
Budowa ekologicznych przydomowych oczyszczalni	x	x	x	x
Zakup sprzętu do wywozu nieczystości płynnych	x	x		
Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków	x	x		
Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów	x	x		
Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce	x	x		
Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	x	x		
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Pęczniew	x	x		
Modernizacja dróg i budowa chodników	x	x	x	
Remont budynków na cele mieszkalnictwa komunalnego	x	x		
Promocja gminy	x	x	x	

11. System wdrażania Strategii

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jej jakości. Proces jej wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jej ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jej przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Strategia gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była budowana. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadgminne. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15 – 50% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Gminy Pęczniew.

1. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych;
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii;
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii;
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Strategii;
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach;
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

2. Instytucja wdrażająca Strategię Gminy.

Urząd Gminy Pęczniew, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;

- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania;
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku Strategii, kluczową postacią w procesie jej realizacji i monitoringu jest Wójt. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania Strategii, jej wdrażania, jak również oceny jej realizacji. Do najważniejszych zadań Wójta w zakresie zarządzania i monitoringu należałoby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Strategii odgrywać powinien koordynator strategii jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań wyznaczonych w Dokumentcie i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji Strategii;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację strategii;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji Strategii;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

12. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii

12.1. System monitorowania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu, czy strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Strategii.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na dwa lata. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Urzędu. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzeniach szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Strategii w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Strategii. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Urzędu.

12.2. Sposób oceny

W procesie monitorowania Strategii przewidziano następujące fazy:

Ocena wstępna

Rozpoczęcie strategii i wchodzących w jej skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy cząstkowe realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji strategii i projektów.

Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania strategii. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyłeń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji strategii.

Kontrolę końcową - ewaluację efektów.

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki strategii/projektu. Logika strategii/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność strategii/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższenie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego,
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania strategii;

- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się projekty;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia strategii i wyznaczania nowych projektów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić na ile zakładane w Strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyień w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

13. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego

Poniższy rozdział przygotowano w oparciu o *Strategię rozwoju województwa łódzkiego 2030* - Załącznik do Uchwały Nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.. Podkreślono aspekty szczególnie istotne z punktu widzenia niniejszej *Strategii rozwoju gminy Pęczniew na lata 2021 – 2027*.

Cytując dokument: „Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. (...)”

Strategia 2030 jest odpowiedzią na wyzwania wewnętrzne i globalne, jakie stoją przed województwem łódzkim. Podejmowane w ramach strategii działania będą służyły ograniczeniu negatywnych skutków procesów demograficznych związanych z depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym transformacji w kierunku Przemysłu 4.0. Niezbędnym warunkiem tych przemian będzie rozwój cyfryzacji i całego sektora e-usług. Dla zapewnienia spójności społecznej podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług w zakresie ochrony zdrowia, polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu i turystyki. Kompleksowa poprawa dostępności województwa sprzyjać będzie budowaniu spójności terytorialnej. Niezmiernie istotne będą również działania związane z adaptacją do zmian klimatu oraz poprawą jakości powietrza. Województwo łódzkie dostrzega potencjał sektora energetycznego, jak również potrzebę jego transformacji. Sprawiedliwa i włączająca transformacja ma kreować nowy model rozwoju dla obszaru górniczego przy jednoczesnym zapobieganiu regresowi gospodarczemu i społecznemu.

Rok 2020 przyniósł całkowicie nowe wyzwanie związane z ograniczaniem skutków kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19. Zarząd Województwa podjął zdecydowane działania mające na celu odbudowę gospodarki oraz przeciwdziałanie zwiększaniu się bezrobocia. W celu zapobiegania i ograniczania wpływu kolejnych zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości, niezwykle istotna jest kontynuacja podjętych działań, również w obszarze ochrony zdrowia i rozwoju cyfryzacji, w tym rozwijania kompetencji cyfrowych wszystkich grup społecznych.

Zaproponowane w Strategii 2030 działania koncentrują się na przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom, jak również na wzmacnianiu wewnętrznych potencjałów. Wymiar terytorialny interwencji będzie kontynuowany, dostosowany do potrzeb i możliwości rozwojowych poszczególnych terytoriów, w tym Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych z poziomu krajowego i regionalnego. Koncentracja interwencji na tych obszarach będzie służyła wyrównywaniu szans rozwojowych poszczególnych obszarów województwa i budowaniu jego spójności terytorialnej.

Osią działań będzie jak najlepsze wykorzystanie wszelkich dostępnych zasobów. W kręgu szczególnego zainteresowania samorządu województwa będzie rodzina i stworzenie godnych warunków życia dla wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego.”²¹

²¹ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Niniejsza *Strategia rozwoju gminy Pęczniew na lata 2021 – 2027* wpisuje się w wizję oraz w cele określone w SRWŁ 2030. WIZJA ROZWOJU zawarta w SRWŁ 2030 brzmi:

„Wizja regionu odzwierciedla pożądaną stan województwa w perspektywie 2030 roku, w trzech strategicznych wymiarach rozwoju tj. gospodarczym, społecznym i przestrzennym, który jest odpowiedzią na sformułowane wyzwania rozwojowe. Uwzględnia zachodzące w świecie zmiany i globalne megatrendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki.

HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH.

(...) W Strategii wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

(...) Dodatkowo wskazano jeden cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region.

Skuteczne działania podejmowane w sferze zarządczej pozytywnie oddziałują na realizację wskazanych powyżej celów strategicznych oraz pozwolą na skuteczną realizację Strategii i optymalizację procesów rozwojowych. W ramach tego celu działania będą skoncentrowane na poprawie funkcjonowania administracji publicznej oraz rozwoju współpracy na różnych poziomach zarządzania, szczególnie współpracy samorządu wojewódzkiego i samorządów lokalnych.

Istotą tego celu będzie prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju poprzez wzmacnianie potencjału endogenicznego miast i obszarów wiejskich, podniesienie ich atrakcyjności osadniczej, niwelowanie barier rozwojowych, zapobieganie peryferyzacji. Kluczowe znaczenie będzie przy tym miało poszanowanie zasad ochrony środowiska, w tym najwartościowszych elementów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Polityka zrównoważonego rozwoju pozwoli na zaspokojenie potrzeb obecnych mieszkańców regionu łódzkiego i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska dla przyszłych pokoleń. Osiągnięcie efektu synergii w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego będzie odbywało się z poszanowaniem walorów przestrzeni.”

TERYTORYALNY WYMIAR STRATEGII

Obszary Strategicznej Interwencji

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności

gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe oraz regionalne.”

W ramach OSI regionalnych gmina Pęczniew została zakwalifikowana jako:

- Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych, który w wyniku strategicznej interwencji przekształci się w Obszar Zielonej Gospodarki.

Poniżej przedstawiono opisy zaczerpnięte z SRWŁ 2030:

„OBSZAR ZIELONEJ GOSPODARKI

Rysunek 9 Obszar Zielonej Gospodarki

Źródło: SRWŁ 2030 [za:] dane BPPWŁ

„W gminach, w których potencjał rolnictwa jest wysoki, grunty rolne powinny być chronione, a wiodąca funkcja rozwijana. Istotne będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m.in. właściwym doborem upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystaniem potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalnym stosowaniem nawożenia i środków ochrony roślin. W zakresie zwiększania opłacalności produkcji rolnej istotne będzie polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Ważnym kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego. Na obszarze gmin położonych w sąsiedztwie obszarów chronionych

i cennych przyrodniczo wskazaniem dla gospodarowania będzie system rolnictwa zrównoważonego, produkcja żywności wysokiej jakości, w tym rozwój produkcji ekologicznej.

Istotne będzie również wspieranie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą tych obszarów związanych m.in. z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowaniem marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowaniu tradycji, wykreowaniem wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa.

Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak i turystycznej ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności OSI na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne. Wymagać to będzie interwencji z zakresu m.in. zwiększania zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych, odtwarzania oczek wodnych i mokradeł) oraz rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwwązrożeń (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową). Ważną rolę w Obszarze Zielonej Gospodarki odgrywać będą miasta – ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach wiejskich.

CELE SRWŁ 2030 W UKŁADZIE MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Gmina Pęczniew jest obszarem wiejskim. Z tego powodu poniżej przedstawiono zapisy odnoszące się do tych terenów:

„Obszary wiejskie województwa łódzkiego prezentują bogate spektrum typów funkcjonalnych począwszy od rolniczych gmin wiejskich skończywszy na gminach o przemysłowym, usługowym bądź wielofunkcyjnym charakterze. Istnieje też znaczna liczba gmin, położonych głównie w sąsiedztwie średnich i dużych miast, mająca funkcje typowo mieszkaniowe. Pomimo tak dużej różnorodności posiadają one wspólny mianownik barier i problemów rozwojowych: są to różnego rodzaju problemy transportowe, począwszy od braków w infrastrukturze komunikacyjnej na wykluczeniu z transportu publicznego skończywszy. Słabą stroną większości gmin wiejskich jest niski potencjał gospodarczy, którego wzmocnienie będzie wymagało wsparcia i modernizacji rolnictwa, rozwoju funkcji pozarolniczych, inwestycji w kapitał ludzki i społeczny. Kolejnym problemem gmin wiejskich jest stan środowiska naturalnego, w szczególności w zakresie niskiej jakości wód i powietrza oraz niewystarczającej ochrony obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Negatywnym zjawiskiem, zwłaszcza w gminach położonych w otoczeniu średnich i dużych miast, jest presja urbanizacyjna, której efektem jest chaos przestrzenny, rosnące koszty społeczne i niewystarczający rozwój infrastruktury technicznej w stosunku do potrzeb rosnącej populacji.

Wdrażanie modelu wielofunkcyjnego wsi będzie wiązało się z rozwijaniem branż komplementarnych dla rolnictwa bazujących na lokalnych zasobach. Ponadto zróżnicowanie działalności gospodarczej i

wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych oferujących profesjonalne usługi naukowe i techniczne będą skorelowane ze wzrostem innowacyjności w rolnictwie oraz rozwojem nowych sektorów gospodarki specyficznych dla takich obszarów jak: biogospodarka, zielona gospodarka, OZE. W perspektywie najbliższych lat w związku z ekologizacją sektorów i branż w krajowej gospodarce oraz społeczną świadomością w zakresie ochrony środowiska wzrośnie zapotrzebowanie na produkty i usługi w sektorze zielonej gospodarki.

Na obszarach wiejskich wzrośnie również zapotrzebowanie na świadczenie usług społecznych (opiekuńczych, terapeutycznych, integracyjnych) w efekcie starzejącego się społeczeństwa, co pozwoli na urzeczywistnienie w praktyce idei rolnictwa społecznego oraz zwiększenie i dywersyfikację dochodów gospodarstw. Włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe będzie następowało za sprawą wykorzystania środowiskowego i turystycznego potencjału obszarów wiejskich; dynamicznie będzie rozwijał się również sektor usług czasu wolnego (m.in. turystyka 3E)²².

Niski poziom przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich wskazuje na konieczność wsparcia podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umożliwienia zdobywania kwalifikacji rynkowych oraz szkoleń w kierunku reorientacji zawodowej i tworzenia warunków do rozwoju edukacji, a także wyrównywania szans w dostępie do usług edukacyjnych. Dużą rolę w realizacji tych celów odgrywać będzie zwiększenie dostępności transportowej obszarów wiejskich oraz likwidowanie deficytów w infrastrukturze telekomunikacyjnej i dostępie do Internetu.

Ze względu na nowe możliwości tworzenia miejsc pracy oraz konieczność poprawy jakości życia na wsi istotne będzie wdrażanie koncepcji Inteligentnych wsi (Smart Villages) – tj. nowej koncepcji w zakresie kształtowania polityki UE. Idea Smart Villages dotyczy różnych obszarów życia wsi i stwarza nowe możliwości, np. poprawy mobilności, rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, korzystania z szans, jakie daje biogospodarka i gospodarka o obiegu zamkniętym (w tym krótkie łańcuchy dostaw żywności, energia odnawialna, Rolnictwo 4.0), zapewnienia wysokiej jakości edukacji i usług zdrowotnych lub zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

Zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich sprzyjać będzie działalność Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) oraz Lokalnych Grup Działania.

Dla poprawy jakości życia mieszkańców Łódzkiego kluczowe będzie zapewnienie jak najlepszej jakości środowiska przyrodniczego. Jednym z głównych jego elementów są tereny zielone, stanowiące miejsca rodzinnego wypoczynku, rekreacji i indywidualnej aktywności fizycznej. Dla zapewnienia ochrony terenów o największych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i zachowania różnorodności biologicznej konieczne będzie prowadzenie racjonalnej polityki zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym. Wyrazem tej polityki mogą być preferencje dla gmin. Na obszarach objętych ochroną prawną (w myśl art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) lub na terenach gmin z największym udziałem obszarów chronionych mogą być dodatkowo premiiowane działania i kierunki działań określone w strategii związane z ochroną środowiska, wykorzystaniem potencjału cennych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, poprawy jakości i zagospodarowania wód

---

²² Turystyka 3E (Entertainment – rozrywka, Excitement – ekscytacja, Education – edukacja), inaczej zwana turystyką kreatywną.

powierzchniowych, sportem, turystyką, polityką społeczną, zdrowiem, edukacją, rozwojem gospodarstw ekologicznych, produkcją żywności ekologicznej i tradycyjnej.”